

Strategija pametnog razvoja Općine Nova Rača

NARUČITELJ:

Općina Nova Rača
Trg S. Radića 56
43272 Nova Rača

IZRAĐIVAČ

Level Project d.o.o.
Radnička cesta 80
10 000 Zagreb

Sudjelovali u izradi dokumenta:

Mirela Matković, mag.polit.soc.

Lucija Mihaljević, mag. geol.

i drugi

Sadržaj

1. Uvod	1
1.1. Koncept pametnog razvoja	2
1.2. Strateško planiranje u Republici Hrvatskoj	9
1.3. Strategija pametnog razvoja	10
1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima	11
1.5. Usklađenost sa zakonskim odredbama	18
2. Analiza stanja	20
2.1. Upravljanje Općinom i uslugama	20
2.1.1. Smještaj i administrativni ustroj Općine Nova Rača	20
2.2. Kvaliteta života	26
2.2.1. Demografska struktura	26
2.2.2. Civilni sektor	28
2.3. Ekonomija	30
2.3.1. Gospodarska slika	30
2.3.2. Stanje poduzetništva	34
2.4. Okoliš	35
2.4.1. Integralno upravljanje resursima	35
2.4.2. Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine	42
2.5. Temeljne usluge	43
2.5.1. Društvena infrastruktura	44
2.5.2. Infrastruktura za energetiku i širokopojasni Internet	45
2.6. Održiv promet i mobilnost	50
3. SWOT analiza	54
4. Vizija i misija	56
5. Strateški okvir	56
5.1. Strateška područja	56
5.1.1. Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama	58
5.1.2. Strateško područje 2: Kvaliteta života	62
5.1.3. Strateško područje 3: Ekonomija	64
5.1.4. Strateško područje 4: Okoliš	67
5.1.5. Strateško područje 5: Temeljne usluge	69
5.1.6. Strateško područje: Održiv promet i mobilnost	72
5.2. Definirani projekti	75
5.3. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe	84
6. Literatura	89

1. Uvod

Kvalitetno izrađen strateški dokument doprinosi:

- Pravovremenom odgovoru na procese promjena
- Strateškom planiranju u rješavanju aktualnih i budućih problema Općine
- Donošenju odluka javnih tijela u okviru šireg razvojnog koncepta
- Olakšavanju koordinacije interesa i aktivnosti različitih dionika u Općini
- Učinkovitijem korištenju resursa kako bi se postigli unaprijed određeni razvojni ciljevi
- Uključivanju šire javnosti u proces donošenja odluka vezanih za razvoj
- Pripremi kvalitetnih smjernica za daljnje planove održivog korištenja prostora

Izrada kvalitetnih i sveobuhvatnih strateških dokumenata

ključni je element za učinkovito korištenje sredstava Europske unije te samim time uspješan razvoj bilo kojeg područja.

Možemo reći da kvalitetno izrađen strateški dokument doprinosi: pravovremenom odgovoru na procese promjena, strateškom planiranju u rješavanju aktualnih i budućih problema Općine, donošenju odluka javnih tijela u okviru šireg razvojnog koncepta, olakšavanju koordinacije interesa i aktivnosti različitih dionika u Općini, učinkovitijem korištenju resursa kako bi se postigli unaprijed određeni razvojni ciljevi, uključivanju šire javnosti u proces donošenja odluka vezanih za razvoj te pripremi kvalitetnih smjernica za daljnje planove održivog korištenja prostora.

Kako bi strateški dokumenti ispunili svoju funkciju potrebna je njihova hijerarhijska usklađenost: od europske, nacionalne preko regionalne i lokalne razine. Krovna strategija u tome smislu je strategija Europske unije s pripadajućim programima na europskoj razini.

Europska unija definirala je ново strateško razdoblje 2021. – 2027. godine kojim se predstavlja okvir te daju smjernice za druge strateške dokumente i akcijske planove. Kroz dokument su definirani ciljevi kao što su: jedinstveno tržište, inovacije i digitalna pitanja, kohezija i vrijednosti, prirodni resursi i okoliš, migracije i upravljanje granicama, sigurnost i obrana, EU susjedstvo i svijet te europska javna uprava. Novom kohezijskom politikom usmjerava se i na ciljeve: pametnije, zelenije, povezanije Europe s istaknutijom socijalnom komponentom i Europe bliže građanima. Uz navedenu strategiju, Europski zeleni plan te viziju klimatski neutralne Europe do 2050. godine uz dodatne ciljeve poput: ulaganja u tehnologije prihvatljive za okoliš, poticanje industrija za inovacije, uvođenje čišćih, jeftinijih i zdravijih oblika privatnog i javnog prijevoza, dekarboniziranje energetskeg sektora, povećanje energetske učinkovitosti zgrada te suradnje s

međunarodnim partnerima na poboljšanju globalnih standarda u području okoliša, Europska unija u narednom razdoblju sve više stavlja naglasak na **ekološku dimenziju**.

U skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22) na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini donose se strateški dokumenti usklađeni s europskom razinom, poglavito Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine, nacionalni strateški dokument koji utvrđuje razvojne smjerove i strateške ciljeve Republike Hrvatske. Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine definirani su razvojni smjerovi kao što su: **održivo gospodarstvo, jačanje otpornosti na krize, zelena i digitalna tranzicija te ravnomjeran regionalni razvoj**.

Strateški dokumenti služe upravo procesu razvoja te i sami predstavljaju proces, a definirane ciljeve, prioritete i mjere potrebno je dodatno obrazložiti te u skladu s njima raspisati programe i projekte za privlačenje dostatne količine novaca za razvoj. Samim time, mogli bismo reći kako je usvajanje Strategije pametne Općine tek prvi korak u ostvarivanju pametnog razvoja nekog područja.

1.1. Koncept pametnog razvoja

Socijalne i ekonomske promjene koje pogađaju društvo posljednjih nekoliko desetljeća, a koje između ostalog uključuju promjene u demografskoj strukturi, odnosno smanjenje i starenje populacije, smanjenje davanja za javni sektor, trendove globalizacije i urbanizacije te klimatske promjene, utjecale su na smanjenje dostupnosti i kvalitete infrastrukture i javnih usluga, smanjenje prihoda te ograničenu fizičku i digitalnu povezanost u ruralnim sredinama. Raniji pokušaji da se na razvoj ruralnog prostora utječe vanjskim čimbenicima poput državnih mjera i poticaja pokazali su se nedovoljno uspješnim, što je dovelo do jačanja svijesti da je za ruralni razvoj potrebno aktivirati dionike ruralnih prostora. Takvo razmišljanje prepoznala je i Europska unija koja je ujedno i prihvatila koncept pametnog razvoja te ga dalje razvijala kroz strateške dokumente i akcijske planove.

Pametni razvoj podrazumijeva korištenje inovativnih alata, poput digitalnih i zelenih rješenja kako bi se postiglo unaprjeđenje okruženja za poboljšanje kvalitete života, teritorijalni razvoj, stimulaciju ekonomskog rasta, kao i naposljetku demografsku obnovu same sredine. Koncept pametnog razvoja razvio se kao odgovor na zaostajanje ruralnih sredina u

Pojam „pametno“
odnosi se na
korištenje digitalnih i
telekomunikacijskih
tehnologija kako bi
se uspješnije koristili
postojeći resursi koji
bi doveli do
povećanja standarda
i dobrobiti
stanovništva.

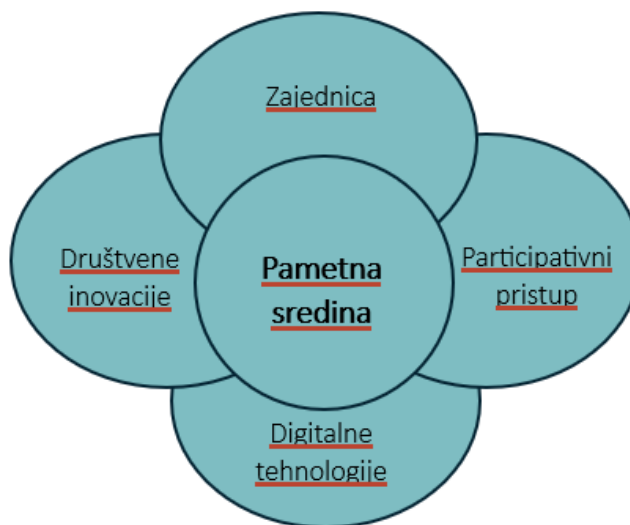
odnosu na urbane u pogledu razvoja, ali i kao odgovor na trenutačne probleme s kojima se ruralna sredina nosi.

Pametnu sredinu čini zajednica u ruralnom ili urbanom području koja koristi **inovativna rješenja** kako bi unaprijedila unutarnju otpornost, osnažila lokalne kapacitete i ojačala svoje potencijale. Razvoj koncepta leži u participativnom pristupu koji uključuje različite dionike te služi kako bi se razvila i implementirala strategija za unaprjeđenje ekonomske, socijalne i ekološke situacije. U tom kontekstu koncept vidi potencijal u mogućnostima koje stvaraju **digitalne tehnologije**. **Koncept pametne sredine** stoga obuhvaća:

- 1) **Zajednicu u ruralnoj sredini** koja nije ograničena jasno definiranim prostornim ili administrativnim ograničenjima. Zajednica je karakterizirana svojim individualnim karakteristikama – potrebama i izazovima s kojima se suočava, a njihova koegzistencija čini okvir u sklopu kojeg se razvijaju pametne sredine.
- 2) **Participativni pristup** koji podrazumijeva aktivno sudjelovanje lokalne i šire zajednice u kreiranju strategije i donošenju odluka. Participativni pristup podrazumijeva uključivanje različitih dionika, od jedinica lokalne samouprave, lokalnih proizvođača, malih poduzetnika, udruga, zadruga i drugih poslovnih subjekata, pa sve do susjednih naselja, općina i gradova koje zajedničkim pristupom traže rješenja za aktualne probleme unutar zajednice.
- 3) **Korištenje digitalnih tehnologija** kako bi područja postala agilnija, bolje koristila vlastite resurse i povećala kvalitetu života čime bi se unaprijedila atraktivnost ruralnog područja. Korištenjem digitalnih tehnologija pametne sredine, posebno one ruralne, stvaraju okruženje koje ima potencijala dati iste ili barem slične mogućnosti kakve postoje u urbanoj sredini. Digitalne tehnologije u tome smislu obuhvaćaju informacijske i komunikacijske tehnologije, iskorištavanje velikih podataka i/ili inovacije povezane s uporabom Interneta stvari.
- 4) **Društvene inovacije** predstavljaju važnu i neizostavnu okosnicu koncepta pametne sredine koja najviše ovisi o kvaliteti zajedništva u lokalnoj zajednici, društvenoj inkluziji te transparentnosti sustava, a obuhvaća područja poput bioekonomije, zelene ekonomije, energije i mobilnosti.

Slika 1. Konceptualne odrednice pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.

Osnovne karakteristike pametnog razvoja vidljive su kroz **šest sektora** o kojima ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja nekog područja: Upravljanje Općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge te Održiv promet i mobilnost.

Upravljanje Općinom i uslugama jest prvi sektor o kojem ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20), samoupravni djelokrug Općina odnosi se na poslove od lokalnog značaja, odnosno: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i šport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu, promet na svom području te ostale poslove sukladno posebnim zakonima. Općinom upravljaju tijela jedinica lokalne samouprave, odnosno predstavničko tijelo – Općinsko vijeće koje donosi akte u okviru djelokruga Općine te obavlja druge poslove u skladu sa zakonom i statutom te izvršno tijelo – Općinski načelnik koji zastupa Općinu te je odgovoran za zakonito i pravilno obavljanje poslova državne uprave. Kako bi se upravljanje Općinom unaprijedilo potrebno je iskoristiti mogućnosti koje digitalizacija sustava javne uprave pruža, a koje posljedično dovode do veće učinkovitosti i transparentnosti javne uprave. U tome smislu potrebno je dalje raditi na umrežavanju glavnih dionika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini, kako bi potrebne informacije bile što brže dostupne za realiziranje poslovnih zadataka. Sve to dovesti će do poboljšanja rada javne uprave što će doprinijeti unapređenju gospodarstva, ali i posljedično unapređenju kvalitete života stanovnika na području Općine kroz lakše ostvarivanje osobnih prava i potreba, odnosno lakšeg pristupa informacijama. Strategija stoga pozitivno utječe na sektor kroz sljedeće dimenzije: transparentnost u upravljanju, dostupnost informacija, informiranje javnosti te strateško upravljanje.

Kvaliteta života jest drugi sektor o kojoj ovisi uspješnost implementacije strategije pametnog razvoja. Kvaliteta života odnosi se na sve čimbenike koji imaju utjecaja na životne uvjete zajednice, odnosno stanovništva na području Općine. Pod pojmom kvaliteta života podrazumijeva se stupanj blagostanja pojedinca, odnosno zajednice. Kako bi se kvaliteta života na području Općine unaprijedila koristit će se digitalne tehnologije. Preduvjet za korištenje digitalnih tehnologija postojanje je edukacija i ulaganje u cjeloživotno obrazovanje, kao i ulaganje te poticanje stanovništva na edukacije vezane za digitalnu pismenost. Osim toga, kvaliteti života svakako doprinosi i jačanje socijalnog kapitala, kreativnosti i uključenosti u javni život stanovništva s područja Općine, a što je sve moguće potaknuti kroz razvoj digitalnih alata. U skladu s time implementacija mjera i projekata iz Strategije pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: socijalni kapital, kvalificiranost i educiranost građana, ulaganje u obrazovanje, cjeloživotno učenje, kreativnost i uključenost u javni život.

Ekonomija jest treći sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Ekonomija jest ljudska djelatnost koju čine proizvodnja, potrošnja i razmjena, odnosno podrazumijeva aktivnost zarade proizvodnjom, kupovinom ili prodajom proizvoda. Ekonomija predstavlja jedan od najvažnijih čimbenika koji utječe na samoodrživost određene cjeline zbog čega razvoj iste treba predstavljati prioritet bilo kojeg područja. Kako bi se potaknuo razvoj gospodarstva određenog područja, potrebno je iskoristiti digitalne tehnologije koje mogu imati veliku ulogu u poticanju razvoja. U tome smislu digitalne tehnologije predstavljaju alat kojim se postiže uklanjanje ili smanjivanje birokratskih barijera, ubrzavanje procesa dobivanja dozvola i pristupa potrebnim informacijama što sve utječe na privlačnost područja za potencijalne investitore, otvaranje novih radnih mjesta, kao i posljedično rast i razvoj ekonomije područja. Implementacija Strategije unutar sektora *Ekonomija* stoga pozitivno doprinosi sljedećim dimenzijama: inovaciji, ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji, produktivnosti i fleksibilnosti.

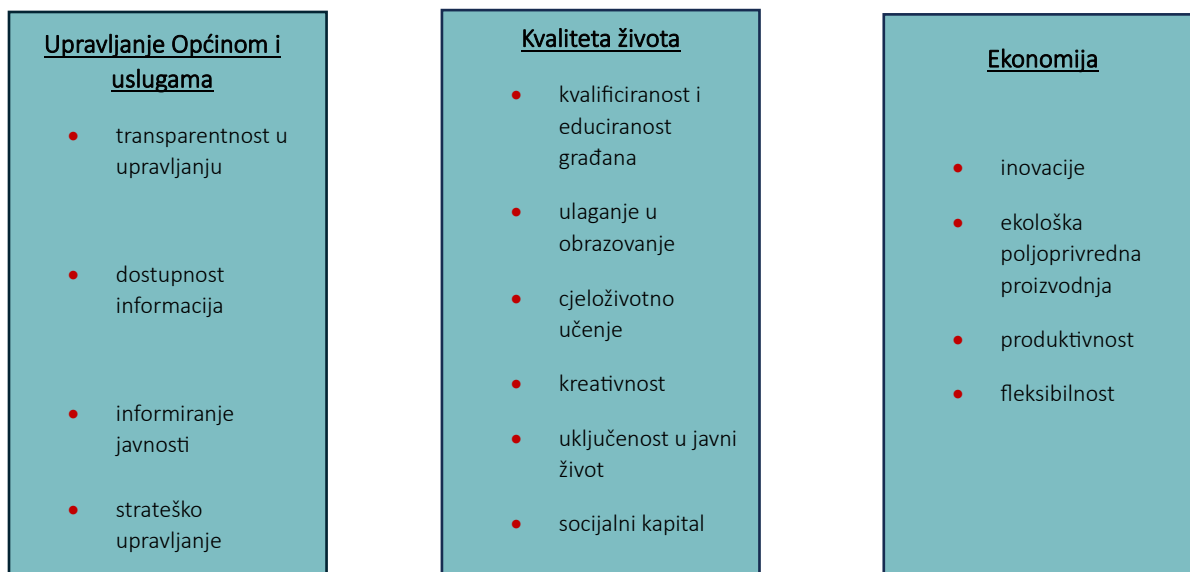
Okoliš jest četvrti sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Okoliš podrazumijeva životnu sredinu koja uključuje biljni i životinjski svijet, ali i kulturnu baštinu na tome prostoru. Sastavnice okoliša su zrak, voda, more, tlo, krajobraz, zemljina kora te biljni i životinjski svijet. Vanjski procesi poput čovjekova djelovanja i drugih izravno utječu na okoliš, a mogu dovesti do nepovratnih promjena koje dovode u pitanje budućnost okoliša, životinjskog i biljnog svijeta, odnosno čovjeka. Upravo zbog toga zaštita okoliša predstavlja jedan od najvećih prioriteta današnjice. Kako bi se unaprijedio razvoj zaštite okoliša na području Općine, koristit će se digitalne tehnologije koje imaju potencijala doprinijeti monitoringu stanja okoliša na području Općine, odnosno doprinijeti nadzoru nad procesima koji doprinose zaštiti okoliša. Implementacija Strategije unutar sektora pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: iskorištavanje prirodnih resursa, mjere za zaštitu okoliša te gospodarenje otpadom i upravljanje resursima.

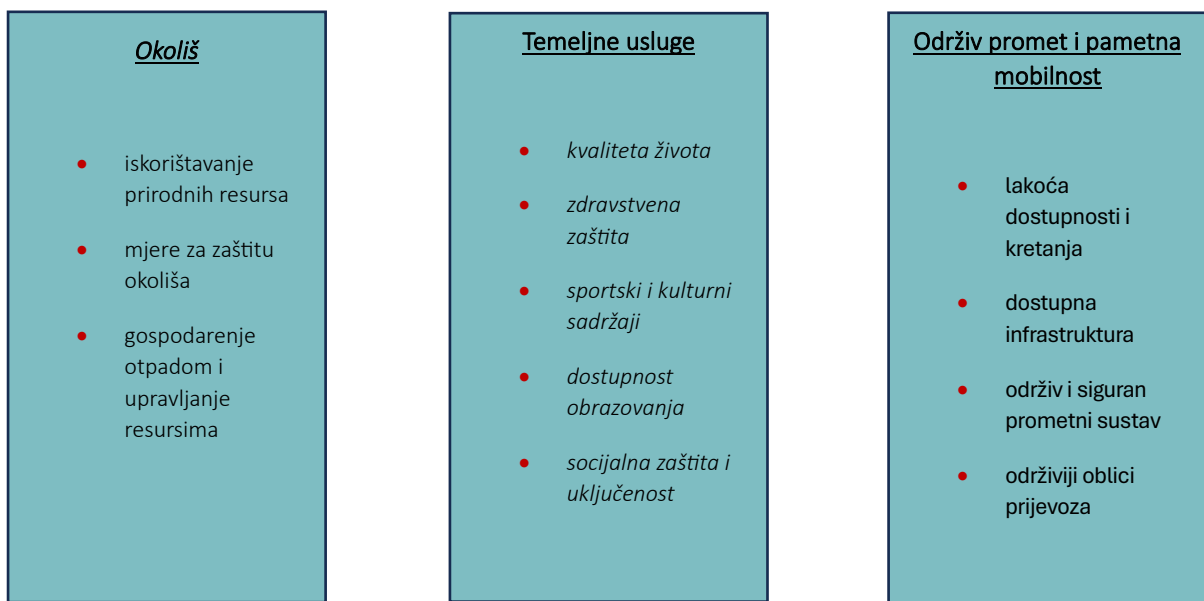
Temeljne usluge su peti sektor o kojemu ovisi uspješnost implementacije koncepta pametnog razvoja. Temeljne usluge obuhvaćaju usluge koje su neophodne za razvoj nekog područja. U tome smislu obuhvaćaju sve osnovne usluge koje doprinose demografskoj obnovi područja. Negativni demografski trendovi prisutni su na razini većine područja Republike Hrvatske te moraju postati prioritet razvoja. Uzimajući upravo nedostatak temeljne infrastrukture, usluga,

ali i kvalitetnih programa na ruralnom području Republike Hrvatske, postoji prilika za razvoj digitalnih tehnologija koje povećavaju dostupnost usluga, programa, odnosno infrastrukture, ali i doprinose njihovoj kvaliteti. Implementacija Strategije unutar sektora *Temeljnih usluga* tako pozitivno utječe na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i prevenciju, sportski i kulturni sadržaj, te dostupnost obrazovanja.

Održiv promet i mobilnost je posljednji sektor o kojem ovisi uspješnost implementacije strategije pametnog razvoja. Promet jest gospodarska djelatnost koja je usmjerena na prijevoz robe i ljudi te prijenos informacija s jednog mjesta na drugo. Promet je sačinjen od infrastrukture koja se dijeli na cestovnu, željezničku, zračnu i morsku, prijevozna sredstva koja podrazumijevaju cestovna vozila, željeznička vozila, zrakoplove, brodove, kao i tehnologiju i organizaciju. Digitalna tehnologija može unaprijediti održivost prometne infrastrukture kroz implementaciju digitalnih rješenja. U tome smislu digitalna tehnologija može pomoći kod operacionalizacije poslovnih procesa, integracije i komunikacije između različitih dionika u prometu, uvođenja ekoloških rješenja te smanjenja onečišćenja okoliša. Implementacija mjera i projekata Strategije unutar sektora *Održivog prometa i mobilnosti* pozitivno utječe na sljedeće dimenzije: lakoću dostupnosti i kretanja, dostupnu infrastrukturu, održiv i siguran prometni sustav te održiviji oblici prijevoza.

Slika 2. Dimenzije na koje utječe implementacija Strategija pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.

Uzimajući u obzir kako svako geografsko područje ima svoje jedinstvene karakteristike te samim time i specifične probleme i izazove s kojima se nosi, odnosno potencijale koje je moguće iskoristiti, svakoj se zajednici potrebno posvetiti zasebno kao jedinstvenoj teritorijalnoj cjelini.

Kako bi zajednica što kvalitetnije odgovorila na izazove s kojima se susreće te prepoznala i iskoristila potencijale koje posjeduje, potrebno je koristiti strateški okvir koji služi kao sredstvo za postizanje toga cilja. Strateški okvir u toj procjeni predstavlja integriran i sveobuhvatan pristup problematici odabranog područja. U takvom integriranom pristupu potrebno je odrediti realne ciljeve, a koji moraju biti postavljeni unutar realnih ambicija, vremenskog okvira te proračuna. Proces razvoja mora biti mjerljiv kroz postavljene indikatore koji služe za daljnje usmjerenje, a pokazatelji trebaju biti kontinuirano provjeravani i ispitivani kako bi se evaluiralo postojeće i buduće stanje te daljnji smjer razvoja područja.

I dok javna uprava svoje usluge te sve bitne informacije treba učiniti digitalno dostupnima te svakodnevno raditi na unaprjeđenju svojih procesa kako bi oni postali što jednostavniji, jasniji i transparentniji za korisnike, od građana se očekuje korištenje usluga interneta te dostupnost bitnih informacija kako bi mogli, zajedno s javnom upravom, aktivno sudjelovati u procesu odlučivanja. S obzirom na to, javna uprava mora postati senzibilnija za prijedloge i kritike koji dolaze od građana te postupati u skladu s njima.

Pored kvalitetne suradnje i međusobnog povjerenja na relaciji građani – javna uprava, pametna sredina veliki fokus daje i na primjeni raznih senzora koji su digitalno povezani, a kojima se mjere zbivanja u okolišu kao što su temperatura i kvaliteta zraka, vode ili tla, gustoća prometa i vrijeme čekanja, protok vode, plina, a sve u svrhu optimizacije učinkovitosti usluga javne uprave i podizanja postojeće kvalitete života stanovnika. Tehnologija i internet ovdje ne služe samo za

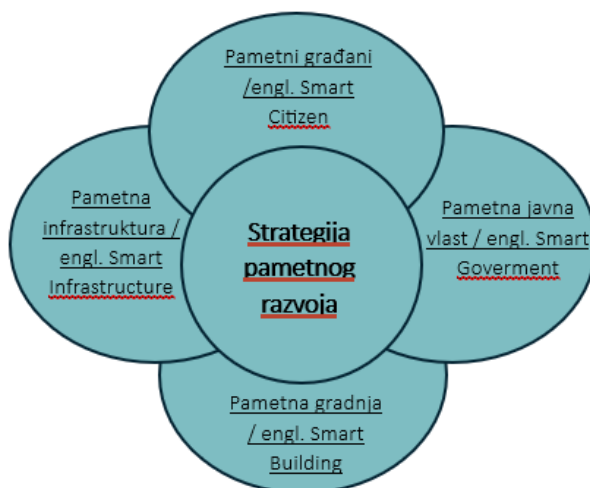
poboljšanje kvalitete života, već i smanjenju troškova uz pametnije prikupljanje podataka, obradu i njihovu analizu.

U svemu tome veliki je naglasak na očuvanju okoliša, ali i osiguravanju uvjeta za održivi razvoj. Na osnovu svega navedenog može se zaključiti da pametna sredina obuhvaća umreženo stanovništvo, povezane IT sustavi, razne senzore i druge uređaje koji prate stanje okoliša, a sve s ciljem kako bi se donijele održivije, funkcionalnije i ekonomičnije odluke.

Upotrebom pametnih tehnologija i digitalizacijom procesa povećat će se učinkovitost i transparentnost rada javne uprave što će potencijalno privući nove ulagače i investitore te na taj način pridonijeti gospodarskom napretku zajednice. Dodajući još i mogućnost kontinuiranog aktivnog sudjelovanja stanovnika u predlaganju novih inovacija i poboljšanja procesa, siguran je sveobuhvatni razvoj životne okoline i unaprjeđenje kvalitete života. Za razliku od prijašnjeg, tradicionalnog modela koji u centar stavlja javnu upravu, model pametnog razvoja u centar svog djelovanja postavlja stanovnike tog prostora koji predstavljaju najvažniju točku budućeg razvoja.

Koncept Pametnog razvoja kao polazišnu točku uzima Strategiju razvoja pametne Općine. Strategija razvoja pametne Općine jest strateški dokument unutar kojeg se putem strateškog okvira, odnosno vizije, misije, strateškog usmjerenja, mjera i projekata postavlja temelj za daljnji razvoj Općine. Upravo je zbog toga Strategija pametnog razvoja postavljena u središte modela pametnog razvoja.

Slika 3. Dimenzije utjecaja Strategije pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.

Uzimajući u obzir kako je Općina Nova Rača, kao i druga područja Europske unije, suočena sa sličnim općim problemima kao što su starenje stanovništva, depopulacija, smanjena mobilnost, nejednaka distribucija javnih usluga i programa za lokalno stanovništvo, smanjene poslovne mogućnosti, slaba iskorištenost prirodnih resursa, nedostatan ekonomski i tehnološki razvoj, ali da ju uz opće pogađaju i specifični lokalniji izazovi povezani za jedinstvene karakteristike područja, definirano je pisanje ove Strategije pametnog razvoja Općine Nova Rača, kako bi se osigurao kvalitetan život te povećanje zadovoljstva životom u Općini koji bi doprinijeli obnovi ruralnog područja, odnosno ruralnom razvoju navedenog područja.

1.2. Strateško planiranje u Republici Hrvatskoj

Strateško je planiranje u javnoj upravi proces definiranja ciljeva, politika i aktivnosti kako bi se ostvarili ciljevi u javnom sektoru na najbolji način. Ovaj proces uključuje identifikaciju problema i prilika, razvoj strategija i planova te provođenje tih planova. Cilj strateškog planiranja u javnoj upravi je osigurati efikasnu, učinkovitu i transparentnu javnu upravu koja će zadovoljiti potrebe građana i ostalih dionika.

Strateško planiranje i upravljanje javnim politikama u Republici Hrvatskoj uređeno je kroz Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22) koji se temelji na određenim načelima poput načela točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti.

Načelo točnosti i cjelovitosti odnosi se na to da se za pripremu, izradu, izvješćivanje te praćenje provedbe i učinaka akata strateškog planiranja moraju koristiti pouzdani, provjerljivi i usporedivi podaci, akti strateškog planiranja moraju biti usklađeni s aktima strateškog planiranja više ili jednake hijerarhijske razine, ali i dokumentima prostornog planiranja. Načelo učinkovitosti i djelotvornosti odnosi se na to da se za sve razine utvrđenih ciljeva i mjera u aktima strateškog planiranja moraju definirati odgovarajući pokazatelji, dok očekivani rezultati, ishodi i učinci provedbe akata strateškog planiranja moraju biti razumljivi, procjenjivi i mjerljivi te se trebaju planirati i postići uz optimalne troškove. Osim toga, prilikom odabira smjera djelovanja mora se razmotriti više opcija, a odabrana opcija treba jamčiti veću društvenu i ekonomsku vrijednost, odnosno optimalnu vrijednost za novac poreznih obveznika, dok su javna tijela dužna primjenjivati načelo dobrog financijskog upravljanja. Načelom odgovornosti i usmjerenosti na rezultat obvezuju se tijela zadužena za izradu i provedbu akata strateškog planiranja na osiguravanje odgovarajućih uvjeta, resursa i političke podrške za postizanje rezultata, ishoda i učinaka. Tijelo zaduženo za provedbu dužno je pratiti i analizirati podatke o provedbi i postignute rezultate. Ukoliko se ciljevi ne postižu, ili više nisu u skladu s okolnostima, moraju se prilagođavati i ispravljati. Načelom održivosti obvezuje se tijelo zaduženo za izradu i provedbu akata strateškog planiranja da pripremu i provedbu novih akata strateškog planiranja temelji na rezultatima i iskustvima iz prethodnih procesa strateškog planiranja. Ciljevi i postupci djelovanja

moraju biti usklađeni između tijela zaduženih za provedbu i različitih razina vlasti. Problemi i izazovi koje javno tijelo nastoji riješiti kroz postupke strateškog planiranja i upravljanja razvojem moraju biti jasno obrazloženi i relevantni. Ciljevi u aktima strateškog planiranja moraju biti jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja. U aktima strateškog planiranja mora biti definirana odgovornost za provedbu i postizanje rezultata, ishoda i učinaka. Postupci strateškog planiranja i upravljanja razvojem su javni, a akti strateškog planiranja i izvješća o provedbi i vrednovanju se objavljuju.

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske definiraju se različite vrste akata strateškog planiranja prema roku važenja, odnosno prema sadržajnom obuhvatu, poput kratkoročnih akata koji se izrađuju za razdoblje od jedne do pet godina, srednjoročnih akata koji se donose za razdoblje do deset godina, te dugoročnih akata koji se donose za razdoblje od najmanje deset godina, odnosno akata nacionalnog značaja, značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te akata povezanih s okvirom za gospodarsko upravljanje EU.

1.3.Strategija pametnog razvoja

Strategija pametnog razvoja jest strateški dokument usmjeren na planiranje i implementaciju inovativnih pristupa kako bi se postigao održiv i učinkovit razvoj određenog područja, odnosno kako bi se implementirao model pametnog razvoja. U tome se smislu koriste digitalne tehnologije, participacija građana te usmjerenje na održivost, a kako bi se unaprijedila kvaliteta života stanovništva, postigao gospodarski rast i društvena inkluzivnost. Strategija pametnog razvoja tako predstavlja temeljni dokument koji omogućava promišljanje i planiranje u smjeru modela pametnog razvoja.

Strategija pametnog razvoja temelji se na **definiranju koncepta pametnog razvoja, analizi strateških dokumenata i zakona, analizi stanja područja Općine** te **SWOT analize**. Na temelju analiza definirana je **vizija i misija** te **strateška područja razvoja**. Uz to definirani su i **projekti koje Općina planira provesti u sljedećih 10 godina**.

Kako bi se Strategija pametnog razvoja realizirala koristio se kabinetski rad i konzultacije. Kabinetski je rad obuhvaćao analizu literature koja je obuhvaćala zakonsku, razvojno – stratešku, prostorno – plansku, znanstvenu i drugu literaturu, dok su se kroz konzultacije tražile konkretne informacije o stanju u prostoru te razvojnim projektima koji se planiraju na razini jedinice lokalne samouprave.

1.4. Usklađenost sa strateškim dokumentima

Ovim poglavljem dan je pregled strateških dokumenata i inicijativa na međunarodnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini vezanih za model pametnog razvoja. Prilikom pisanja Strategije pametnog razvoja vodilo se računa da je Strategija usklađena sa svim strateškim dokumentima više razine.

Europski zeleni plan predstavlja strategiju kojoj je cilj postići održivi razvoj područja Europske unije, odnosno integrirati ciljeve održivog razvoja Ujedinjenih naroda u središte djelovanja Europske unije. Europski zeleni plan je strategija razvoja Europske unije kojom se EU nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, resursno učinkovitim i konkurentnim gospodarstvom u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova i u kojem gospodarski rast nije povezan s upotrebom resursa. Također, kroz Europski zeleni plan postavlja se strateški pristup u rješavanju problema utjecaja klimatskih promjena jačanjem međunarodnog djelovanja te oblikovanjem prilagodbe kako bi postala pametnija, sustavnija i brža. **Elementi zelenog plana** obuhvaćaju:

- Veće klimatske ambicije EU za 2030.- i 2050.
- Opskrba čistom, cjenovno pristupačnom i sigurnom energijom
- Mobilizacija industrije za čisto i kružno gospodarstvo
- Izgradnja i obnova uz učinkovitu upotrebu energije i resursa
- Cilj nulte stope onečišćenja za netoksični okoliš
- Mobilizacija istraživanja i poticanje inovacija
- Očuvanje i obnova ekosustava i biološke raznolikosti
- Od „polja do stola“: pravedan i zdrav prehrambeni sustav koji je prihvatljiv za okoliš
- Brži prelazak na održivu i pametnu mobilnost

S obzirom kako Europski zeleni plan obuhvaća sve gospodarske sektore, predstavlja glavni strateški dokument za područje Europske unije s kojim trebaju biti usklađene sve druge strategije na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini¹.

Zajednička energetska i klimatska **Strategija 2030** strategija je koja određuje političko usmjerenje vezano za energetska i klimatski sektor za razdoblje do 2030. godine. Strategijom je izrađen plan kojim će se osigurati sigurna, cjenovno dostupna i ekološki prihvatljiva energija koja se temelji na postojećoj energetska politici EU, strategiji energetske sigurnosti te okviru za energetska i klimatska politiku do 2030. godine.

---

¹ Europska komisija (2019.). Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final) od 11.12.2019. godine. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>

Ciljevi Strategije do 2030. godine su:

- smanjene emisija stakleničkih plinova za 40% u usporedbi s razinama izmjerenim 1990. godine;
- najmanje 27% potrošene energije treba biti generirano iz obnovljivih izvora;
- najmanje 27% ušteda u potrošnji energije u usporedbi s *"business as usual"* scenarijem².

Digitalna agenda za Europu prepoznaje važnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija za ostvarivanje ciljeva EU. Digitalna agenda pisana je do sada za dva desetogodišnja razdoblja, za razdoblje od 2010. do 2020., te za razdoblje od 2020. do 2030. godine. Drugi digitalni program koji obuhvaća razdoblje do 2030. godine **usmjeren je na dubinske promjene do kojih je došlo uvođenjem digitalnih tehnologija**, na ključnu ulogu digitalnih usluga i tržišta te na nove tehnološke i geopolitičke ambicije EU-a. U tome smislu definirani su **prioriteti: razvoj kvantnog računalstva, strategija lanca blokova i trgovinska politika koja se temelji na lancima blokova, antropocentrična i pouzdana umjetna inteligencija, poluvodiči (Europski akt o čipovima), digitalna suverenost, kibersigurnost, gigabitna povezivost, 5G i 6G, europski podatkovni prostor i infrastruktura te postavljanje globalnih tehnoloških standarda**. Također, navedenom strategijom postavljeni su **ciljevi** koje je **potrebno ostvariti u sljedećem razdoblju**:

- **vještine**: najmanje 80 % svih odraslih osoba ima osnovne digitalne vještine, na razini EU treba se postići zaposlenost minimalno 20 milijuna stručnjaka za informacijsko – komunikacijske tehnologije, među kojima bi trebalo biti više žena;
- **poduzeća**: najmanje 75 % poduzeća koristi usluge računalstva u oblaku, velikih količina podataka i umjetnu inteligenciju; više od 90 % malih i srednjih poduzeća u EU trebalo bi dosegnuti barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta; broj *jednoroga* u EU trebao bi se udvostručiti;
- **infrastruktura**: sva kućanstva u EU imaju gigabitnu povezivost, a sva naseljena područja trebala bi biti pokrivena 5G mrežom; proizvodnja najsuvremenijih i održivih poluvodiča u Europi trebala bi činiti 20 % svjetske proizvodnje; u EU bi u upotrebi trebalo biti 10 000 klimatski neutralnih i iznimno sigurnih rubnih čvorova, a Europa bi trebala imati svoje prvo kvantno računalo;
- **javne usluge**: sve ključne javne usluge trebale bi biti dostupne na internetu; svi će građani imati pristup svojoj zdravstvenoj dokumentaciji u elektroničkom obliku, a 80 % građana trebala bi se koristiti rješenjem za digitalni identitet.

Ukupni proračun na programu Digitalna Europa iznosi 7,5 milijardi EUR-a za razdoblje 2021. – 2027., dok države članice moraju izdvojiti najmanje **20% svojih sredstava** za oporavak za projekte usmjerene na digitalizaciju gospodarstava i društva³.

---

² Nacionalni portal energetske učinkovitosti. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.eniu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/>

³ Digitalna agenda za Europu. Informativni članci o Europskoj uniji. Europski parlament. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/64/digitalna-agenda-za-europu>

Digitalni kompas donesen je 2021. godine kao desetogodišnji pristup Europske unije usmjeren na digitalni razvoj. Digitalni se kompas sastoji od četiri glavne točke koje su usmjerene na digitalne ambicije:

- digitalizaciju javnih usluga;
- digitalnu transformaciju poduzeća;
- sigurnu, učinkovitu i održivu digitalnu infrastrukturu;
- digitalno kvalificirane građane i visokokvalificirane stručnjake⁴.

Zajednička poljoprivredna politika EU jedna je od najvažnijih politika koja se tiče **ruralnog prostora**, posebno u pogledu mehanizama djelovanja te mogućnosti financiranja ruralnog razvoja. Trenutačno je na snazi Zajednička poljoprivredna politika za razdoblje 2023. – 2027. godine.

Ciljevi koji su postavljeni zajedničkom poljoprivrednom politikom:

- osiguravanje pravednog dohotka za poljoprivrednike;
- povećanje konkurentnosti;
- jačanje položaja poljoprivrednika u lancu opskrbe hranom;
- borba protiv klimatskih promjena;
- briga za okoliš;
- očuvanje krajolika i biološke raznolikosti;
- poticanje generacijske obnove;
- dinamična ruralna područja;
- zaštita kvalitete hrane i zdravlja;
- poticanje znanja i inovacija⁵.

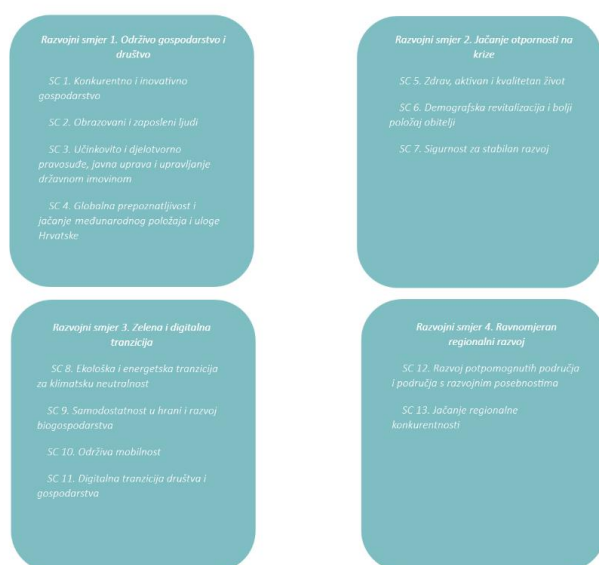
---

⁴Digitalno desetljeće Europe: digitalni ciljevi za 2030. Europska komisija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hr

⁵ Ključni ciljevi politike ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. Europska komisija. Agriculture and rural development. Dostupno na mrežnim stranicama: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_hr

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske krovni je strateški dokument na nacionalnoj razini kojim je postavljena vizija Hrvatske koja se želi postići: *Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve*. Strategijom su utvrđena četiri razvojna smjera: Održivo gospodarstvo, Jačanje otpornosti na krize, Zelena i digitalna tranzicija te Ravnomjeran regionalni razvoj⁶.

Slika 4. Razvojni smjerovi i strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske. Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske.

Strategijom digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine

teži se stvaranju regulatornog, investicijskog i poreznog okruženja koje djeluje poticajno na tehnološki razvoj i inovacije, ulaganje u digitalne kompetencije građana i povećanje broja stručnjaka u informacijsko – komunikacijskim tehnologijama te primjeni naprednih tehnologija u javnim i tržišnim djelatnostima. Strategijom su utvrđeni sljedeći strateški ciljevi:

- Razvijeno i inovativno digitalno gospodarstvo;
- Digitalizirana javna uprava;
- Razvijene, dostupne i korištene mreže vrlo velikih kapaciteta;
- Razvijene digitalne kompetencije za život i rad u digitalno doba⁷.

Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske usvojena je 2009. godine za desetogodišnje razdoblje. Strategijom se utvrđuje djelovanje u području preobrazbe prema održivom razvoju Republike Hrvatske. Glavni ciljevi postavljeni u Strategiji su:

- zaustaviti daljnji pad prirodnog prirasta stanovništva i nepovoljna migracijska kretanja s ciljem da se brojnost stanovništva Republike Hrvatske održava na razini višoj od 4 milijuna stanovnika do 2050., uz podizanje stope totalnog fertiliteta sa sadašnjih 1,38 na 1,88, odnosno podizanja broja novorođene djece sa sadašnjih 42.500 na 60.000 na godinu;
- učinkovita zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti, primjenom i unapređivanjem postojećih i donošenjem novih zakonskih propisa te razumnim gospodarenjem i zaštitom prirodnih vrijednosti, primjenom naprednih tehnologija, integriranjem politike

⁶ Vlada republike Hrvatske. 2030 Nacionalna razvojna strategija. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://hrvatska2030.hr/rs4/>

⁷ Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine. Narodne novine, broj 2/23.

zaštite prirode u razvojne politike pojedinih sektora, uz praćenje pritiska te uz stručni nadzor;

- primjena održive poljoprivredne proizvodnje, odnosno poljoprivredno zemljište treba koristiti u skladu s načelima održivoga gospodarenja tlima
- korištenje proizvoda šuma i šumskog zemljišta u skladu s načelima održivoga gospodarenja šumama;
- jačanje prostorno - razvojne strukture uravnoteženim policentričnim razvitkom temeljenim na opremljenosti kvalitetnom infrastrukturuom, stvaranjem mreže gradova srednje i male veličine te uvažavanjem osobitosti prirodne i kulturne baštine kao važnih čimbenika nacionalnoga prostornog identiteta;
- smanjiti štetne emisije u glavne sastavnice okoliša na najmanju moguću mjeru, a posebice zaštititi onečišćenje podzemnih voda, tj. rezervi pitke vode;
- tijekom planiranja gospodarskih djelatnosti, osobito eksploatacijskih zahvata treba osigurati racionalno korištenje obnovljivih prirodnih dobara te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora;
- ostvariti uravnotežen i stabilan rast gospodarstva koji bi imao manji utjecaj na daljnju degradaciju okoliša i stvaranje otpada. Rast mora pratiti promjena neodrživih obrazaca ponašanja u kućanstvima te u javnom i privatnom sektoru;
- ostvariti socijalno uključivo društvo koje odlikuje solidarnost unutar generacije i među generacijama te u kojem se poštuju različitosti u okviru demokratskih vrijednosti, u kojem svaki pojedinac, bez obzira na spol i podrijetlo, ima jednaka prava i mogućnosti aktivno i odgovorno sudjelovati u okolnostima koje unapređuju i osiguravaju socijalnu sigurnost, ljudsko zdravlje i pravnu zaštitu;
- osigurati kvalitetnu i sigurnu opskrbu energijom, uz nužno smanjivanje negativnih učinaka na okoliš i društvo;
- očuvanje i unapređivanje zdravlja cjelokupne populacije osiguravanjem pravodobnog pristupa zdravstvenim uslugama, koristeći znanstveno utemeljene programe sprečavanja i suzbijanja bolesti i promicanja zdravlja;
- dobro povezivanje svih dijelova nacionalnog teritorija te otoka s kopnom i međusobno, kako bi transportni sustav bio dostatan za sve gospodarske, socijalne i okolišne potrebe Republike Hrvatske, a da istodobno njegov neželjeni utjecaj na ekonomiju, društvo i okoliš bude minimalan
- kroz teritorijalnu koheziju razviti integrirani pristup pitanju dostupnosti i povezanosti, radi što boljeg iskorištavanja razvojnih karakteristika svojstvenih različitim prostorima;
- promicati održivo gospodarenje Jadranskim morem, obalom i otocima i očuvanje morskih ekosustava smanjivanjem unosa otpadnih tvari i stranih mikroorganizama i patogena u more iz svih izvora onečišćenja, potporom lokalnim zajednicama, osobito otočnima, ali s ograničavanjem utjecaja gospodarskih djelatnosti, osobito turizma, na okoliš⁸.

---

⁸ Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske. Narodne novine, broj 30/2009.

Strategijom niskouglijičnog razvoja Hrvatske utvrđena je vizija Hrvatske koja: “vodi viziji društva u kojem ćemo živjeti zdravije, ugodnije, s niskouglijičnim rastom i djelotvornim upravljanjem resursima. Postojeći nacionalni fond zgrada bit će obnovljen, a novi građeni po principima za zgrade gotovo nulte energije i kružnog gospodarenja. Opskrba energijom bit će sigurnija, iz obnovljivih izvora i s malim emisijama, a potrošači energije bit će i proizvođači energije. Kombinacija proizvodnje električne energije na mjestu potrošnje i dobava iz javne mreže pružit će visoku razinu sigurnosti opskrbe električne energije. Prometni sustav bit će intermodalan i integriran, pretežito s vozilima na električni pogon i s korištenjem niskouglijičnog i za klimu neutralnog goriva. Industrija i poljoprivreda bit će učinkovite i povezane sa svim sektorima gospodarstva, a pritom će se smanjivati stvaranje otpadnih materijala u integriranom i kružnom gospodarstvu.” Strategijom su utvrđeni sljedeći ciljevi:

- postizanje održivog razvoja temeljenog na znanju i konkurentnom niskouglijičnom gospodarstvu i učinkovitom korištenju resursa;
- povećanje sigurnosti opskrbe energijom, održivost energetske opskrbe, povećanje dostupnosti energije i smanjenje energetske ovisnosti;
- solidarnost izvršavanjem obveza Republike Hrvatske prema međunarodnim sporazumima, u okviru politike EU-a, kao dio naše povijesne odgovornosti i doprinos globalnim ciljevima;
- smanjenje onečišćenja zraka i utjecaja na zdravlje te kvalitetu života građana⁹.

Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine kojim se definira dostupnost širokopojasnog pristupa s brzinama većim od 100 Mbit/s za sva kućanstva, gospodarske subjekte i javne korisnike na području RH. Ciljevi definirani Planom su sljedeći:

- uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta u kućanstva;
- uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta za javne namjene;
- uvođenje 5G mreža u urbana područja i uzduž glavnih kopnenih prometnih pravaca;
- uvođenje 5G mreža u ruralna područja¹⁰.

Ažuriranim Integriranim nacionalnim energetske i klimatskim planom Republike Hrvatske za razdoblje od 2021.- 2030. definiran je cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za Republiku Hrvatsku za 2030. godinu, povećanje udjela obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije i energetska učinkovitost. Strategija je usmjerena na sljedeće dimenzije: Dekarbonizacija, Energetska učinkovitost, Energetska sigurnost, Unutarnje energetske tržište te Istraživanje, inovacije i konkurentnost¹¹.

⁹ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Strategija niskouglijičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Narodne novine, broj 63/2021.

¹⁰ Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (2021). Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine. Narodne novine, broj 26/2021.

¹¹ Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (2009). Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030.

Plan razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije 2022.-2027. jest srednjoročni akt strateškog planiranja od značaja za jedinicu područne (regionalne) samouprave kojim se definiraju posebni ciljevi za provedbu strateških ciljeva iz dugoročnih akata strateškog planiranja. Planom razvoja definirana je vizija Bjelovarsko-bilogorske županije kao slika realnosti koju stanovnici Županije žele vidjeti u budućnosti. Planom razvoja je određena vizija Županije kao: „Županija očuvanog okoliša, tradicije i kulturne baštine, usmjerena zelenom razvoju, razvoju ljudskih resursa, participativnom i djelotvornom upravljanju radi postizanja gospodarske konkurentnosti i visoke kvalitete življenja.“ Planom razvoja definirani su sljedeći prioriteti:

- Prioritet 1. Razvoj inovativnog i održivog gospodarstva;
- Prioritet 2. Podizanje kvalitete života na području cijele Županije;
- Prioritet 3. Zelena i digitalna tranzicija;
- Prioritet 4. Kvalitetno upravljanje Županijom.

Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. je kratkoročan akt strateškog planiranja koji opisuje i osigurava postizanje ciljeva iz srednjoročnih akata strateškog planiranja te ih povezuje s proračunom, a donosi se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela Općine¹². Provedbenim programom Općine Nova Rača definirani su ciljevi, mjere i aktivnosti Općine te je utvrđena Vizija Općine koja glasi:

„Općina sretnih građana, poslovnih subjekata prepoznatljivih po poljoprivredi, turističkim i sportskim manifestacijama.“¹³

Definirani strateški ciljevi te mjere kojima se nastoji postići navedena vizija su:

- Cilj 1. Razvoj i unapređenje gospodarstva i turizma na ruralnom području:
  - ↳ Mjera 1. Poticanje održivog i energetski učinkovitog gospodarstva;
- Cilj 2. Unapređenje kvalitete stanovništva i društvene infrastrukture:
  - ↳ Mjera 2.1. Ulaganja u obrazovnu infrastrukturu i opremanje obrazovnih institucija;
  - ↳ Mjera 2.2. Unapređenje razvoja cjelokupnog sustava obrazovanja uz razvoj novih obrazovnih programa (uključujući strukovne škole i centre kompetencija) te ulaganja u usavršavanje nastavnika;
  - ↳ Mjera 2.3. Daljnji razvoj i ulaganja u sportsku infrastrukturu te promociju sporta i zdravih životnih navika svih generacija;

¹² Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Narodne novine, broj 123/2017, 151/2022.

¹³ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

- ✚ Mjera 2.4. Ulaganja u razvoj kapaciteta za kvalitetno i participativno upravljanje, uspješnu pripremu i provedbu razvojnih projekata/programa te vrednovanje realizacije razvojnih programa;
- ✚ Mjera 2.5. Osnaživanje ulaganja u stanogradnju, infrastrukturu, programe za mlade s ciljem zadržavanja mladih u Županiji;

• **Cilj 3. Zaštita okoliša i kulturnog dobra:**

- ✚ Mjera 3.1. Uređenje sustava gospodarenja otpadom;
- ✚ Mjera 3.2. Ulaganja u razvoj sustava za djelovanja u kriznim situacijama (pandemije, elementarne prirodne i druge nepogode i ugroze).¹⁴

1.5. Usklađenost sa zakonskim odredbama

U ovom poglavlju navode se svi relevantni Zakoni koji su vezani za područje pametnog razvoja. Temeljni zakoni koji se odnose na sadržajnu dimenziju Strategije pametnog razvoja podrazumijevaju:

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18)

Navedenim Zakonom uređuju se ciljevi i načela upravljanja regionalnim razvojem Republike Hrvatske, planski dokumenti politike regionalnog razvoja, tijela nadležna za upravljanje regionalnim razvojem, ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, način utvrđivanja urbanih i potpomognutih područja, poticanje razvoja potpomognutih područja, provedba, praćenje i izvještavanje o provedbi politike regionalnog razvoja u svrhu što učinkovitijeg korištenja fondova EU.

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

Zakonom se uređuju jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, njihov djelokrug i ustrojstvo, način rada njihovih tijela, nadzor nad njihovim aktima i radom te druga pitanja od značenja za njihov rad.

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)

Zakonom se uređuje sustav prostornog uređenja: ciljevi, načela i subjekti prostornog uređenja, praćenje stanja u prostoru i području prostornog uređenja, uvjeti planiranja prostora, donošenje Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske, prostorni planovi uključujući njihovu izradu i postupak donošenja, provedba prostornih planova, uređenje građevinskog zemljišta, imovinski instituti uređenja građevinskog zemljišta i nadzor.

---

¹⁴ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. I. Izmjene i dopune Provedbenog programa. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

Zakon o sustavu državne uprave (NN 66/19, NN 155/23)

Zakonom se uređuje sustav državne uprave te opća pravila o ovlaštenjima za donošenje podzakonskih propisa za provedbu zakona i privremenih interventnih mjera.

Zakon o državnoj informacijskoj infrastrukturi (NN 92/14)

Zakonom se utvrđuju prava, obveze i odgovornosti nadležnih tijela javnog sektora vezano za uspostavu, razvoj i upravljanje sustavom državne informacijske infrastrukture, uspostavljanje i upravljanje sustavom javnih registara i uvjeti koje državna informacijska infrastruktura mora osigurati u odnosu na javne registre, kao i korištenje zajedničke osnovice za sigurnu razmjenu podataka unutar sustava državne informacijske infrastrukture, zajedničkog sustava identifikacije i autentifikacije, jedinstvene točke interakcije s građanima i drugim korisnicima.

Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13, 85/15, 69/22)

Zakonom se uređuje pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, propisuju se načela prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, ograničenja prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, postupak za ostvarivanje i zaštitu prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, djelokrug, način rada i uvjeti za imenovanje i razrješenje Povjerenika za informiranje te inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona.

2. Analiza stanja

Analiza stanja je poglavlje koje se bavi analizom prostornih specifičnosti Općine Nova Rača. U tom se kontekstu bavi analizom podataka i informacija vezanih za relevantna područja za model pametnog razvoja: Upravljanje Općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge te Održiv promet i mobilnost. Podaci za poglavlje preuzeti su iz strateških dokumenata, zakona, statuta, prostornog plana jedinice lokalne i regionalne razine, znanstvene i stručne literature te drugih relevantnih izvora.

2.1. Upravljanje Općinom i uslugama

Upravljanje Općinom i uslugama prvo je područje koje se analizira. Analiza upravljanja Općinom i uslugama podrazumijeva analizu područja Općine Nova Rača, način upravljanja te mogućnosti financiranja kroz općinski proračun. Sukladno tome poglavlje je podijeljeno na dva dijela: Smještaj i administrativni ustroj Općine Nova Rača te Proračun Općine.

2.1.1. Smještaj i administrativni ustroj Općine Nova Rača

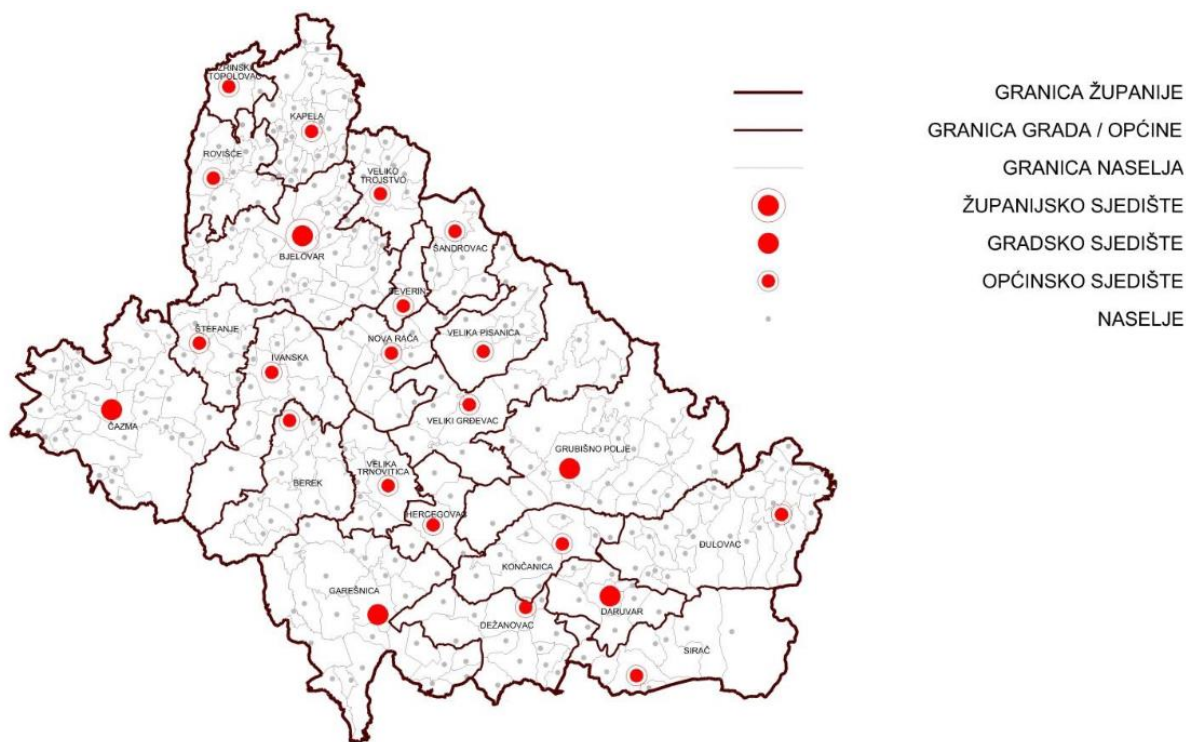
Smještaj Općine odnosi se na njezinu geografsku poziciju, tj. na prostornu raspodjelu njezina teritorija. To uključuje informacije o granicama Općine, njezinoj lokaciji u odnosu na susjedne općine, gradove ili regije te prirodno-geografske karakteristike Općine, dok se administrativni ustroj Općine odnosi na organizaciju i strukturu njezine uprave te način na koji obavlja administrativne funkcije.

Općina Nova Rača se smjestila podno samih obronaka Bilogore, točnije u Bjelovarsko – bilogorskoj županiji.¹⁵ Prema podacima Državne geodetske uprave, površina Općine Nova Rača je 92,75 km². Na sjeverozapadu graniči s Gradom Bjelovarom, na sjeveru s Općinom Severin, na sjeveroistoku s Općinom Šandrovac, na istoku s graniči s Općinom Velika Pisanica, na jugoistoku s Općinom Veliki Grđevac, na jugu s Općinom Velika Trnovitica, na zapadu s Općinom Ivanska.

---

¹⁵ Forum Invest d.o.o. (2017). Strateški razvojni program Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/12-09-2018-strategija-nova-raa.pdf>

Slika 5. Položaj Općine Nova Rača u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko – bilogorske županije za razdoblje 2015. – 2019.

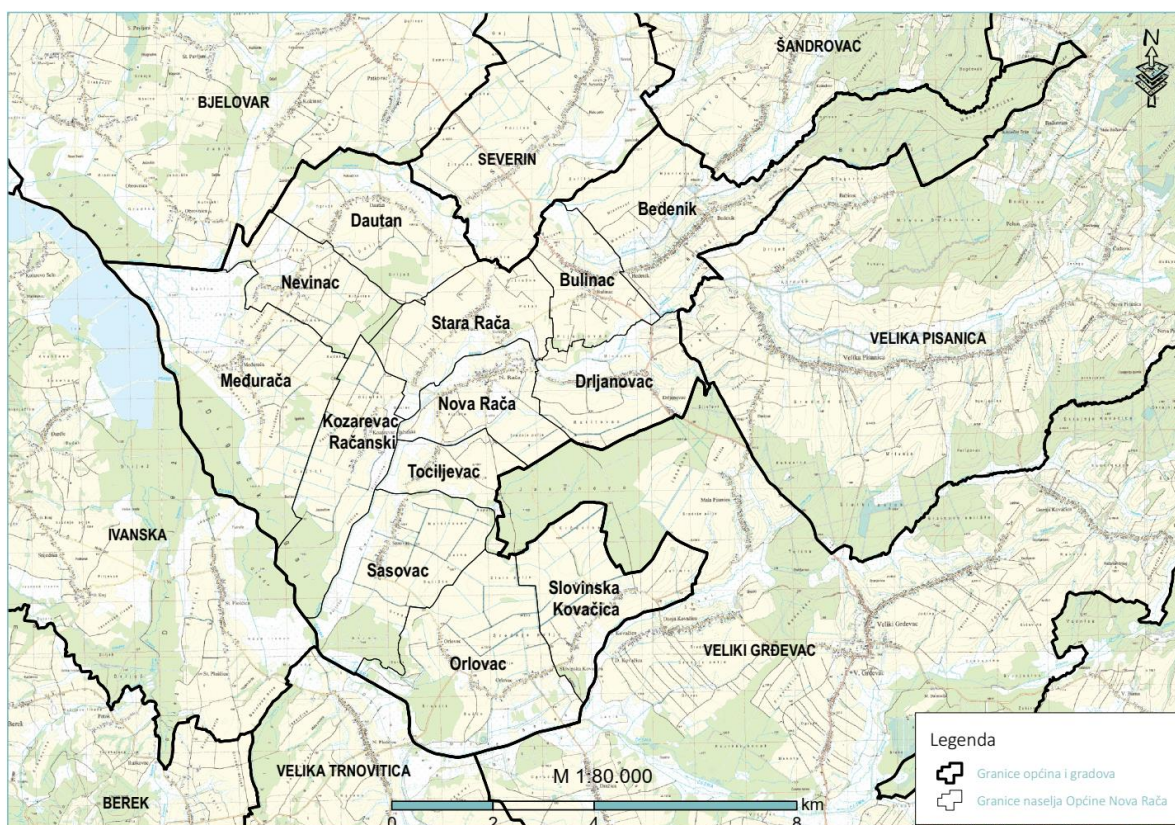
Općina Nova Rača je ustrojena 1. siječnja 1993. godine. U sastavu Općine se nalaze trinaest samostalnih naselja: Nova Rača, koja predstavlja sjedište Općine te naselja Bedenik, Bulinac, Dautan, Drljanovac, Kozarevac Račanski, Međurača, Nevinac, Orlovac, Sasovac, Slovinska Kovačica, Stara Rača i Tociljevac.¹⁶ Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 3/2024) prema stupnju razvijenosti, Općina Nova Rača se nalazi u II. skupini jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u trećoj četvrtini ispodprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave te ostvaruje status potpomognutog područja.^{17,18}

¹⁶ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. I. Izmjene i dopune Provedbenog programa. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

¹⁷ Vlada Republike Hrvatske (2024). Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Narodne novine, br. 3/2024. Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html

¹⁸ Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2024. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeksi%20razvijenosti/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izracun%20indeksa%20razvijenosti.pdf>

Slika 6. Prikaz naselja Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

Jedinicom lokalne samouprave upravljaju predstavničko tijelo, izvršno tijelo i Jedinstveni upravni odjel Općine. Predstavničko tijelo Općine je Općinsko vijeće, dok je izvršno tijelo Općine Općinski načelnik.

Općinsko vijeće predstavničko je tijelo građana i tijelo lokalne samouprave koje donosi odluke i akte u okviru prava i dužnosti Općine te obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom, zakonom i Statutom. Sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20) predstavničko tijelo: donosi statut jedinice lokalne samouprave, donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga jedinice lokalne samouprave, osniva radna tijela, bira i razrješuje članove tih tijela te bira, imenuje i razrješuje i druge osobe određene zakonom, drugim propisom ili statutom, uređuje ustrojstvo i djelokrug upravnih tijela jedinice lokalne samouprave, osniva javne ustanove i druge pravne osobe za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za jedinicu lokalne samouprave te obavlja i druge poslove koji su zakonom ili drugim propisom stavljeni u njezin djelokrug. Općinsko vijeće Općine Nova Rača se sastoji od trinaest članova izabranih na način određen zakonom.¹⁹

¹⁹ Službena stranica Općine Nova Rača. Lokalna samouprava. Općinsko vijeće. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/lokalna-samouprava/opcinsko-vijece/>

Općinski načelnik je nositelj izvršne vlasti te zastupa Općinu. Mandat Općinskog načelnika je četiri godine. Općinski načelnik odgovoran je za zakonito i pravilno obavljanje povjerenih poslova državne uprave tijelu državne uprave. Općinski načelnik obavlja poslove utvrđene statutom Općine. Općinski načelnik, sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi priprema prijedloge općih akata, izvršava ili osigurava izvršenje općih akata predstavničkog tijela, usmjerava djelovanje upravnih tijela jedinice lokalne samouprave u obavljanju poslova iz njegovog samoupravnog djelokruga te nadzire njihov rad, upravlja nekretninama i pokretninama u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, kao i njezinim prihodima i rashodima, odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina te raspolaganju drugom imovinom, imenuje i razrješuje predstavnike jedinice lokalne samouprave u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba te obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom.

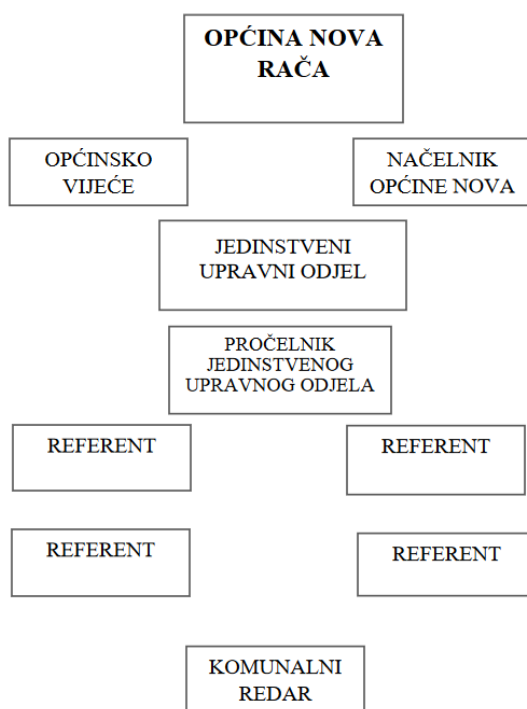
U Općini je ustrojen i **Jedinstveni upravni odjel Općine** za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine te obavljanje poslova državne uprave koji su zakonom preneseni na Općinu. Jedinstveni upravni odjel obavlja stručne i administrativno tehničke poslove za potrebe načelnika i Općinskog vijeća. Priprema materijala za sjednice, izrađuje prijedloge akata, vodi zapisnike, brine o objavi službenih akata i o pravovremenom obavljanju poslova Jedinstvenog upravnog odjela, sudjeluje u planiranju i izradi proračuna Općine, prati njegovo provođenje i o tome dostavlja potrebna izvješća nadležnim državnim tijelima, brine o financijskom poslovanju i računovodstveno- knjigovodstvenim poslovima²⁰. Jedinstveni upravni odjel Općine Nova Rača zapošljava četiri referenta koji pokrivaju sve administrativne poslove koje obavlja općina te jednog komunalnog redara.²¹

---

²⁰ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Narodne novine broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009, 150/2011, 144/2012, 19/2013, 137/2015, 123/2017, 98/2019, 144/2020.

²¹ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. I. Izmjene i dopune Provedbenog programa. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

Slika 7. Organizacijska struktura Općine Nova Rača. Izvor: Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025.

Općina Nova Rača intenzivno radi na stvaranju uvjeta bržeg, modernijeg i tehnološki naprednijeg rada općinske uprave. Razvoj jedinica lokalne samouprave ovisi od ulaganja u infrastrukturu, ali jednako važno tome je i prihvaćanje novih tehnologija kojima se ubrzavaju procesi, smanjuju troškovi, štiti okoliš i poboljšava komunikacija između svih dionika društva Općine.

Kroz detaljno vođenje evidencije imovine u vlasništvu Općine, Općina Nova Rača osigurava učinkovito upravljanje resursima te transparentnost Općine. Digitalna evidencija imovine omogućuje lakši pristup podacima svim relevantnim dionicima što poboljšava komunikaciju između odjela unutar Općine, ali i s vanjskim partnerima i građanima. Ažurirana evidencija imovine pruža čvrstu osnovu za donošenje strateških odluka, uključujući investicije u infrastrukturu, prodaju ili najam imovine te razvoj novih projekata. Kao takva, ključna je komponenta strateškog planiranja i održivog razvoja lokalne zajednice.

Općina dosada svojom kontinuiranom i redovitom objavom informacija i podataka na Internet stranici Općine Nova Rača omogućuje zainteresiranoj javnosti uvid u rad Općine čime se stvara interaktivnija javna uprava, transparentniji rad općinske službe, aktivno uključivanje građana u procese odlučivanja te građanima lakša dostupnost podacima Općine Nova Rača. Prema Planu upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Nova Rača za 2024. godinu, Općina planira tijekom 2024. godine poboljšati informatizaciju i sustav u svezi uredskog poslovanja te uspostaviti Geo informacijski sustav (GIS).²²

²² Općina Nova Rača (2023). Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Nova Rača za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/upravljanje-imovinom/>

Implementacija inovativnih i pametnih rješenja dovest će do jačanja gospodarstva, a time i otvaranju novih radnih mjesta i boljeg standarda života stanovnika Općine Nova Rača.

Proračun Općine predstavlja financijski plan ili plan prihoda i rashoda koji Općina planira i usvaja za određeno razdoblje. Proračun Općine uključuje prikaz planiranih prihoda koje Općina očekuje ostvariti te planirane rashode ili troškove koje namjerava podnijeti tijekom budućeg razdoblja.

Proračun Općine Nova Rača donosi predstavničko tijelo, odnosno Općinsko vijeće Općine.²³ Proračun je temeljni dokument na razini lokalne samouprave kojim se utvrđuje plan financiranja svih aktivnosti i projekata za proračunsku, odnosno kalendarsku godinu. Drugim riječima, proračunom se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od jedne godine, a sadrži i projekciju prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za sljedeće dvije godine.

U sljedećoj tablici su navedeni ukupni prihodi i ukupni rashodi za razdoblje od 2020. do 2023. godine.

Tablica 1. Proračun Općine Nova Rača za razdoblje od 2021.-2023. godine. Izvor: Izvještaj o izvršenju proračuna 2020. godine, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2022.godinu te Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Nova Rača za 2023. godinu.

GODINA	2020.	2021.	2022.	2023.
UKUPNI PRIHODI	12.587.381,28 kn/ 1.670.632,59 €	10.459.816,66 kn / 1.388.256,24 €	10.963.666,60 kn / 1.455.128,62 €	1.619.267,88 €
UKUPNI RASHODI	10.594.352,24 kn/ 1.406.112,18 €	10.966.294,12 kn / 1.455.477,35 €	10.343.408,13 kn / 1.372.806,22 €	1.877.187,35 €
RAZLIKA VIŠAK/MANJAK	1.993.029,04 kn/ 264.520,41 €	-506.477,46 kn/ - 67.221,11 €	620.258,47 kn / 82.322,45 €	- 257.919,47 €

U tablici je vidljivo da je značajno manje ukupnih prihoda bilo ostvareno 2021. godine, dok su 2020. i 2023. godine ostvareni najveći ukupni prihodi. Najveći ukupni rashodi su ostvareni u 2023. godini, kao i najveći manjak u proračunu. Temeljem navedenih podataka proračuna, može se zaključiti da postoji **trend povećanja prihoda i rashoda od 2021. godine prema 2023. godini**, dok je kod razlike ukupnog prihoda i rashoda, proračun bio u višku samo 2022. godine. U razdoblju provedbe Strategije pametnog razvoja očekuje se **povećanje prihoda i rashoda s obzirom kako se očekuje realizacija projekata navedenih u Strategiji**. U tome smislu planira se prijava projekata na regionalne, nacionalne i europske izvore financiranja, ali i financiranje kroz privatni kapital i javno - privatno partnerstvo.

²³ Općinsko vijeće (2009). Statut Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/statut-opcine-nova-raca-1.pdf>

2.2. Kvaliteta života

Ovaj dio analize usmjeren je na dimenziju kvalitete života. U tom kontekstu analizira se struktura stanovništva i ostali dionici koji mogu potaknuti poboljšanje kvalitete života kroz pružanje različitih usluga i organizaciju aktivnosti. Poglavlje je podijeljeno na dva dijela: Demografska struktura stanovništva te Civilni sektor.

2.2.1. Demografska struktura

Demografska struktura odnosi se na raspodjelu populacije unutar određene grupe prema određenim karakteristikama. Ove karakteristike uključuju faktore poput dobi, spola, obrazovanja, zanimanja i drugih relevantnih demografskih varijabli. Analizom demografske strukture možemo dobiti uvid u različite aspekte populacije te bolje razumjeti njezine karakteristike i promjene kroz vrijeme.

Gustoća naseljenosti područja Općine Nova Rača iznosi **29,71 stanovnika po km²**.²⁴ Prosječna gustoća naseljenosti manja je od prosjeka Bjelovarsko-bilogorske županije (s 101.876 stanovnika 2021. godine²⁵) gdje je prosječna gustoća naseljenosti 38,59 stanovnika po km² i manja od prosjeka Republike Hrvatske gdje je prosječna gustoća 68,41 stanovnika po km².²⁶

Na području Općine Nova Rača prema Popisu stanovništva 2021. godine živi **2.756 stanovnika**, od čega je 1.400 žena i 1.356 muškaraca. Na području Općine nalazi se 13 naselja, od kojih je najnaseljenije naselje Nova Rača s **382** stanovnika, iza kojega slijedi naselje Bedenik s ukupno 359 stanovnika, dok naselje s najmanje stanovnika je naselje Tociljevac koje ima **81** stanovnika.²⁷ U odnosu na 2011. godinu, kada je bilo ukupno 3.433 stanovnika na području Općine Nova Rača, došlo je do smanjenja stanovnika u svim naseljima²⁸.

Tablica 2. Broj stanovnika po naseljima Općine Nova Rača u 2021. i 2011. godini. Izvor: Državni zavod za statistiku, Podaci za 2021. i 2011. godinu.

Naselje	Broj stanovnika 2021. godine	Broj stanovnika 2011. godine
Bedenik	359	461
Bulinac	314	358
Dautan	245	295
Drljanovac	193	242
Kozarevac Račanski	103	109
Međurača	275	330

²⁴ Državna geodetska uprava. Grafički dio prostornog statističkog registra. Geostat. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geostat.dzs.hr/>

²⁵ Državni zavod za statistiku (2021). Stanovništvo po županijama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

²⁶ Državni zavod za statistiku (2023). Hrvatska u brojkama 2023. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/rh0njfqt/croinfig_2023.pdf

²⁷ Državni zavod za statistiku (2021). Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2021. Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. – stanovništvo po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

²⁸ Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo prema starosti i spolu u naseljima, Popis 2011. Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/H01_01_01/h01_01_01_zup07_2879.html

Nevinac	172	203
Nova Rača	382	469
Orlovac	110	199
Sasovac	172	228
Slovinska Kovačica	102	137
Stara Rača	248	308
Tociljevac	81	94
UKUPNO	2.756	3.433

Od zadnjeg Popisa stanovništva 2011. godine smanjen je broj stanovnika Općine za ukupno 677 stanovnika što predstavlja smanjenje od 19,72 %. Ovaj pokazatelj jednoznačno govori u prilog trenda depopulacije ruralnog prostora Općine Nova Rača. Tome u prilog govore i sljedeći indikatori:

- pokazatelj prosječne starosti, ili prosječna dob kao srednja vrijednost koja je prema podatcima iz 2021. godine iznosila 44,3 godina, dok je 2011. iznosila 42,1 odnosno u periodu od deset godina stanovništvo je u prosjeku postalo 4 godine starije;
- indeks starenja tj. odnos udjela starijih osoba od 60 godina i udjela mlađih osoba do 19 godina koji je u 2021. godini iznosio 154,8. Ovaj podatak nam govori da postoji nesrazmjer između mladog i starog stanovništva. Također, vidljivo je da je nesrazmjer još veći nego što je bio 2011. godine kada je indeks starenja iznosio 113,7;
- koeficijent starosti, odnosno udio starijih od 60 godina u ukupnom stanovništvu koji je 2011. iznosio 24,6, a 2021. godine iznosi 30,3.^{29,30}

Tablica 3. Pokazatelji starenja Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku. Podaci za 2011. i 2021. godinu.

Pokazatelji starenja stanovništva	2021.	2011.
Prosječna starost (god)	44,3	42,1
Indeks starenja	154,8	113,7
Koeficijent starosti	30,3	24,6

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine u Općini Nova Rača, najveći udio stanovnika (od njih 2,366), njih **49,11%** imalo je završenu srednju školu, dok je manji broj, njih 41,59% imalo završenu osnovnu školu. Visoko obrazovanje imalo je je **6,89%** stanovništva Općine Nova Rača, dok 1,43% stanovnika Općine nije završilo osnovnu školu ili uopće nije išlo u školu³¹.

²⁹ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo po gradovima i općinama. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

³⁰ Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva 2011. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/H01_01_03/h01_01_03_zup07.html
<https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabxls.htm>

³¹ Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

Tablica 4. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2021. godinu.

Godina	Ukupno	Bez škole	1-3 razred osnovne škole	4-7 razred osnovne škole	Osnovna škola	Srednja škola	Visoko obrazovanje				Nepoznato
							Svega	Stručni studij	Sveučilišni studij	Doktorat znanosti	
2021.	2.366	34	9	14	984	1.162	163	82	79	2	-

Zadnji podaci vezani za pismenost su zastarjeli te do sada nisu objavljeni noviji i relevantniji podaci u sklopu Popisa stanovništva 2021. godine. U nastavku teksta će se stoga analizirati upravo zadnji podaci iz 2011. godine.

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine u Općini Nova Rača od ukupno 3.111 stanovnika, njih 42 odnosno 1,4% je nepismeno. Isto tako, nepismenost je pretežito bila vezana za starije stanovništvo od 70 godina na dalje.³² Očekivano je da se taj broj smanjio zbog promjene naraštaja od zadnjeg Popisa stanovništva.

Što se tiče **informatičke pismenosti** u 2011. godini, od ukupno 3.111 stanovnika, 35,04% populacije Općine Nova Rača znalo je obraditi tekst u digitalnom obliku, 29,96% znalo je napraviti tablični izračun, 33,53% koristilo se elektroničkom poštom, dok se 39,76% koristilo internetom.³³ Iz navedenog je vidljivo kako sama Općina zaostaje za prosjekom RH. Više od pola stanovništva se ne zna služiti osnovnim alatima za obradu slika tablica i teksta te korištenjem elektroničke pošte i internetom. Za očekivati je kako se u desetogodišnjem razdoblju od zadnjih dostupnih podataka za 2011. godinu informatička pismenost znatno poboljšala s obzirom da je postala neophodan element današnjice.

2.2.2. Civilni sektor

Civilni sektor uključuje neprofitne organizacije koje djeluju izvan državne i tržišne dimenzije. Civilni sektor posjeduje kapacitet unaprijediti kvalitetu života stanovnika Općine te pružiti socijalne i druge usluge i aktivnosti stanovnicima Općine, između ostalog, koristeći i povećavajući dostupnost i kvalitetu digitalnih tehnologija.

Civilni sektor Općine Nova Rača čini **25 aktivnih udruga** civilnog sektora od kojih se najviše udruga odnosi na **sportske udruge i vatrogasna dobrovoljna društva**, dok se manji broj udruga odnosi na udruge za kulturu, zaštitu žena te druga područja djelatnosti. Najveći broj udruga su udruge sa sjedištem u naselju Nova Rača³⁴.

³² Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_33/h01_01_33_zup07.html

³³ Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_34/h01_01_34_zup07_2879.html

³⁴ Ministarstvo pravosuđa i uprave. Središnji državni portal – Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge/OwcBAAABAAEAAAAAAAAAogkBAAAAAQIAAAABrEoAAAAAAAAAAAAAAAAAQEBb2niCgA>

Tablica 5. Organizacije civilnog društva na području Općine Nova Rača. Izvor: Ministarstvo pravosuđa i uprave. Registar udruga Republike Hrvatske.

Naziv udruge	Adresa	Naselje	Područje djelovanja
Športsko ribolovno društvo „Šaran“ Bedenik	Bedenik 153	Bedenik	Sport i rekreacija
Nogometni klub „Bedenik“	Bedenik 122	Bedenik	Sport i rekreacija
Dobrovoljno vatrogasno društvo Bulinac	Bulinac 70	Bulinac	Zaštita i sigurnost
Dobrovoljno vatrogasno društvo Dautan	Dautan 16	Dautan	Zaštita i sigurnost
Dobrovoljno vatrogasno društvo Kozarevac Račanski	Kozarevac Račanski 44	Kozarevac Račanski	Zaštita i sigurnost
Moto classic klub Nova Rača	Trg Stjepana Radića 56	Nova Rača	Sport i rekreacija
Udruga umirovljenika općine Nova Rača	Ulica dr. Mateja Piskorića 5	Nova Rača	Socijalna djelatnost
Kulturno umjetnička udruga „Ivan Vitez Trnski“	Trg Stjepana Radića 56	Nova Rača	Kultura i umjetnost
Eunora – ekološka udruga Nova Rača	Ulica Ivana viteza Trnskog 25	Nova Rača	Očuvanje prirode i okoliša te prihvaljivo gospodarenje prirodnim resursima
Udruga branitelja iz domovinskog rata Općine Nova Rača	Ulica dr. Mateja Piskorića 5	Nova Rača	Socijalna djelatnost
Klub tehničke kulture Nova Rača	Trg Stjepana Radića 54	Nova Rača	Tehnička kultura
Aeroklub Nova Rača	Trg Stjepana Radića 56	Nova Rača	Sport i rekreacija
Športsko ribolovno društvo „Štuka“ Nova Rača	Ulica Ivana viteza Trnskog 8	Nova Rača	Sport i rekreacija
Dobrovoljno vatrogasno društvo Nova Rača	Trg Stjepana Radića 5	Nova Rača	Zaštita i sigurnost
Nogometni klub „Trnski“ Nova Rača	Ulica dr. Mateja Piskorića 23	Nova Rača	Sport i rekreacija
Vatrogasna zajednica općine Nova Rača	Trg Stjepana Radića 56	Nova Rača	Zaštita i sigurnost
Dobrovoljno vatrogasno društvo Orlovac	Orlovac 65a	Orlovac	Zaštita i sigurnost
Dobrovoljno vatrogasno društvo Sasovac	Sasovac 52	Sasovac	Zaštita i sigurnost
Udruga kuhara i slastičara Bilogore	Sasovac 45	Sasovac	Kulinarstvo i gastronomija
Udruga seoskih žena Bjelovarsko-bilogorske županije	Slovinska Kovačica 84	Slovinska Kovačica	Okupljanje i zaštita žena
Dobrovoljno vatrogasno društvo Slovinska Kovačica	Slovinska Kovačica 0	Slovinska Kovačica	Zaštita i sigurnost
Lovačko društvo „Srna“ Nova Rača	Stara Rača 161a	Stara Rača	Sport i rekreacija
Konjički klub „CLASSIC“	Stara Rača 40	Stara Rača	Sport i rekreacija
Dobrovoljno vatrogasno društvo Stara Rača	Stara Rača 74	Stara Rača	Zaštita i sigurnost
Lovačko društvo „GAJ“ Dautan	Stara Rača 13	Stara Rača	Sport i rekreacija

Iz navedenog se da zaključiti da na području Općine Nova Rača postoji velik broj udruga koje pridonose kvaliteti života na način da uključuju stanovništvo Općine u javni život, socijalna druženja, sportske aktivnosti te educiraju građane u vidu kulture, kreativnosti i umjetnosti.

2.3. Ekonomija

Ekonomija proučava kako društvo upravlja određenim resursima u cilju zadovoljavanja svojih potreba i želja. Poglavljem Ekonomija analiziraju se područja poput ekonomske aktivnosti stanovništva Općine, postojećih gospodarskih djelatnosti na području Općine, poduzetničke infrastrukture te analize poduzetništva. Navedeno poglavlje podijeljeno je na dvije cjeline: Gospodarsku sliku i Stanje poduzetništva.

2.3.1. Gospodarska slika

Gospodarska slika predstavlja prikaz stanja gospodarstva Općine Nova Rača kroz različite ekonomske pokazatelje i trendove. Gospodarska slika pruža uvid u zdravlje gospodarstva, njegovu dinamiku i ključne karakteristike.

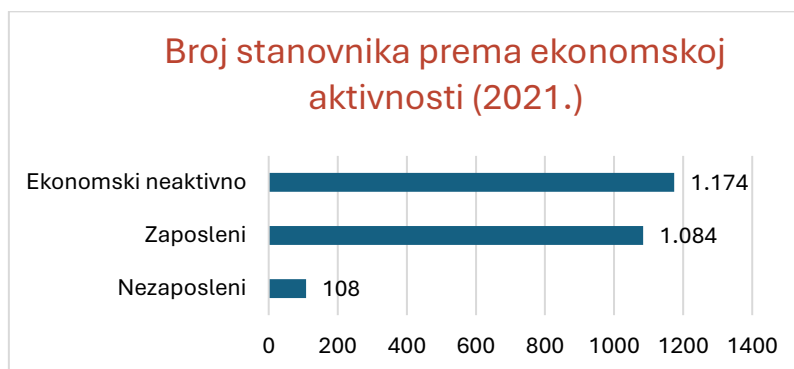
Zadnji podaci vezani za trenutačnu aktivnost stanovništva su podaci objavljeni u sklopu Popisa stanovništva 2021. godine te će se u nastavku teksta analizirati upravo ti podaci.

Prema zadnje dostupnim podacima iz Popisa stanovništva iz 2021. godine, čak 49,62% ukupne populacije Općine Nova Rača bilo je ekonomski neaktivno. Najveći udio ekonomski neaktivnih osoba odnosio se na umirovljenike kojih je bilo 56,99% od ukupno ekonomski neaktivnih osoba. U odnosu na ekonomski neaktivne, ekonomski aktivnih osoba bilo je 50,38%. Od njih 1.192 nezaposlenih je 108, odnosno 9,06%, a zaposlenih 1.084, odnosno 90,94%. Navedeno govori o neodrživosti ekonomskog sustava gdje je na svaku zaposlenu osobu dolazilo 1,2 osoba koje su nezaposlene ili ekonomski neaktivne.³⁵

---

³⁵ Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva 2021. godine. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

Graf 1. Broj stanovnika Općine Nova Rača prema ekonomskoj aktivnosti. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2021. godine.

Od ukupno **1.084** evidentirano zaposlenih stanovnika na području Općine Nova Rača, prema zadnjim podacima iz 2021. godine, najveći broj stanovnika (290) je zaposleno u djelatnostima vezanim za **poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo**. Drugo područje djelatnosti po zastupljenosti na području Općine Nova Rača je **prerađivačka industrija** gdje je zaposleno 215 stanovnika, nakon čega po zastupljenosti slijedi zaposlenje vezano za **trgovinu na veliko i na malo te popravak motornih vozila i motocikala (120)** i zaposlenje vezano za **građevinarstvo (84)**. Nešto manji broj stanovnika (140) se bave slijede djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (83), 72 stanovnika je zaposleno u djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi. **Najmanji broj stanovnika** je zaposleno u područjima djelatnosti kao što su administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (33), ostale uslužne djelatnosti (23), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (15), umjetnost, informacije i komunikacije (8), zabava i rekreacija (7), financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (7), gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša (6), opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (3), opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, poslovanje nekretninama (1) te rudarstvo i vađenje (1).³⁶

³⁶ Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2021. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

Tablica 6. Zaposlene osobe po području djelatnosti na području Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2021. godine. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama.

Područje djelatnosti	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	290
Rudarstvo i vađenje	1
Prerađivačka industrija	215
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	3
Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnost sanacije okoliša	11
Građevinarstvo	84
Trgovina na veliko i malo	120
Prijevoz i skladištenje	41
Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	83
Informacije i komunikacije	8
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	7
Poslovanje nekretninama	1
Stručne znanstvene i tehničke djelatnosti	15
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	33
Javna uprava i obrana, obvezno socijalno osiguranje	38
Obrazovanje	37
Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	72
Umjetnost, zabava i rekreacija	7
Ostale uslužne djelatnosti	23

Poljoprivreda je glavna djelatnost Općine Nova Rača te prema Sumarnim podacima iz Upisnika poljoprivrednika Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, na dan 26.07.2024. godine ukupna površina poljoprivrednih zemljišta na području Općine Nova Rača je **4.629,26 ha**, dok je **obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo najzastupljeniji organizacijski oblik** (435) od ukupno 499 organizacijskih oblika poljoprivrednog gospodarstva.³⁷

Na području Općine Nova Rača prema popisu iz 2023. godine postoji **11 subjekata u ekološkoj proizvodnji** od kojih se najviše poljoprivrednih gospodarstava (PG), njih četiri, bavi uzgojem krmnog bilja, zatim slijedi uzgoj voćnih vrsta: lijeske (1 PG) i oraha (1 PG), uzgoj kamilice kao ljekovitog bilja (1 PG), uzgoj kukuruza kao žitarice (1 PG), uzgoj suncokreta kao uljarice (1 PG), uzgoj soje (1PG) te uzgoj ratarskih površina kao što su pašnjaci (1 PG) i livade (1 PG).³⁸ Uzimajući u obzir prednosti ekološke proizvodnje u odnosu na okoliš i bioraznolikost, potrebno je uložiti dodatne napore kako bi se ekološka poljoprivreda nastavila njegovati i prakticirati na području Općine.

³⁷ Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2024). Sumarni podaci iz Upisnika poljoprivrednika. Sumarni podaci o PG-ovima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://agronet.apprrr.hr/v1/Forms/PublicForms/PublicData.aspx>

³⁸ Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Agronet. Tražene kulture na Jedinstvenom zahtjevu iz 2023. godine. Ekološka proizvodnja. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.apprrr.hr/agronet/>

U stočarstvu, od ukupno 304 poljoprivrednog gospodarstva, najveći broj poljoprivrednih gospodarstava (131) se na području Općine Nova Rača bavi uzgojem goveda, nakon čega slijedi uzgoj svinja od strane 93 poljoprivredna gospodarstva.³⁹

Općina Rača zajedno s općinama Kapela, Rovišće, Severin, Šandrovac, Velika Pisanica, Veliki Grđevac, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac je uključena u jedan LAG na području Bjelovarsko-bilogorske županije; lokalnu akcijsku grupu (LAG) Sjeverna Bilogora. LAG Sjeverna Bilogora je osnovana 2008. godine te pokriva površinu od 713,20 km², odnosno 27% površine Bjelovarsko-bilogorske županije. Svrha djelovanja LAG-a je unaprjeđenje kvalitete života odnosno civilnog, gospodarskog, javnog sektora i razvojnih kapaciteta na području obuhvata, odnosno na području devet jedinica lokalne samouprave.⁴⁰

Općina Nova Rača je u srpnju 2024. godine, u sklopu LAG-a Sjeverna Bilogora potpisala ugovor za provedbu jednodnevnog edukativnog predavanja i praktične radionice pod nazivom „Digitalizacija u poljoprivredi“ gdje će se polaznici moći educirati o mogućnostima i prednostima novih tehnologija i digitalizacije u poljoprivrednoj proizvodnji, a kako bi unaprijedili vlastito poslovanje digitalnim mogućnostima, odnosno doprinijeli razvoju poljoprivrede na području općina.⁴¹

Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture (NN 93/13, 114/13, 41/14, 57/18, 138/21) navodi važnost poduzetničke zone i potpornih institucija u omogućavanju obavljanja svih faza poduzetničkih aktivnosti poduzetnika koji posluju unutar poduzetničke infrastrukture i to u standardiziranim uvjetima visoke infrastrukturne opremljenosti.⁴² Tako se, u svrhu razvoja i izgradnje kvalitetnog poslovnog okruženja, odnosno povećanja broja gospodarskih subjekata na području Općine te poboljšanja njihovih poslovnih rezultata i konkurentnosti, kao i povećanja udjela proizvodnje u ukupnom gospodarstvu te porastom zaposlenosti u Općini Nova Rača, osnivaju poduzetničke zone i potporne institucije.

Na području Općine Nova Rača se nalazi Poduzetnička zona „Nova Rača“. Smjestila se u centru naselja Nova Rača, u građevinskom području naselja, uz cestovni koridor županijske ceste ŽC3090 (Bulinac (DC28) – Nova Rača – Velika Trnovitica – Veliki Pašijan (DC26)). Navedeni smještaj pridonosi povoljnom geoprometnom položaju same poduzetničke zone te isto tako razvoju gospodarskih sadržaja koji se planiraju graditi u zoni.

---

³⁹ Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Agronet. Sumarni podaci iz Upisnika poljoprivrednika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://agronet.apprrr.hr/v1/Forms/PublicForms/PublicData.aspx>

⁴⁰ Lokalna akcijska grupa (LAG) Sjeverna Bilogora (2023). Lokalna razvojna strategija LAG-a Sjeverna Bilogora za razdoblje 2023. – 2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.lag-sjeverna-bilogora.hr/Dokumenti/Lokalna_razvojna_strategija_LAG_a_Sjeverna_Bilogora_2023._2027._ODOBRENA_21.12.2023.pdf

⁴¹ Službena stranica Lokalne akcijske grupe Sjeverna Bilogora (2024). Potpisan ugovor za provedbu jednodnevnog edukativnog predavanja i praktične radionice „Digitalizacija u poljoprivredi“. Dostupno na mrežnoj stranici: https://lag-sjeverna-bilogora.hr/default_vijest_wide.asp?sid=6258

⁴² Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture. Narodne novine, br. 93/13, 114/13, 41/14, 57/18, 138/21.

Radi se o lokaciji bivše tvornice Fedor koju je Općina Nova Rača otkupila te pretvorila u Poduzetničku zonu. Trenutno, područje unutar obuhvata, između ostalih, koristi komunalno poduzeće Nova Rača d.o.o. te se u budućnosti planira etapna izgradnja koja će ovisiti o interesu investitora.

Prema Prostornom planu uređenja Općine Nova Rača područje obuhvata Poduzetničke zone „Nova Rača“ nije uneseno ni označeno na karti Korištenja i namjene površina.

2.3.2. Stanje poduzetništva

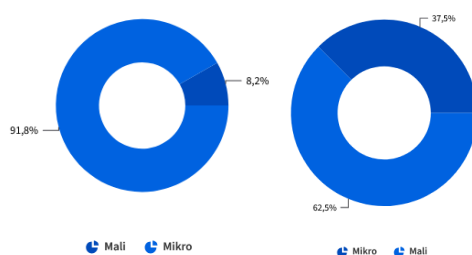
Stanje poduzetništva odnosi se na opis i analizu trenutnog stanja, aktivnosti i karakteristika poduzetničkog sektora na određenom području.

Prema podacima iz 2023. godine, na području Općine Nova Rača djelovalo je 46 **poduzetnika** koji su predali Godišnji financijski izvještaj za zadnju statističku godinu, dok je ukupni broj poduzetnika, uključujući i one koji nisu predali Financijski izvještaj, 118. **Najzastupljeniji su mikro subjekti s ukupnim udjelom od 91,8% ukupnih poduzeća.** Malih poduzeća bilo je 8,2%, dok srednjih i velikih poduzeća na području Općine Nova Rača nema.⁴³

Iako najveći udio poslovnih subjekata čine mikro subjekti, najveći **udio ukupnih prihoda** u 2023. godini ostvarili su upravo **mali poslovni subjekti** koji su ostvarili čak 62,5% ukupnih prihoda, dok su poslovni subjekti mikro veličine ostvarili 37,5% prihoda.

Ukupno ostvareni prihodi za 2023. godinu iznosili su 12,85 milijuna €, s time da su najveći udio prihoda, prema tipu poslovnog subjekta, ostvarila **društva s ograničenom odgovornošću.**⁴⁴

Slika 8. Podjela subjekata na području Općine Nova Rača prema veličini te podjela prihoda po veličini subjekata. Izvor: InfoBIZ Fina.

⁴³ Fina info.BIZ. Baza poslovnih informacija. Poduzetnici na području Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://infobiz.fina.hr/serviceinfo>

⁴⁴ Ibid.

Na temelju kronološkog praćenja broja subjekata od 2019. do 2023. godine može se zaključiti da postoji trend smanjenja broja poduzetnika na području Općine u razdoblju od 2019. do 2022., dok 2023. godine dolazi do povećanja broja subjekata na području Općine. Najveći broj novootvorenih poslovnih objekata dogodio se u 2019. godini, kada je otvoreno ukupno osam novih poslovnih objekata.⁴⁵

Poslovni subjekti u Općini Nova Rača su 2023. godine zapošljavali **132 osobe**. Najveći udio zaposlenih zapošljavali su mikro poslovni subjekti, čak 65.9% ukupno zaposlenih osoba u poslovnim subjektima, dok su mali poslovni subjekti zapošljavali ukupno 34,1% ukupno zaposlenih osoba. Najveći broj osoba zapošljavala su društva s ograničenom odgovornošću, čak 61,36% ukupno zaposlenih osoba. Prosječna ostvarena neto plaća u navedenim poslovnim subjektima za 2023. godinu iznosila je 694 €.⁴⁶

2.4. Okoliš

Okoliš predstavlja okruženje koje utječe na neki sustav. U ovom kontekstu pod poglavljem Okoliš analiziraju se zaštićena područja, prirodni resursi Općine, kao i gospodarenje otpadom na području Općine Nova Rača. Sukladno tome poglavlje je podijeljeno na sljedeće cjeline: Integralno upravljanje resursima i Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine.

2.4.1. Integralno upravljanje resursima

Integralno upravljanje resursima uzima u obzir sve aspekte okoliša, uključujući vodu, šume i otpad te stremi ka pristupu koji prepoznaje međusobnu povezanost tih elemenata. Ovakav pristup uključuje racionalno korištenje vodnih resursa, očuvanje i obnovu šuma, poljoprivrede te učinkovito upravljanje otpadom kako bi se smanjio negativni utjecaj na okoliš.

Opća obilježja prostora

Geomorfološki gledano, prostor Općine Nova Rača pripada prostoru Panonske megaregije, odnosno makroregiji Zavale sjeverozapadne Hrvatske. Općina Nova Rača se smjestila podno samih obronaka Bilogore koja po svojoj visini predstavlja najnižu hrvatsku goru (309 mnv), ali je po svojoj površini među najvećima (1700 km²) čime se ističe u prostornoj ravnicu sjeverozapadne Hrvatske.⁴⁷ Na području Općine najnižu točku predstavlja ušće Severinske uz Česmu, zapadni dio Općine, dok najvišu točku Općine predstavlja Bačkovičko brdo, sjeveroistočni dio Općine.

---

⁴⁵ Ibid.

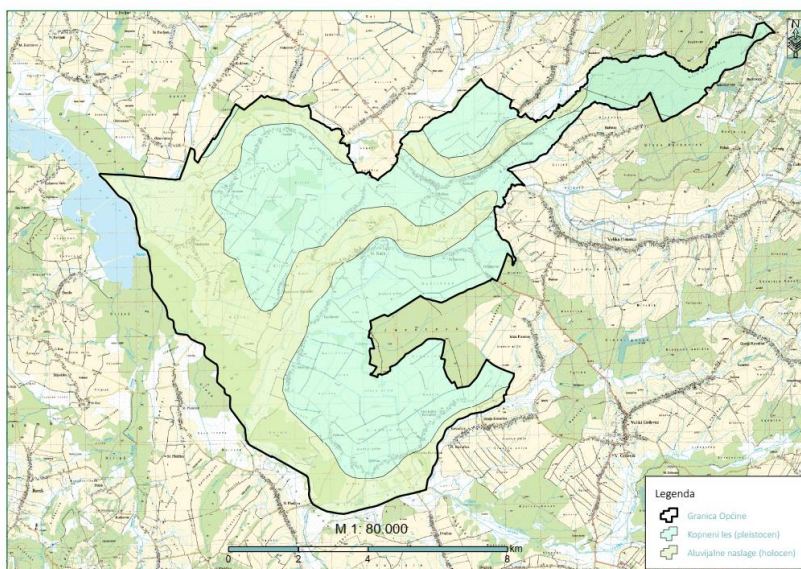
⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Lokalna akcijska grupa (LAG) Sjeverna Bilogora (2023). Lokalna razvojna strategija LAG-a Sjeverna Bilogora za razdoblje 2023. – 2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.lag-sjeverna-bilogora.hr/Dokumenti/Lokalna_razvojna_strategija_LAG_a_Sjeverna_Bilogora_2023._2027._ODOBRENA_21.12.2023.pdf

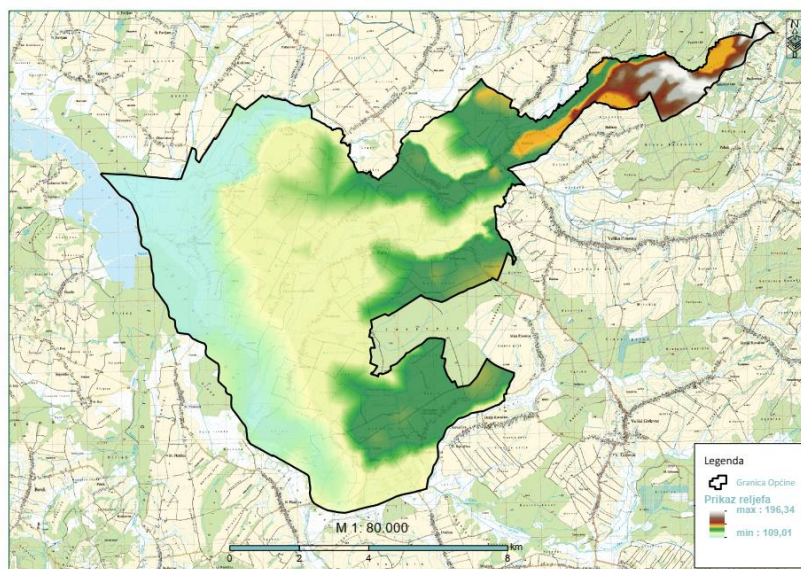

Navedeno ukazuje da se na području Općine mogu izdvojiti dvije osnovne geografske cjeline: nizinski prostor zavale rijeke Česme i Bilogora sa zonom prigorskih brežuljaka. Nizinski i brežuljkasti reljef Općine, a i šireg prostora, karakterizira jednoličan geološki sastav i neznatne visinske razlike. U geološkoj građi reljefa prevladavaju mladi kvartarni sedimenti, pleistocenske i holocenske starosti, odnosno naslage kopnenog lesa i aluvijalne naslage.

Slika 9. Geološka građa područja Općine Nova Rača Izvor: Level Project d.o.o.

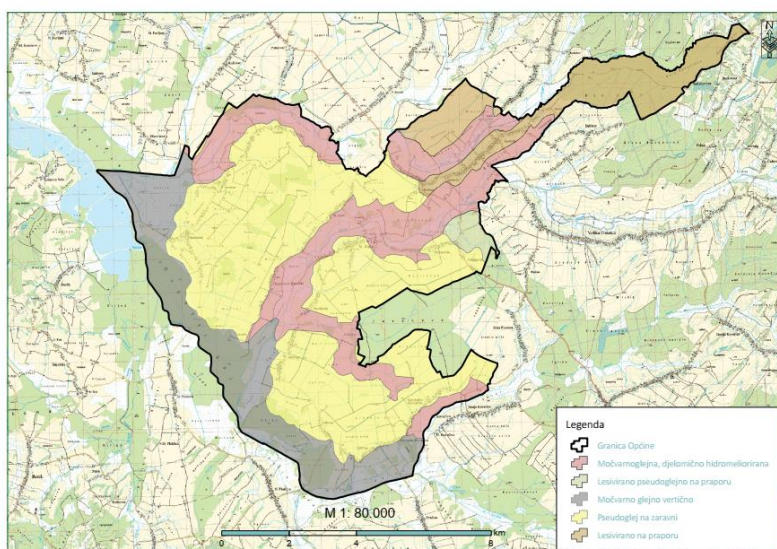

Slika 10. Prikaz reljefa na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

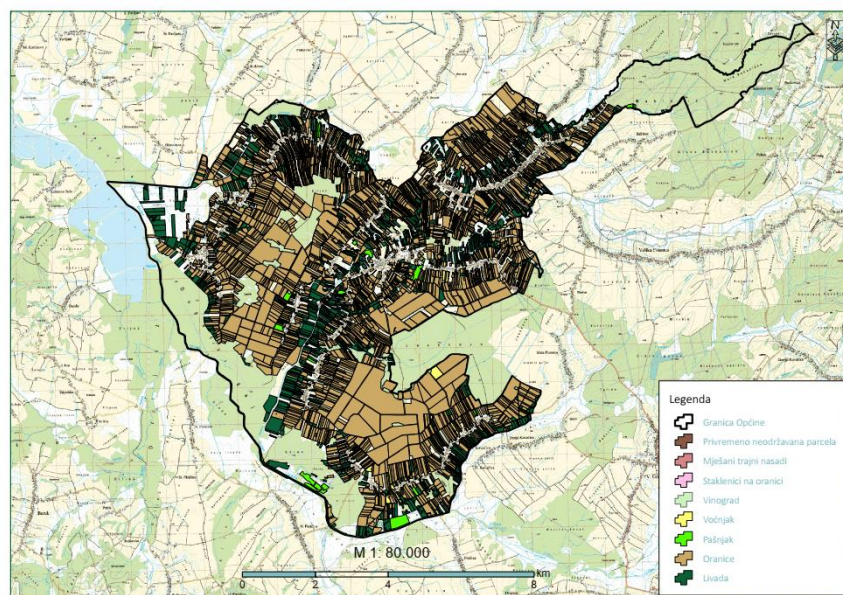
Pedologija na području Općine korespondira geološkom sastavu područja Općine. Najveću površinu na području Općine zauzima pedološka jedinica pseudoglej na zaravni. Ostale pedološke jedinice na području Općine Nova Rača su: močvarnoglejna, djelomično hidromeliorirana, levisirano pseudoglejno na praporu, močvarno gleno vertično te levisirano na praporu.

Slika 11. Pedologija područja Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

Prirodni vegetacijski pokrov na području Općine Nova Rača je raznolik i bogat. Kako se Općina nalazi u agrarno značajnom dijelu Panonskog bazena gdje je prisutan velik postotak obradivih poljoprivrednih površina, za područje Općine bitnu stavku zauzima grana poljoprivrede. Najveću površinu Općine zauzimaju oranice, nakon čega slijede livade.⁴⁸

Slika 12. Prikaz karte s označenim ARKOD parcelama okarakterizirane vrstom uporabe na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci preuzeti sa stranice APPRRR-a za 2024. godinu.

⁴⁸ Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. ARKOD preglednik. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://arkod.hr/>

Vodni resursi

Rijeka Česma je najvažnija vodena površina u Općini te se prostire krajnjim jugozapadnim dijelom Općine.⁴⁹ Ukupno je duga 123 km, a nastala je spajanjem dvaju potoka – Barne i Grđevica kod Velikog Grđevca, na južnom dijelu Bilogore. Područje oko korita rijeke Česme je često bilo poplavljivo i popimalo karakteristike močvare zbog relativno malenog pada rijeke. Nakon intenzivnih radova na regulaciji riječnog toka i izgradnje obrambenih nasipa, poplavno područje je u cijelosti izmijenjeno, odnosno svedeno uglavnom na ribnjake.

Rijeka Česma je zaštićena prema Direktivi o staništima, odnosno ekološkom mrežom Natura 2000. zbog stanišnih vrsta i tipova koje je potrebno očuvati.⁵⁰ Ostali vodotoci na području Općine su: Severinska, Račačka i Bedenička.⁵¹

Distribucijska vodovodna mreža je djelomično izgrađena na području Općine Nova Rača. Ukupna duljina trase je oko 12.000 m te je provedena u naseljima Bulinac, Drljanovac, Stara Rača i Nova Rača. Na području Općine nije provedena kanalizacijska mreža, osim u centru naselja Nova Rača koja je izgrađena 80-ih godina prošlog stoljeća u duljini od 1.200 m.⁵²

Šume i lovstvo

Državnim šumama na području Općine Nova Rača upravlja Šumarija Bjelovar u okviru gospodarske jedinice **Bjelovarska bilogora** te Šumarija Velika Pisanica u okviru gospodarskih jedinica: **Pisanička Bilogora** i **Dugački Gaj – Jasenova- Drljež**.⁵³

Na području gospodarskih jedinica „Bjelovarska Bilogora“ i „Pisanička Bilogora“ Općine Nova Rača prevladavaju šume obične bukve, običnog graba i hrasta kitnjaka, dok kod gospodarske jedinice „Dugački Gaj – Jasenova- Drljež“ prevladava hrast lužnjak i obični grab.⁵⁴

---

⁴⁹ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

⁵⁰ Particip GmbH (2023). Plan upravljanja područjima ekološke mreže Ribnjaci uz Česmu, Česma – šume, Ribnjak Dubrava, Ribnjaci Siščani i Blatnica, Ribnjaci Narta i Rijeka Česma te Posebnim rezervatom Česma (PU 047). Dostupno na mrežnoj stranici: https://zeleni-prsten.hr/portal/wp-content/uploads/2023/07/PU047_Cesma_i_pridruzena_podrucja_F.pdf

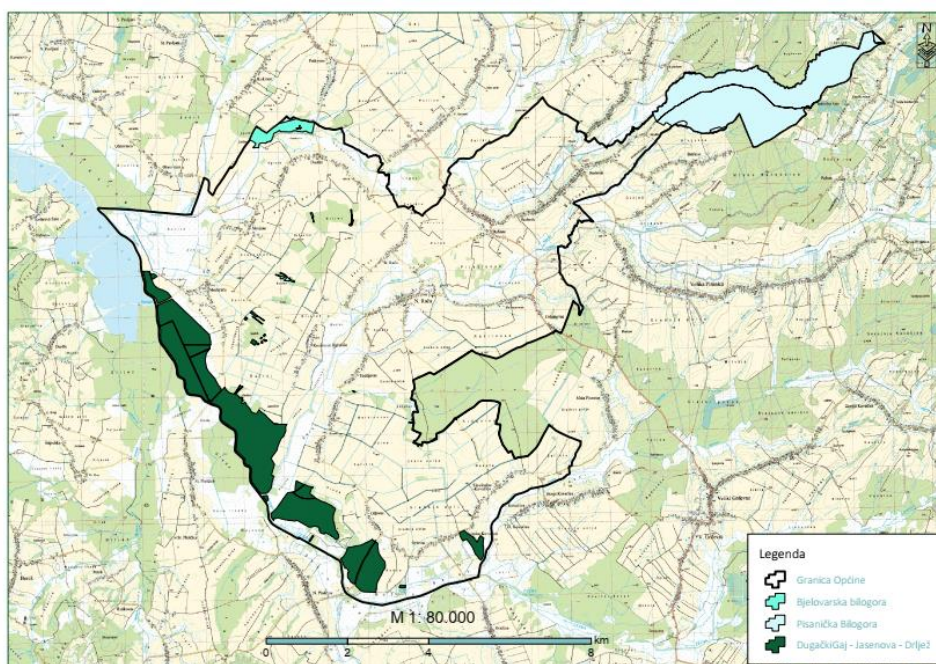
⁵¹ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

⁵² Ibid.

⁵³ Hrvatske šume d.o.o. (2024). Javni podaci o šumama. WEB Preglednik HŠ d.o.o. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2>

⁵⁴ Hrvatske šume d.o.o. (2024). Javni podaci o šumama. WEB Preglednik HŠ d.o.o. Uredajni zapisnik: Sažetak. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2>

Slika 13. Prikaz državnih odjela gospodarskih jedinica na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

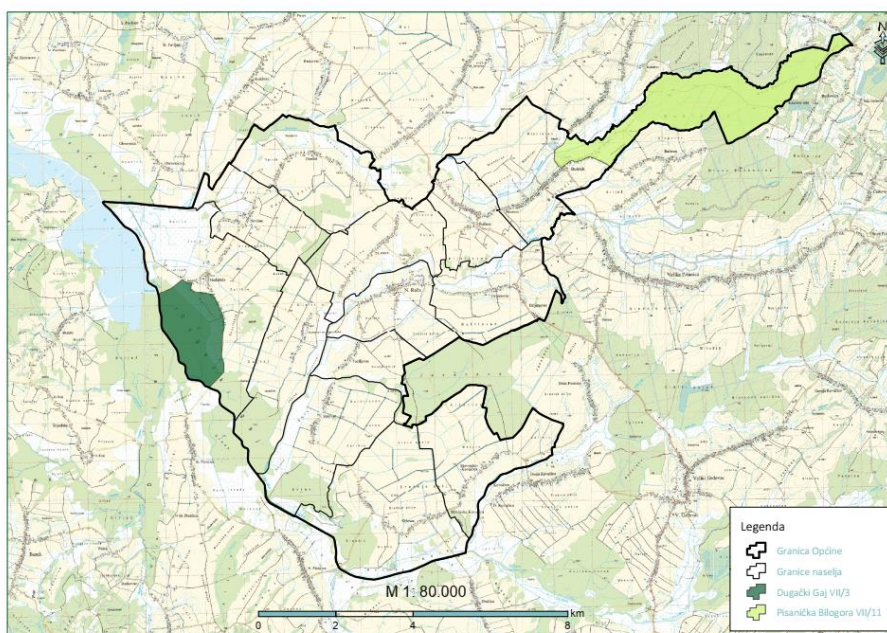

Lovstvo na području Općine je podijeljeno na dva lovišta: **VII/3 Dugački Gaj** i **VII/11 Pisanička Bilogora**. Oba lovišta su otvorenog tipa, no lovište Dugački Gaj je nizinskog reljefnog karaktera, a lovište Pisanička Bilogora brdskog reljefnog karaktera, što i odgovara samom reljefu na području Općine.⁵⁵ Vrste divljači koje se mogu pojaviti ili obitavaju na području Općine Nova Rača su: jelen obični, srna obična, divlja svinja, jazavac, divlja mačka, kuna bjelica, kuna obična, čagalj, tvor, fazan – gnjetlovi, trčka skvržulja, patka divlja gluhara, siva vrana, vrana gračac, čavka, prepelica pućpura, šljuka, glavata patka, krunata patka, divlja patka pupčanica, divlja patka kržulja i liska crna. Životinjske vrste koje se sukladno Zakonu o lovstvu (NN 99/18, 32/19, 32/20) nalaze na popisu divljači, a ujedno su ciljne vrste područja ekološke mreže na području Općine Nova Rača su: dabar kao ciljna vrsta područja HR2001243 Rijeka Česma, te patka divlja gluhara, divlja patka kržulja, patka pupčanica, glavata patka, krunata patka, liska crna i šljuka kokošica kao ciljne vrste područja HR1000009 Ribnjaci uz Česmu. S navedenim vrstama se gospodari na način da će ih se samo pratiti i evidentirati njihova brojna stanja.⁵⁶

⁵⁵ Središnja lovna evidencija. Aktivna lovišta. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://sle.mps.hr/huntingGroundPublic/index>

⁵⁶ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Rješenje o utjecaju Programa zaštite divljači za površine izvan lovišta Općine Nova Rača za vremensko razdoblje od 01. travnja 2021. do 31. ožujka 2031. godine na ekološku mrežu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mingo.gov.hr/UserDocImages/UPRAVA%20ZA%20ZASTITU%20PRIRODE/Prethodna%20ocjena%202021/Prethodna%20ocjena%20za%20strategije%20planove%20i%20programe%202021/15092021_Rjesenje_Program%20zastite%20divljaci%20za%20povrsine%20izvan%20lovista%20Opcline%20Nova%20Raca.pdf

Slika 14. Lovišta na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

Gospodarenje otpadom

Održavanje i očuvanje okoliša je od velike važnosti za Općinu Nova Rača, stoga Općina poduzima mjere zaštite okoliša, savjesno provodi gospodarenje otpadom te isto tako sanira povremena divlja odlagališta na području Općine.⁵⁷ Općina je uspostavila sustav zaprimanja obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu i evidentiranju lokacija odbačenog otpada na način da se lokacije mogu prijaviti putem web stanice Općine Nova Rača popunjavanjem priloženog obrasca. Isto tako Općina provodi izobrazno – informativne aktivnosti o odvojenom prikupljanju otpada.⁵⁸

U narednom razdoblju planirano je saniranje zatvorenog odlagališta otpada „Kozarevac Račanski“, odlagališta gdje se odlagao otpad s područja Grada Bjelovara i općina Trovišće, Veliko Trojstvo te Nova Rača u razdoblju od 1990. godine do kraja 1998. godine. U tom razdoblju je odloženo 100.000 m³ komunalnog i proizvodno neopasnog otpada. Odlagalište se prestalo koristiti kada je odlagalište otpada „Doline“ u Gradu Bjelovaru pušteno u rad. Odlagalište otpada se rasprostire na površini od oko 1,7 ha te je smješteno u jugozapadnom dijelu Općine, u istoimenom naselju Kozarevac Račanski.⁵⁹

⁵⁷ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbeni-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

⁵⁸ Bjelovarsko – bilogorska županija (2021). Županijski glasnik. Službeno glasilo Bjelovarsko – bilogorske županije, 10 – 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bbz.hr/zupanijski-glasnik/Zupanijski-glasnik-10-2021/1/>

⁵⁹ Institut IGH, d.d. (2022). Elaborat zaštite okoliša u postupku odjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat Sanacija odlagališta otpada „Kozarevac Račanski“ u Općini Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mingo.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA-ZA-PROCIJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2023/15_02_2023_Elaborat_Sanacija_odlagalista_Kozarevac_Racanski.pdf

Na području Općine Nova Rača komunalnu djelatnost prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada, glomaznog otpada i opasnog komunalnog otpada obavlja trgovačko društvo Komunalac d.o.o. Bjelovar.⁶⁰

Analizom stanja gospodarenja otpadom na području Općine postojeći sustav gospodarenja otpadom zadovoljava trenutne potrebe budući da je svim korisnicima omogućeno da sav otpad mogu zbrinuti na predviđeni način.

---

⁶⁰ Općinsko vijeće Općine Nova Rača (2022). Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://komunalac-bj.hr/images/uploads/opcina-nova-raca-odluka-nacin.pdf>

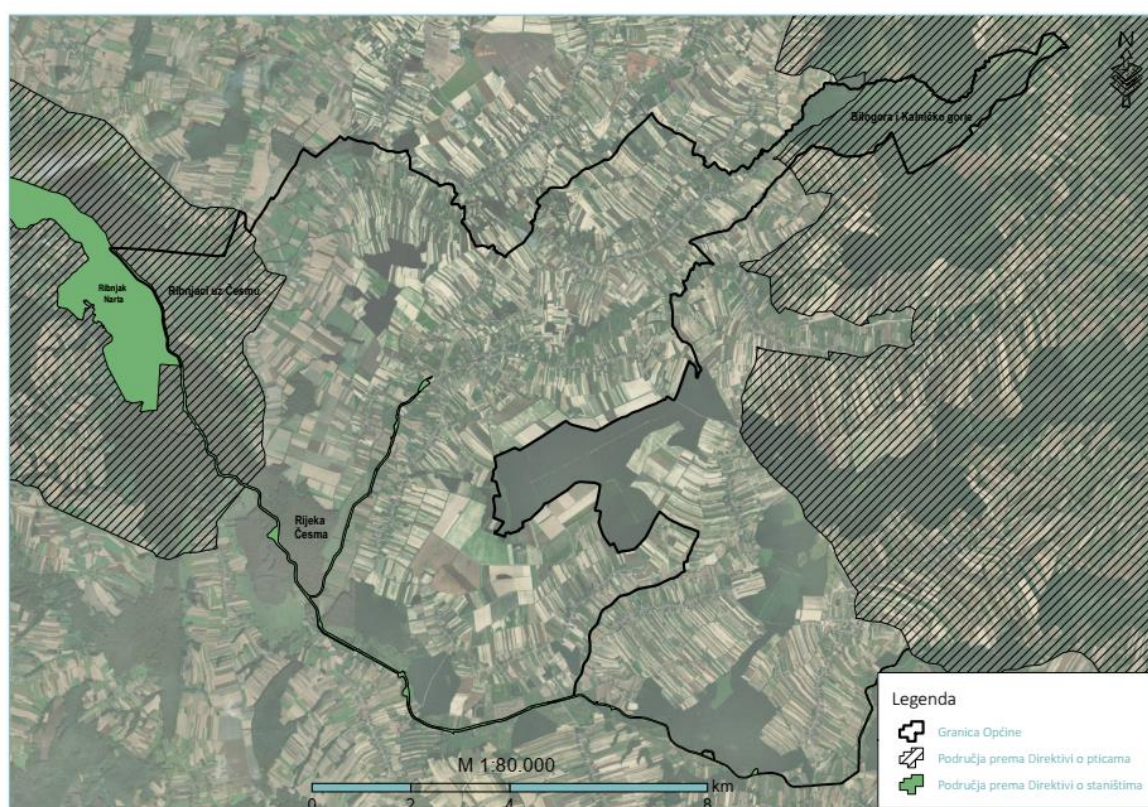

2.4.2. Zaštićeni prirodni dijelovi područja Općine

Zaštićeni prirodni dijelovi nekog područja odnose se na specifična područja koja su označena i očuvana zbog svoje posebne ekološke, biološke, geološke ili kulturne važnosti. Sustav zaštite i cjelovitog očuvanja prirode i njezinih dijelova definiran je Zakonom o zaštiti prirode⁶¹. U skladu s navedenim zakonom priroda je definirana kao sveukupna bioraznolikost, krajobrazna raznolikost i georaznolikost koja je od interesa za Republiku Hrvatsku i uživa njezinu osobitu zaštitu. Zaštićeni dijelovi prirode su dijelovi prirode proglašeni Zakonom o zaštiti prirode, dok su zaštićena područja geografski jasno određen prostor koji je namijenjen zaštiti prirode i kojima se upravlja radi dugoročnog očuvanja prirode i pratećih usluga ekološkog sustava. Sukladno navedenom, zaštićenu prirodu možemo podijeliti na zaštićen dio prirode sukladno Zakonu o zaštiti prirode, te zaštićeno područje sukladno ekološkoj mreži Natura 2000.

Na području Općine Nova Rača nalaze se prostori zaštićeni sukladno Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže⁶² Natura 2000, dok prostora zaštićenih Zakonom o zaštiti prirode na području Općine nema.⁶³

Slika 15. Prikaz zaštićenog prostora Ekološkom mrežom Natura 2000 Općine Nova Rača. Izvor: Level project d.o.o.

⁶¹ Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23.

⁶² Vlada Republike Hrvatske (2023). Uredba o ekološkoj mreži u nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže. Narodne novine, broj NN 80/19, 119/23.

⁶³ Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. Bioportal. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bioportal.hr/>

Ekološka mreža Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije.⁶⁴ Temelj mreže Natura 2000 predstavljaju dvije direktive: Direktiva o pticama i Direktiva o staništima, koje predstavljaju srž EU zakonodavstva u zaštiti prirode.⁶⁵

Na području Općine Nova Rača se nalaze dva područja zaštićena prema Direktivi o pticama: Ribnjaci uz Česmu (HR1000009) i Bilogora i Kalničko gorje (HR1000008) te jedno područje prema Direktivi o staništima: Rijeka Česma (HR2001243), dok jedno područje prema Direktivi o staništima; Ribnjak Narta (HR2000441) graniči s Općinom Nova Rača na njenom zapadnom dijelu.⁶⁶

Prostornim planom uređenja Općine Nova Rača se u cilju očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti navodi da je potrebno: zadržati u što većoj mjeri kvalitetu prirodnog prostora, čuvati prirodni krajobraz, posebno područje s autohtonom vegetacijom te spriječiti širenje nove izgradnje na ta područja, očuvati šumske i poljoprivredne površine te područja vlažnih staništa. Isto tako, Prostornim planom se navodi da na području Općine stalno ili povremeno živi cijeli niz zaštićenih i ugroženih vrsta koje se štite odredbama posebnih propisa i zaštitom njihovih staništa odredbama posebnih propisa, kao i odredbama samoga Prostornog plana.⁶⁷

2.5. Temeljne usluge

Temeljne usluge odnose se na osnovne usluge koje su ključne za osiguravanje dobrobiti i potreba zajednice, društva ili pojedinca. Ove usluge neophodne su za osiguravanje temeljnih ljudskih potreba i poboljšanje kvalitete života. Kroz dimenziju Temeljnih usluga analizirana je društvena infrastruktura na području Općine Nova Rača, odnosno infrastruktura namijenjena za predškolski odgoj i obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, kulturu, komunalnu djelatnost, sport i rekreaciju, energetiku te širokopojasnu infrastrukturu. U tome smislu ovo je poglavlje podijeljeno na analizu društvene infrastrukture te infrastrukture za energetiku i širokopojasni internet.

---

⁶⁴ Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Održivo korištenje prirodnih dobara i ekološka mreža. Natura 2000. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/natura-2000>

⁶⁵ Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Održivo korištenje prirodnih dobara i ekološka mreža. EU direktive. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/eu-direktive>

⁶⁶ Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. Bioportal. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bioportal.hr/>

⁶⁷ Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2017). Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača. Pročišćene odredbe nakon usvajanja II ID PPUO Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/ppp1tekstualni-dio.pdf>

2.5.1. Društvena infrastruktura

Društvena infrastruktura obuhvaća skup institucija, resursa i usluga koje podržavaju društvene funkcije, interakcije i razvoj zajednica. Ova vrsta infrastrukture igra ključnu ulogu u oblikovanju društva, pružanju socijalne podrške i omogućavanju zajedničkog života. U ovom smislu društvena infrastruktura je podijeljena na: društvenu infrastrukturu za predškolski odgoj i obrazovanje, zdravstvo i socijalnu skrb, kulturnu infrastrukturu, komunalnu infrastrukturu, infrastrukturu za sport i rekreaciju te na ostalu društvenu infrastrukturu.

Infrastrukturu vezanu za predškolski odgoj i obrazovanje čini vrtić; **Dječji vrtić „Račići“** te jedna matična osnovna škola; **Osnovna škola Ivana Viteza Trnskog**:

- **Dječji vrtić „Račići“** je izgrađen 2021. godine te je sama izgradnja vrtića jedan od najvećih projekata na području Općine. Vrtić se nalazi u centru naselja Nova Rača, u ulici Ljeskova, te je njegovom izgradnjom stvoren infrastrukturni preduvjet za kvalitetno izvođenje programa predškolskog odgoja i obrazovanja na području Općine Nova Rača i širem ruralnom području.⁶⁸
- U naselju Nova Rača, u blizini navedenog vrtića, nalazi se matična škola **Osnovna škola Ivana Viteza Trnskog**, dok se u okolnim naseljima na području Općine Nova Rača: naselju Sasovac, naselju Međurača, naselju Dautan i naselju Bulinac nalaze njezine područne škole. U sklopu škole u Novoj Rači nalazi se **knjižnica u kojoj se održava predškolsko obrazovanje**. Isto tako, Općina Nova Rača organizira školu stranih jezika (engleski jezik) unutar Osnovne škole za djecu od pet i šest godina. Ispred škole se nalazi vanjsko sportsko igralište okruženo zelenim površinama te škola sadrži i sportsku dvoranu koja je adekvatna za izvođenje tjelesne i zdravstvene kulture.⁶⁹

Infrastrukturu namijenjenu za zdravstvo i socijalnu skrb na području Općine Nova Rača čine **dvije ambulate opće medicine**, jedna u Novoj Rači, a druga u Bulincu, **dvije ambulate dentalne medicine**; jedna u Novoj Rači i jedna u Bulincu te **jedna ljekarna**.⁷⁰

U kulturnu infrastrukturu na području Općine Nova Rača ubrajaju se registrirana zaštićena kulturna dobra te društveni domovi.

Registrirana kulturna dobra na području Općine Nova Rača su: Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije te Crkva sv. Katarine.⁷¹

- **Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije**, registarskog broja kulturnog dobra Z – 2446, izvorna je srednjovjekovna gotička građevina obnovljena u baroknom stilu početkom 18. st. Smještena je u centralnom parku naselja Nova Rača te se odlikuje elementima gotičke

⁶⁸ Općina Nova Rača (2021). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Nova-Rac%CC%8Ca-2021.-2025..pdf>

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Ibid.

⁷¹ Ministarstvo kulture i medija. Geoportal kulturnih dobara RH. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>

arhitekture u podnožju zvonika gdje je oblikovana pravokutna kapela svođena zvjezdastim svodom.

- **Crkva sv. Katarine** je zaštićeno kulturno dobro registarskog broja Z-2102. Jednobrodna je građevina, užeg poligonalno zaključenog svetišta sa zvonikom ispred glavnog pročelja. Smještena je u naselju Nevinac te je izgrađena na mjestu starije crkve iz 18. st. od koje su sačuvani samo donji dijelovi zvonika. Unutrašnjost crkve se u potpunosti sastoji od inventara koji potječe iz vremena gradnje. Crkva je građena krajem 19. stoljeća u historicističkoj tradiciji s neogotičkim i neoromaničkim oblicima.⁷²

Infrastruktura za komunalnu djelatnost na području Općine Nova Rača ubraja sedam groblja, **groblje Nevinac, groblje Slovinska Kovačica, groblje Bulinac, groblje Bedenik (katoličko), groblje Bedenik (pravoslavno), groblje Orlovac i groblje Nova Rača.** Poslovi upravljanja navedenim grobljima na području Općine Nova Rača povjeravaju se komunalnom poduzeću Nova Rača d.o.o.⁷³

Infrastruktura za sport i rekreaciju na području Općine Nova Rača obuhvaća vanjska igrališta te školsku sportsku dvoranu. Igrališta na području Općine su: sportsko igralište kod Osnovne škole, nogometna igrališta nogometnog kluba „Trnski“ u naselju Nova Rača, nogometno igralište u naselju Slovinska Kovačica te nogometno igralište u naselju Međurača.

Društveni domovi spadaju pod ostalu društvenu infrastrukturu. Društveni domovi na području Općine Nova Rača su: Društveni dom Nevinac, Društveni dom Međurača, Društveni dom Drljanovac, Društveni dom Bedenik, Društveni dom Nova Rača, Društveni dom Orlovac, Društveni dom Slovinska Kovačica, Društveni dom Kozarevac Račanski. U planu je obnova društvenih domova u naselju Slovinska Kovačica, u naselju Međurača, u naselju Dautan, u naselju Bulinac te u naselju Bedenik, dok su društveni domovi u naselju Nevinac, u naselju Nova Rača te u naselju Drljanovac obnovljeni.

2.5.2. Infrastruktura za energetiku i širokopojasni Internet

Infrastruktura za energetiku i širokopojasni internet obuhvaća fizičke i tehničke elemente potrebne za pružanje električne energije, plinoopskrbe i brzog internetskog pristupa.

Infrastrukturu za energetiku čine elektroenergetski sustav i plinoopskrbni sustav. Na grafičkom prikazu Prostornog plana uređenja Općine Nova Rača („Infrastrukturni sustavi – Energetski sustav“) može se uočiti njihova planirana i postojeća raspodjela na području Općine.

Elektroenergetski sustav Općine Nova Rača se sastoji od dva tipa transformatorskih stanica (TS 10 kV i TS35 kV) te elektroprijenosnih uređaja (dalekovoda) na distribucijskim naponskim razinama 110 kV, 35 kV i 10(20)kV, dok se **postojeća infrastruktura za transport plina i**

⁷² Ministarstvo kulture i medija. Geoportal kulturnih dobara RH. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>

⁷³ Općinsko vijeće Općine Nova Rača (2010). Odluka o upravljanju grobljima.

Obnovljivi izvori energije se sve više prepoznaju kao mogućnost razvoja. Na području Općine Nova Rača se planira izgradnja solarne elektrane te agrosolara.⁷⁵

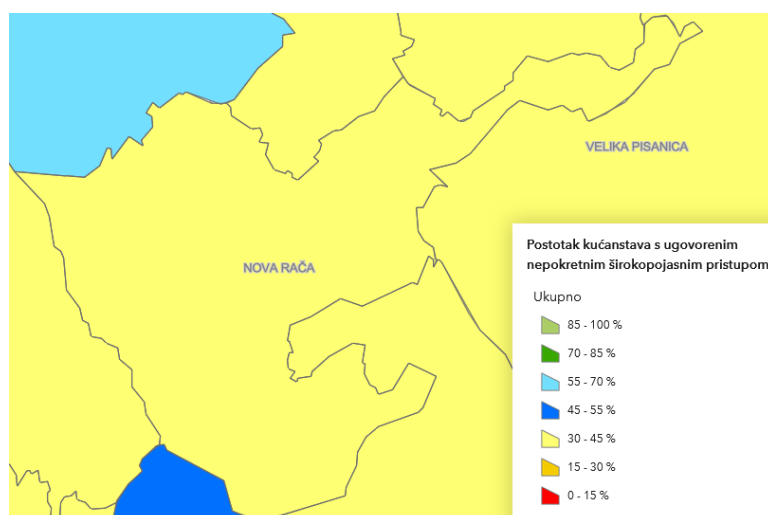
[illegible]

⁷⁴ Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača (2017). Grafički dio: 2.b Infrastrukturni sustavi – Energetski sustav. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/prostorni-plan/>

⁷⁵ Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2017). Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača. Pročišćene odredbe nakon usvajanja II Id PPUO Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/ppp1tekstualni-dio.pdf>

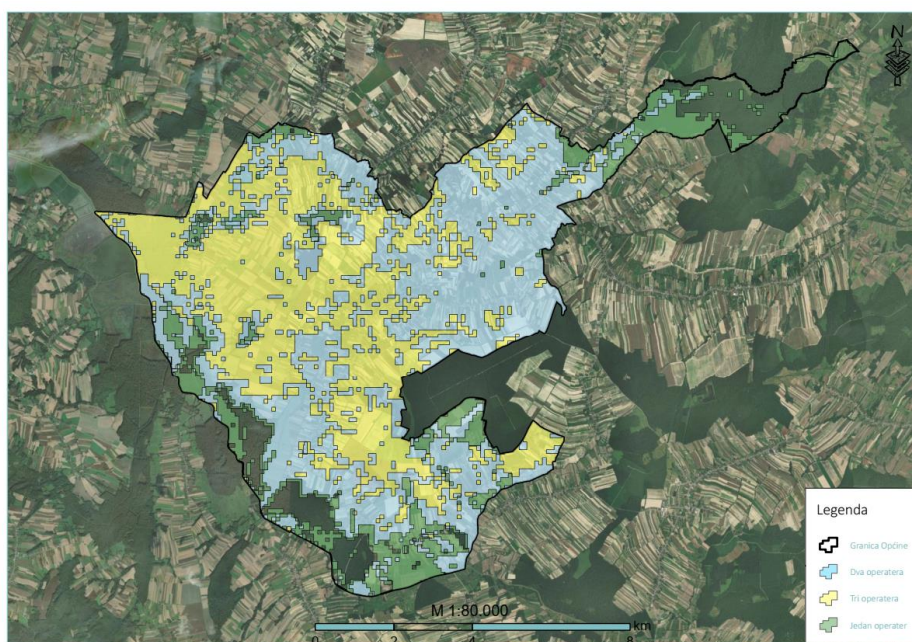
⁷⁶ Službena stranica HAKOM-a. Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa. Dostupno na mrežnoj stranici: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?data_id=dataSource_1-18c69d78cb3-layer-5%3A280&id=4955eb9f79d34e7583e4c6fdb6817c70

Slika 17. Prikaz postotka korištenja brzina širokopojsnog pristupa Općine Nova Rača. Izvor: HAKOM.

Nadalje, dostupnost pokretnog širokopojsnog pristupa od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s je omogućena na skoro cijelom području Općine Nova Rača, osim njenog sjeveroistočnog rubnog dijela i jugozapadnog dijela.

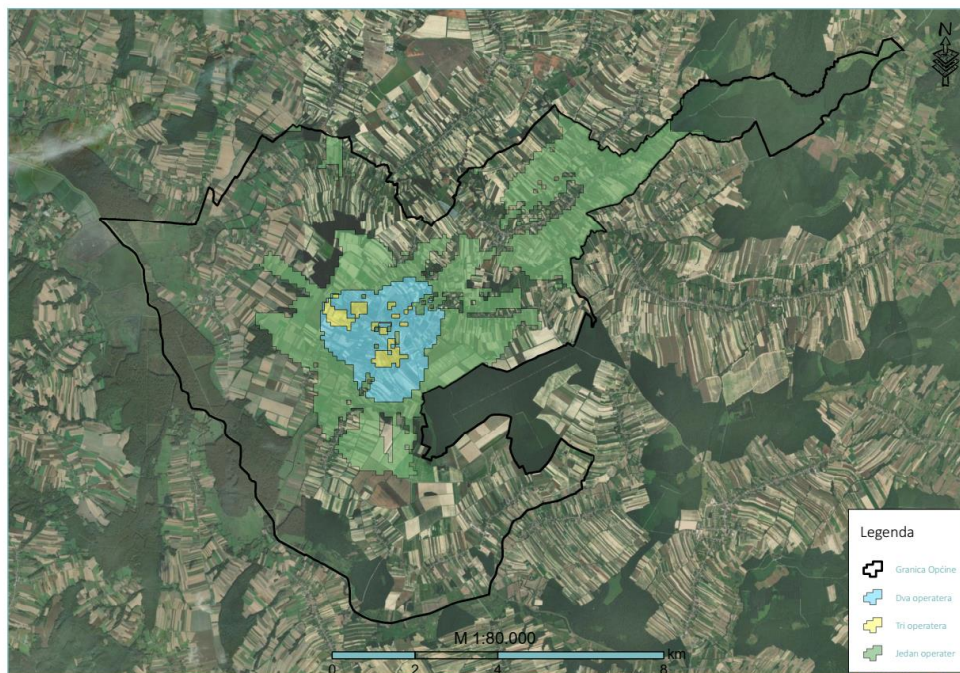
Slika 18. Prikaz dostupnosti pokretnog širokopojsnog pristupa brzina od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s na području Općine Nova Rača s prikazom broja operatori koji posjeduju vlastitu mrežnu infrastrukturu. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci dobiveni od HAKOM.

Što se tiče dostupnosti pokretnog širokopojsnog pristupa velikih brzina (između 30 i 100 Mbit/s), on je dostupan u središnjem dijelu Općine Nova Rača, dok okolni dijelovi Općine, nisu zadovoljavajuće pokriveni signalom pokretnih mreža koji bi dozvoljavao korištenje širokopojsnog pristupa.

Slika 19. Prikaz dostupnosti pokretnog širokopojasnog pristupa brzina od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s na području Općine Nova Rača s prikazom broja operatera koji posjeduju vlastitu mrežnu infrastrukturu. Izvor: Level Project d.o.o. Dobiveni podaci od HAKOM.

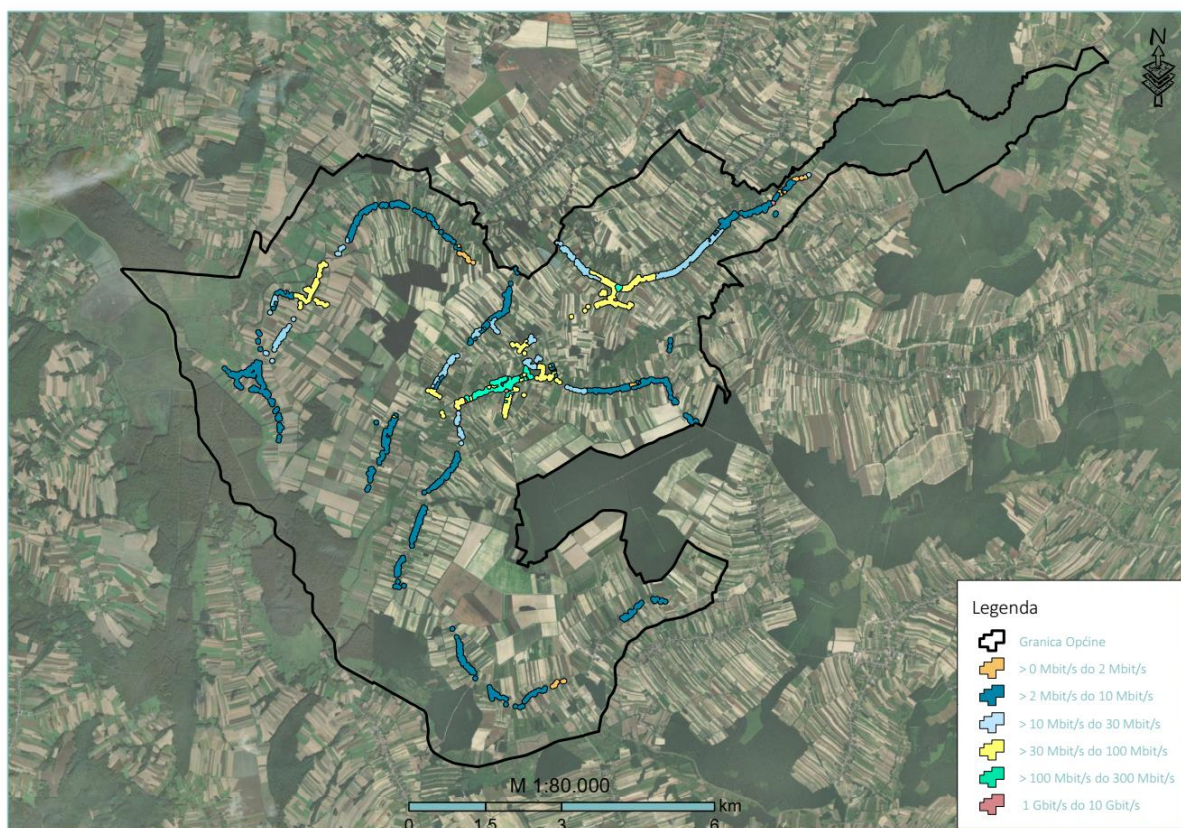

Navedena pokrivenost pokretnim mrežama velikih brzina ne predstavlja odgovarajuće rješenje za osiguranje nepokretnog širokopojasnog pristupa brzina na tim područjima iz razloga varijabilnosti najveće ostvarive brzine po korisniku koja ovisi o broju aktivnih korisnika, čime ostvarive brzine mogu biti i značajno manje od 30 Mbit/s. Navedeno se može uočiti na karti nepokretnog širokopojasnog pristupa raznih brzina na području Općine niže u tekstu.

Na temelju prikaza podataka o dostupnosti širokopojasnog interneta, može se zaključiti da samo manji dio stanovništva smješten u centru naselja Nova Rača, može koristiti širokopojasni pristup brzina većih od 30 Mbit/s, dok su brzine veće od 100 Mbit/s dostupne samo na par lokacija na području Općine.⁷⁷

⁷⁷ Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti. Interaktivni preglednik. Dostupnost širokopojasnom internetu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=ded1f4bcce144a6eb9df7da3d7081dcf>

Slika 20. Prikaz dostupnosti nepokretnog širokopojasnog pristupa raznih brzina na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci dobiveni od HAKOM-a.

Prema Provedbenom programu Općine Nova Rača navodi se potreba za uvođenjem širokopojasnog interneta velikih brzina na cijelom području kako bi se stvorio preduvjet za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa čime bi se ostvarila kvalitetna usluga za koju su potrebne velike brzine pristupa kao temelj koji omogućava daljnji razvoj informacijskog društva i društva znanja.⁷⁸

⁷⁸ Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. I. Izmjene i dopune Provedbenog programa. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Općine-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>

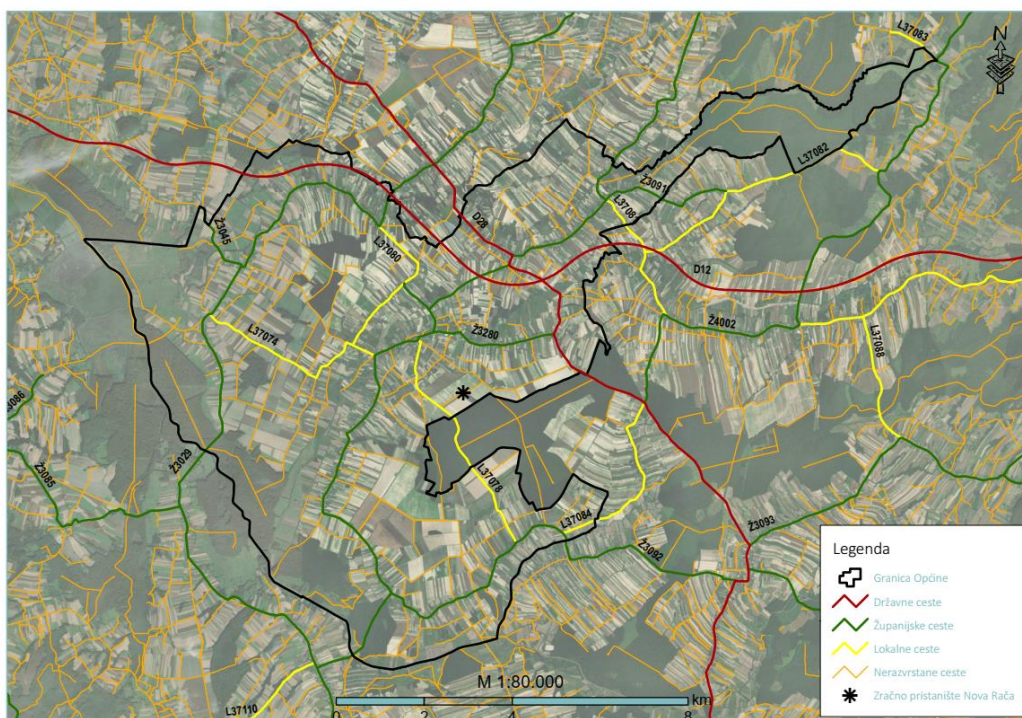

2.6. Održiv promet i mobilnost

Održiv promet i mobilnost odnose se na pristup i organizaciju prijevoza koji su ekološki, socijalno i ekonomski održivi. Održivost u kontekstu prometa i mobilnosti podrazumijeva smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, podršku društvenoj pravdi, poboljšanje ekonomske učinkovitosti te promicanje sigurnosti i zdravlja. Kroz sljedeći tekst analizirana je prometna infrastruktura na području Općine Nova Rača.

Cestovnu prometnu mrežu Općine Nova Rača čine državna cesta D28, planirana državna cesta D12, županijske ceste Ž3029, Ž3045, Ž3089, Ž3280, Ž3090, Ž2232, Ž3091 i Ž3092 te lokalne ceste L37074, L37080, L37078, L37081, L37084 i L37082 (granično).⁷⁹

Slika 21. prikaz prometnog sustava na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.

⁷⁹ Hrvatske ceste. Geoportal javnih cesta RH. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.hrvatske-cesta.hr/gis?c=669992%2C5002636&l=lyr_cesta%2Chc_opcine_mg&so=&z=8.1

Tablica 7. Pregled županijskih i lokalnih cesta na području Općine Nova Rača. Izvor: Hrvatske ceste. Geoportal javnih cesta RH.

KATEGORIJA CESTE	OPIS CESTE
Državne ceste	D28 (Cugovec (DC10/ŽC3052) – Zvijerci (DC43) – Bjelovar (DC43) – Veliki Zdenci (DC5/DC45)) Planirana D12 (Zabrđe (DC10) – Haganj – Zvonik – Bjelovar – Virovitica – Terezino Polje (granica RH/Mađarska))
Županijske ceste	Ž2232 (Budančevica (DC2)- Suha Katalena- Šandrovac- Bulinac (DC28)) Ž3091 (Bedenik (ŽC2232)- Babinac (LC37082)) Ž3090 (Bulinac (DC28)- Nova Rača- Velika Trnovitica- Veliki Pašijan (DC26)) Ž3092 Orlovac (ŽC3090)- Veliki Grđevac (DC28) Ž3089 (Stara Rača (LC37080 – ŽC3090)) Ž3280 (Nova Rača (ŽC3090)- Drljanovac (DC28)) Ž3029 (Šandrovac (ŽC3027)- Severin- Nevinac- Stara Ploščica- Nova Ploščica (ŽC3090)) Ž3045 (A.G. Grada Bjelovara (Obrovica)- Nevinac (ŽC3029))
Lokalne ceste	L37074 (Međurača (ŽC3029)- Nova Rača (ŽC3090)) L37080 (Dautan (ŽC3029)- Stara Rača (LC37074)) L37078 (Nova Rača (ŽC3090)- Slovinska Kovačica (ŽC3092)) L37081 (Bedenik (ŽC3091/ŽC2232)- Velika Pisanica (ŽC4002)) L37084 (Mala Pisanica (DC28/ŽC4002)- Slovinska Kovačica (ŽC3092)) L37082 (Babinac (LC37081)- Bačkovica (ŽC4002))

Na području Općine Nova Rača, osim razvrstanih cesta, postoje i brojne nerazvrstane ceste nad kojima Općina ima nadležnost. Trenutno je prema Evidenciji nerazvrstanih cesta Općine Nova Rača na području Općine zabilježeno ukupno 19.735,28 metara nerazvrstanih cesta.⁸⁰

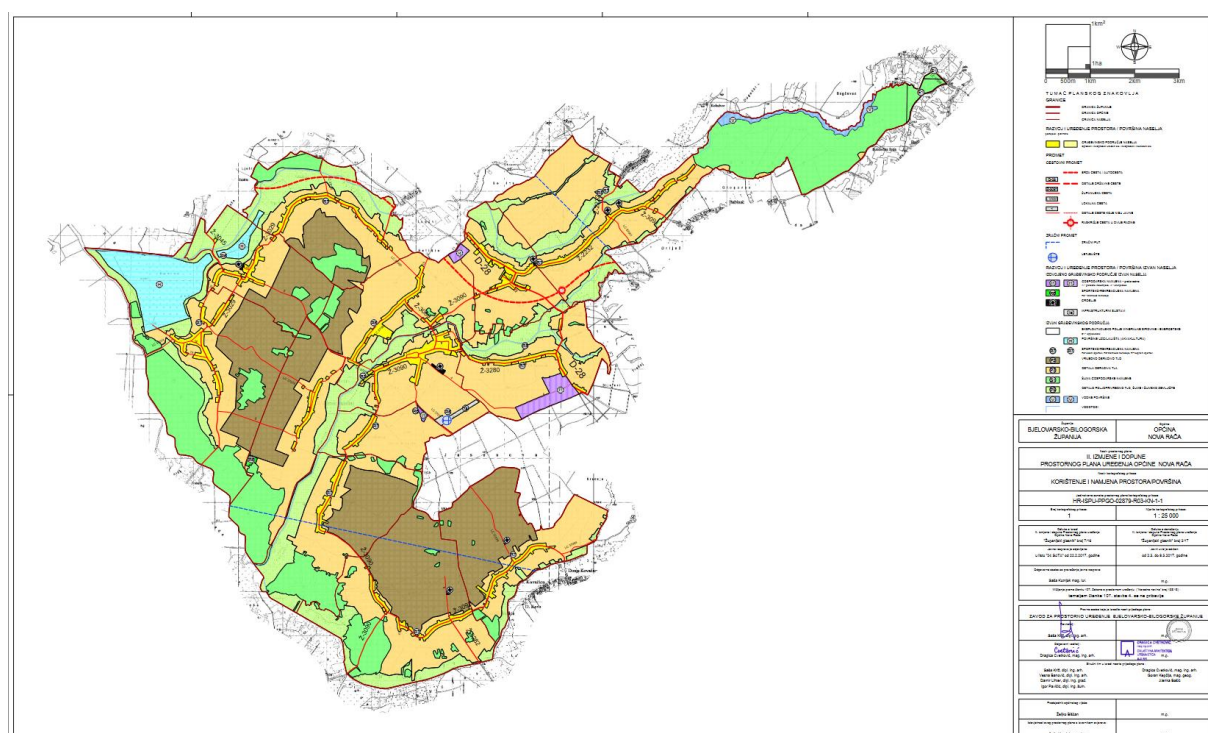
Tablica 8. Popis nerazvrstanih cesta na području Općine Nova Rača. Izvor: Evidencija nerazvrstanih cesta. Dostupno na mrežnoj stranici: https://nova-raca.hr/aktualne_novosti/obavijest-208/

Nerazvrstana cesta	Službeni naziv	Oznaka [NCA – nerazvrstana asfaltirana, NCNA – nerazvrstana neasfaltirana cesta]	Duljina [m]
Park	NC 1	NCA	361,50
Sajmište	NC 02	NCA	474,80
Račačka	NC 03	NCA	496,00
Račačka	NC 03	NCNA	354,60
Groblje- Drljanovac	NC 04	NCA	488,00
Groblje- Drljanovac	NC 04	NCNA	3.888,50
Nevinac – S. Rača	NC 05	NCA	438,00
Nevinac – S. Rača	NC 05	NCNA	2.624,20
Kozarevac iza doma	NC 06	NCNA	455,10
Kozarevac	NC 07	NCA	1.467,40
Kozarevac – Međurača	NC 08	NCNA	1.467,40
Orlovac groblje	NC 09	NCNA	988,00
Orlovac sokak	NC 10	NCNA	165,50
Bulinac- V. Pisanica	NC 11	NCNA	408,60
Bulinac- Belačić	NC 12	NCA	153,70
Bulinac- Belačić	NC 12	NCNA	92,00
Bulinac- Splivalo	NC 13	NCA	143,00

⁸⁰ Službena stranica Općine Nova Rača. Evidencija nerazvrstanih cesta. Dostupno na mrežnoj stranici: https://nova-raca.hr/aktualne_novosti/obavijest-208/

Bulinac- Splivalo	NC 13	NCNA	121,20
Skadar	NC 14	NCA	1.536,20
S. Rača – Severin	NC 15	NCA	503,00
Nevinac	NC 16	NCA	1.495,50
Međurača odvojak 1	NC 17	NCA	118,00
Međurača odvojak 1	NC 17	NCNA	441,60
Međurača odvojak 2	NC 18	NCA	260,40
Međurača odvojak 3	NC 19	NCA	754,50
Nevinac groblje	NC 20	NCA	149,68
Bulinac selište	NC 21	NCNA	388,90

Slika 22. Prikaz prometnog sustava Općine Nova Rača unutar Grafičkog prikaza Korištenje i namjena površina II. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Nova Rača. Izvor: Grafički dio PPUO Nova Rača.

Željezničkog prometa na području Općine Nova Rača nema, dok u naselju Nova Rača postoji **zračno pristanište** dugo 300 metara. Asfaltirano je te je smješteno uz granični rub Općine, na krajnjem istoku naselju Nova Rača.⁸¹

Nadalje, **biciklistička infrastruktura** je na području Općine Nova Rača zasada nedovoljna te je kao takva i prepoznata u Općini. Provedbenim programom Općine Nova Rača se kao pokazatelj rezultata aktivnosti unaprjeđenje prometa navodi izgradnja biciklističkih staza, kao i potreba za razvitkom i poticanjem biciklističkog turizma na području Općine.⁸²

⁸¹ Općina Nova Rača (2021). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Nova-Rac%CC%8Ca-2021.-2025..pdf>

⁸² Općina Nova Rača (2021). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Nova-Rac%CC%8Ca-2021.-2025..pdf>

Kako bi se biciklistička infrastruktura, kao i razvoj cikloturizma unaprijedio na području Općine, Općina je uspjela uspješno pripremiti projekte te za njih povući nepovratna sredstva iz raznih izvora. U središtu naselja Nova Rača postavljena je solarna stanica za popravak bicikla s informativnom pločom županijske biciklističke rute koja je duga 200 kilometara, kružnog oblika te povezuje pet gradova u Županiji; grad Bjelovar, Čazmu, Garešnicu, Daruvar i Grubišno Polje.⁸³

Također, na području Općine se tradicionalno već dvadeset godina održava moto utrka gdje posjetitelji dolaze iz cijele Hrvatske, ali i iz inozemstva. Staza obilazi prostrani park u centru naselja Nova Rača. Navedeno privlači turiste u Općinu Nova Rača, no problem stvara manjak smještajnih kapaciteta u Općini.⁸⁴

Temeljem navedenog, Općina trenutno radi na unaprjeđenju biciklističke infrastrukture i turizma na području Općine te, isto tako, postoji daljnji plan unaprjeđenja, odnosno poboljšanja biciklističkog prometa na području Općine.

---

⁸³ Službena stranica Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije. Servisne stanice za popravak bicikla i info table. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tzbbz.hr/cikloturizam/bjelovar/servisne-stanice-za-popravak-bicikla-i-info-table>

⁸⁴ Općina Nova Rača (2021). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Nova-Rac%CC%8Ca-2021.-2025..pdf>

3.SWOT analiza

SWOT analiza predstavlja analizu unutarnjih (snage i slabosti) i vanjskih čimbenika (prilike i prijetnje) analize. Unutarnji čimbenici predstavljaju sadašnju situaciju jedinice lokalne samouprave, odnosno trenutna područja, resurse i sposobnosti koji doprinose (snage) ili ograničavaju (slabosti) razvoj, dok vanjski čimbenici predstavljaju budućnost, odnosno područja, resurse i sposobnosti izvan jedinice koji pozitivno (prilike) ili negativno (prijetnje) utječu na njen razvoj. Svrha SWOT analize je utvrditi perspektivu za buduće djelovanje na temelju karakteristika položaja u kojem se jedinica lokalne samouprave trenutno nalazi. Drugim riječima, svrha SWOT analize je razlučiti što je ključno u vremenu analize kako bi se prepoznali strateški čimbenici okruženja subjekta.

SWOT analiza je za potrebe ovog strateškog dokumenta rađena na temelju provedenih analiza Općine Nova Rača čime se prepoznaju snage i slabosti trenutnog stanja Općine, te prilike i prijetnje razvoja koji će rezultirati utvrđivanjem perspektive za buduće djelovanje, odnosno, donošenje adekvatnih strateških odluka vezanih za daljnji razvoj Općine Nova Rača.

Tablica 9. SWOT analiza. Izvor: Level Project d.o.o.

SNAGE
Dobar geografski položaj Veliki udio zelene infrastrukture Dobra očuvanost prirode i prirodnih resursa – vodotoci, rijeke, šume Upoznatost javne uprave s modelom pametnog razvoja Postojanje velikog broja aktivnih udruga Postojanje udruga usmjerenih na različite aktivnosti i programe Postojanje poduzetničke infrastrukture (poduzetničke zone) Postojanje poduzetnika Veliki udio prirodnog pokrova Razvijeni komunalni standardi vezani za gospodarenje otpadom Postojanje društvene infrastrukture za obrazovanje, kulturu, zdravstvo i socijalnu skrb, sport i rekreaciju Relativno dobra pokrivenost infrastrukturom za vodoopskrbu, elektroopskrbu, plinoopskrbu što olakšava daljnji razvoj Postojanje zaštićene kulturne baštine Relativno dobra povezanost unutar Općine Postojanje relativno dobre cestovne mreže Postojanje zračnog pristaništa

SLABOSTI
Slaba naseljenost   Odlazak obrazovanog stanovništva, posebice mladih   Veliki udio nezaposlenih i ekonomski neaktivnih osoba u odnosu na ekonomski aktivne osobe   Nepostojanje kanalizacijske infrastrukture   Nedostatna valorizacija i zaštita kulturne baštine   Nedostatna zaštita prirodne baštine   Neiskorištenost prirodnih resursa u svrhu razvoja turizma   Manjak smještajnih kapaciteta u svrhu turizma   Zaostajanje digitalne infrastrukture   Nedostatno razvijena infrastruktura za ultrabrzi širokopojasni pristup   Slabo korištenje obnovljivih izvora energije   Nedovoljno privlačenje tehnološko- inovacijski orijentiranih poduzeća   Nedostatna infrastruktura za pješački promet   Nedostatna infrastruktura za biciklistički promet

PRILIKE
Povećanje obrazovanosti stanovništva   Sve manji broj neobrazovanog stanovništva   Povećanje pismenosti i digitalne pismenosti stanovništva   Potencijal korištenja EU fondova za poticanje urbane regeneracije i revitalizacije ruralnih naselja   Strateško planiranje razvoja kako bi se povećala efikasnost upravljanja i održivi razvoj   Potencijal razvoja poljoprivrede, posebno one s dodanom vrijednosti poput ekološke poljoprivrede   Uspostava sustava navodnjavanja   Izgradnja infrastruktura za korištenje novih tehnologija   Rastuća potražnja za turističkim proizvodima koji se temelje na prirodnim vrijednostima   Uključivanje stanovništva u procese planiranja što povećava šanse za postizanje održivosti razvoja JLS

PRIJETNJE
Demografski trendovi – starenje stanovništva, iseljavanje   Društveno-gospodarska situacija koja ograničava održivi razvoj te ujedno doprinosi negativnim demografskim trendovima   Nedovoljno ulaganje u jedinice lokalne samouprave od strane Republike Hrvatske   Ugroženost kulturnih i tradicijskih vrijednosti   Otežana provedba projekata zbog nesređenih imovinsko-pravnih odnosa ili privatnog vlasništva te prijetnja od urušavanja

4. Vizija i misija

Vizija predstavlja opis željenog stanja koju neko administrativno područje želi postići. Vizija je važna komponenta strateškog planiranja koja doprinosi daljnjem određivanju smjera planiranja i realiziranja planova, odnosno definiranja ciljeva, mjera, aktivnosti i projekata⁸⁵.

Vizija Općine Nova Rača postavljena je kroz Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. Vizija Općine Nova Rača glasi:

„Općina sretnih građana, poslovnih subjekata prepoznatljivih po poljoprivredi, turističkim i sportskim manifestacijama.“

Osim vizije, Provedbenim programom postavljena je i misija Općine Nova Rača. Misija organizacije odnosi se na temeljni cilj ili svrhu organizacije. To je izjava koja opisuje zašto organizacija postoji, kakvu ulogu ima u društvu te koji su joj osnovni zadaci i ciljevi. Misija pomaže usmjeriti djelovanje organizacije prema obavljanju javnih usluga, ostvarivanju društvenih ciljeva i zadovoljavanju potreba građana⁸⁶. Misija Općine Nova Rača glasi:

„Općina koja ulaže u infrastrukturu, pomaže poslovnim subjektima u svrhu ugodnijeg življenja i ostanka građana u ruralnom području.“

5. Strateški okvir

Strateški okvir uspostavljen je na realnim potrebama i razvojnim potencijalima koja su prepoznata kroz analizu stanja i SWOT analizu. Kroz poglavlje se definiraju strateška područja, mjere i projekti koji se planiraju realizirati u razdoblju od sljedećih deset godina.

5.1. Strateška područja

Kako bi se realizirala navedena vizija te ciljevi, definirano je **šest strateških područja**: Upravljanje Općinom i uslugama, Kvaliteta života, Ekonomija, Okoliš, Temeljne usluge, Održiv promet i mobilnost.

U nastavku je svako strateško područje razloženo zasebno te su definirane prioritetne mjere za realizaciju. Nakon toga postavljen je detaljni opis mjere sa specifičnim aktivnostima, mogućim izvorima financiranja, ključnim dionicima i dinamikom provedbe.

---

⁸⁵ Baškarad, M., & Grd, S. (2014). Vizija i misija u javnom sektoru. Računovodstvo i financije, 62(5-6), 47-55.

⁸⁶ Bahtijarević – Šiber, F., Sikavica, P. i Pološki Vokić, N. (2008). Suvremeni menadžment- vještine, sustavi, izazovi. Zagreb: Školska knjiga, 2008.

Slika 23. Prikaz strateškog okvira. Izvor: Izrada autora.

5.1.1. Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama

Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama usmjereno je na unaprjeđenje kapaciteta javne uprave, a koja predstavlja temelj za daljnji razvoj Općine te stvaranje boljeg životnog standarda. Uzimajući u obzir kako je većina prigovora na rad javne uprave usmjerena na predugo trajanje, nepotrebnu složenost procesa, nejasne nadležnosti institucija, teško dostupne kontakte te radno vrijeme institucija, ovim strateškim područjem nastoji se riješiti neki od navedenih problema⁸⁷.

Pametna općina koncept je koji je između ostalog usmjeren na **pametnu općinsku upravu** te pametnu upravu svih poduzeća povezanih s općinom. Uzimajući u obzir kako je upravo pametna uprava preduvjet za razvijanje pametnog upravljanja, odnosno preduvjet za efikasnije upravljanje općinom i infrastrukturom, ovim strateškim ciljem teži se transformaciji rada općinske uprave te načina pružanja usluga koristeći napredne digitalne tehnologije.

Pametna uprava usmjerena je na pružanje relevantnih informacija stanovništvu, a koje posljedično proizvodi maksimalnu uključenosti stanovnika u donošenje relevantnih odluka važnih za razvoj navedenog područja. Sve skupa posljedično doprinosi povećanoj učinkovitosti i transparentnosti javne uprave.

Tijekom procesa realizacije pametnog razvoja treba voditi brigu o novoj administrativnoj strukturi i načinima komunikacije između različitih tijela te komunikaciji između tijela i građana. Pametna javna uprava podrazumijeva digitalnu komunikaciju što ubrzava i pojednostavljuje procese, odnosno štedi resurse vremena i novaca.

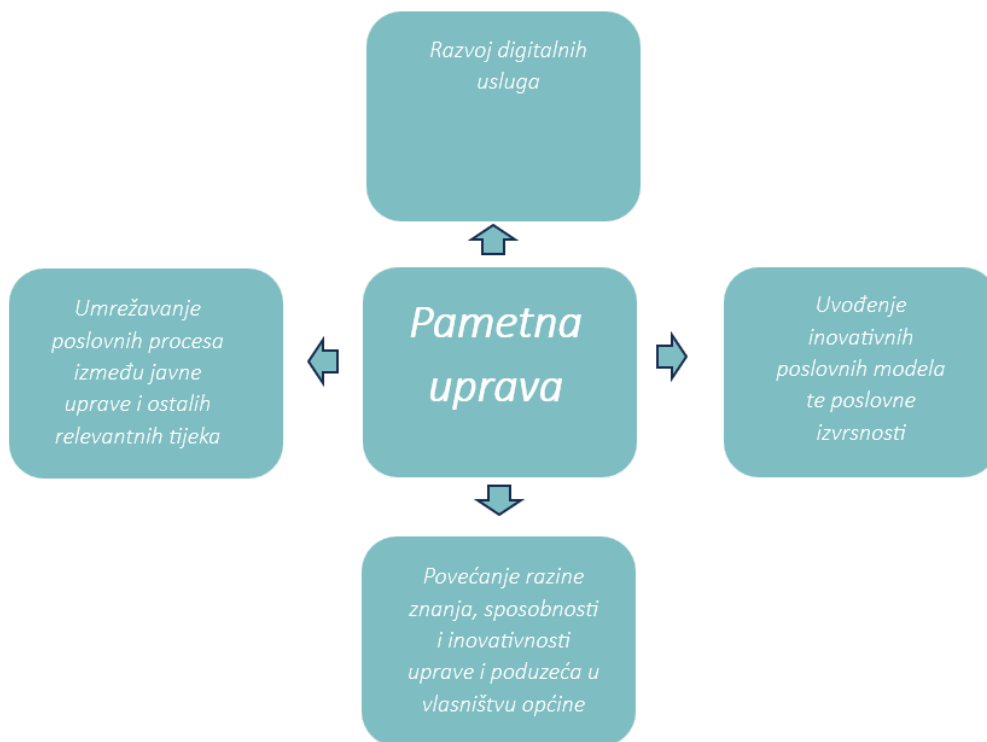
Preduvjeti koje je potrebno ispuniti za realizaciju navedenog cilja uglavnom se tiču financiranja investicija usmjerenih na razvoj i primjenu programa i aplikacija, aktivna uključenost i zainteresiranost stanovništva za korištenje usluga pametne uprave, digitalna pismenost kao osnovni preduvjet za korištenje digitalnih tehnologija pametne uprave, te pristup internetu za korištenje digitalnih tehnologija. Prilikom razvoja koncepta pametne uprave važno je uzeti u obzir navedene izazove te usmjeriti se na njihovo otklanjanje.

Uzimajući u obzir kako razvoj pametne uprave predstavlja proces potrebno je uzeti u obzir više dimenzija. Kako bi se iskoristila što veća korist od implementacije pametne uprave, potrebno je kontinuirano raditi na razvoju i kvaliteti digitaliziranih javnih usluga za stanovnike. U tome smislu potrebno je raditi na umrežavanju poslovnih procesa između javne uprave i ostalih relevantnih tijela, kontinuirano raditi na povećanju razine znanja, sposobnosti i inovativnosti uprave i poduzeća u vlasništvu općine koja se očituje u poboljšanju korisničkog iskustva, educiranju zaposlenih osoba u upravi, ustanovi i poduzećima, uvođenju inovativnih poslovnih modela te poslovne izvrsnosti, te kontinuirano raditi na razvoju digitalnih usluga.

---

⁸⁷ Ministarstvo pravosuđa i uprave (2015). Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. do 2020. godine.

Slika 24. Određenje pametne uprave. Izvor: Level Project d.o.o.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača, jedinstveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovana od strane Općine Nova Rača.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu transparentnosti i rada, efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine. Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

Mjere kojima će se ostvariti realizacija strateškog cilja 1: Upravljanje Općinom i uslugama su slijedeće:

1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj

1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje

1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	
Opis	Digitalizacija javne uprave označava proces uvođenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) radi poboljšanja rada i pružanja usluga javne uprave. Cilj digitalizacije javne uprave je optimizacija procesa, povećanje transparentnosti, učinkovitosti, smanjenje birokracije i poboljšanje pristupa javnim uslugama građana. Digitalizacija javne uprave donosi niz prednosti, uključujući smanjenje troškova, povećanje pristupačnosti, bržu isporuku usluga, smanjenje birokracije i poboljšanje kvalitete usluga. Digitalizacija mora ići ruku pod ruku s promjenama u organizaciji i procesima kako bi potpuno iskoristila svoj potencijal. Općinska uprava je trenutačno nedostatno digitalizirana zbog čega ni same usluge općinske uprave nisu dostatno digitalizirane, a što dovodi do toga da se na realizaciju poslovnih procesa gubi previše resursa poput vremena i novaca. Kako bi se navedeno unaprijedilo, Mjerom 1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj postaviti će se osnovni preduvjeti za digitalizaciju Općine. Mjera obuhvaća realizaciju digitaliziranog sustava koji će ubrzati i pojednostaviti poslovne procese unutar Općine. Navedeni sustav dovesti će do umreženosti koja olakšava i potiče razmjenu informacija i podataka između ključnih dionika. Tijekom uvođenja sustava digitalnih usluga potrebno je uspostaviti nove administrativne strukture te načine komunikacije. Digitalne usluge uključuju digitalizaciju administrativnih podataka i digitalizaciju procesa javnih usluga koje općina obavlja. Na ovaj se način administrativni postupci obavljaju digitalno bez fizičke razmjene podataka, a stanovnicima i poduzetnicima podaci postaju pristupačniji i dostupniji u digitalnom formatu. Navedena platforma služi kao podloga za kvalitetnu komunikaciju između dionika, kao i podloga za predlaganje i razvoj novih ideja za unaprjeđenje različitih dimenzija društvenog života na navedenom području.
Nositelj mjere	Općina Nova Rača
Pokazatelj učinka	Digitalna platforma javne uprave
Razdoblje provedbe	2024. – 2034.

1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	
<i>Opis</i>	Upravljanje razvojem omogućava definiranje trenutnog stanja prostora, planiranje razvoja, odnosno identifikaciju ciljeva i prioriteta razvoja, procjenu raspoloživih resursa i određivanje najboljeg načina za njihovu upotrebu. Upravljanje razvojem tako omogućava promišljeno i održivo upravljanje rastom koje uzima u obzir kako okolišne i društvene, tako i ekonomske aspekte razvoja. Upravljanje razvojem nekog područja je ključno jer omogućava promišljanje o učinkovitom korištenju resursa, održivom upravljanju razvoja, izgradnji infrastrukture, unaprjeđenju kvalitete života i smanjenju rizika od katastrofa. To pomaže u postizanju dugoročnog održivog razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnjih i budućih generacija. Kako bi se navedeno unaprijedilo, postavljena je Mjera 1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje odnosi se na poboljšanje procesa i pristupa u planiranju prostora i strategija kako bi se postigla bolja integracija, održivost i učinkovitost u korištenju resursa. Mjera omogućava razvoj upravljanja navedenim prostorom, posebno uzimajući u obzir digitalne mogućnosti koje je u današnje vrijeme moguće implementirati u razvoj, a koje omogućavaju poboljšanje kvalitete, dostupnosti i inovativnosti navedenih aktivnosti.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Strateški i prostorno planski dokumenti
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.1.2.Strateško područje 2: Kvaliteta života

Ruralna područja susreću se s problemima poput nedostatnih ljudskih i materijalnih resursa, iseljavanja, slabijeg obrazovanog stanovništva, starenja stanovništva te drugih specifičnih socijalnih problema. Uzimajući u obzir kako društvo čini središnju točku koncepta pametne općine koja je ujedno i njegov najosjetljiviji dio, pametna općina nastoji koristiti digitalne tehnologije poput digitalnih platformi kako bi unaprijedila kvalitetu i životni standard koristeći takve oskudne resurse i mogućnosti.

S obzirom na to, strateškim područjem 2: Kvaliteta života nastoji se maksimalno uključiti stanovništvo s područja općine kako bi se iskoristile sve dostupne mogućnosti na području općine kroz korištenje digitalnih rješenja. Utjecaj na kvalitetu života kroz digitalne tehnologije podrazumijeva jačanje socijalnog kapitala te poboljšanje lokalnih društvenih sadržaja, a koje uz sebe vežu i mnoštvo izazova poput: dobi, dostupnosti usluga, koheziju zajednice, postojeće vještine, kvalifikaciju stanovništva te druge, a na koje je potrebno posebno obratiti pažnju kako bi se na navedene izazove što adekvatnije odgovorilo.

Ključni čimbenik pametne općine predstavlja informacijsko – komunikacijska tehnologija, društvene mreže, digitalne platforme i povezani uređaji, a preduvjet za razvoj pametnog društva predstavlja osnaženo društvo koje posjeduje visoku razinu obrazovanja i društvene osviještenosti. Kroz ovu mjeru ulagati će se u taj preduvjet.

S obzirom na veliki potencijal koje digitalne tehnologije imaju u kulturi, sportu i obrazovanju, a koje se ostvaruju kroz uspješnu povezanost različitih dionika, moguće je smanjiti ili čak neutralizirati neke od navedenih problema.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača te Jedinstveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovana od strane Općine Nova Rača, odnosno druge pravne i fizičke osobe na području općine.

Ciljna skupina su zaposlenici Općine, ali i stanovništvo Općine koje će na ovaj način povećati svoje resurse u pogledu znanja i vještina čime će se osnažiti kapaciteti za realizaciju strateškog područja. Krajnji korisnici su drugi posjetitelji Općine koji će realizacijom područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za realiziranje vlastitog boravka na području Općine.

Mjere kojima će se ostvariti realizacija strateškog cilja 2: Kvaliteta života su slijedeće:

2.1. Edukacija i informiranje

2.2. Povećanje društvene participacije

2.1. Edukacija i informiranje	
Opis	Edukacija i informiranje za cilj imaju prijenos znanja, vještina ili informacija pojedincima i skupinama. I dok edukacija podrazumijeva sustavni proces učenja i stjecanja znanja, informiranje se odnosi na pružanje informacija pojedincima kako bi ih se obavijestilo o relevantnim pitanjima ili bi se poboljšalo njihovo razumijevanje o određenom području. Većina stanovništva Općine ima završenu srednju i osnovnu školu, dok veliki udio stanovništva nije digitalno pismen. Nedostatno obrazovanje i digitalna pismenost uvelike ograničavaju mogućnosti korištenja digitalnih tehnologija u svrhu razvoja koncepta pametnog razvoja, a i čine ograničavajući faktor za daljnji razvoj područja općine. Kako bi se smanjio navedeni problem definirana je mjera 2.1. Edukacija i informiranje koja je usmjerena na zaposlenike u općinskoj upravi, te na stanovništvo Općine. Edukacija predstavlja preduvjet za uspješno realiziranje navedenog strateškog područja, odnosno realiziranje koncepta pametnog razvoja općine. Mjera ima za cilj razvijanje digitalne pismenosti stanovništva na području općine, a kako bi se unaprijedila razina korištenja informacijsko – komunikacijskih usluga dostupnih kroz sustav digitalne uprave. U tome smislu potrebno je unaprijediti informatičku pismenost i digitalne vještine osoba kako bi se iskoristile sve mogućnosti dostupnih tehnologija te razvile nove digitalne usluge kojima bi se odgovorilo na potrebe lokalnog stanovništva. S druge strane, informatička pismenost preduvjet je za korištenje digitalnog sustava uprave, odnosno preduvjet za brže, efikasnije i kvalitetnije ostvarivanje osobnih prava.
Nositelj mjere	Općina Nova Rača
Pokazatelj učinka	Aktivnosti koje unaprjeđuju korištenje digitalnih tehnologija
Razdoblje provedbe	2024. – 2034.

2.2. Povećanje društvene participacije	
<i>Opis</i>	Povećanje društvene participacije odnosi se na poticanje i omogućavanje aktivnog sudjelovanja građana u društvenim, političkim i kulturnim procesima. To uključuje aktivno uključivanje pojedinaca u donošenje odluka, izražavanje stavova, sudjelovanje u javnim raspravama te doprinos zajednici i društvu. Povećana društvena participacija ključna je za izgradnju demokratskog i inkluzivnog društva. Uključenost stanovništva u razvoj nekog područja još uvijek je na nedovoljnoj razini na prostoru cijele Republike Hrvatske. Uzimajući u obzir kako proaktivnim djelovanjem stanovništva mogu biti nadomještene neke nedostupne usluge na području općine, odnosno mogu biti riješeni specifični problemi općine, potrebno je djelovati na aktiviranje stanovnika kroz jačanje socijalnog kapitala, a kako bi se riješili specifični problemi vezani za navedenu sredinu. Potrebno je ulagati u kapacitete koji doprinose samoorganizaciji stanovništva, a koji imaju potencijala realizirati socijalne inovacije kojima bi se učinkovito djelovalo na prevenciju i otklanjanje socijalnih rizika. U tome smislu najvažniji aspekti u koje je potrebno ulagati su jačanje socijalnog kapitala, otvorenosti sustava za inovacije, kao i volonterstvo. Socijalne inovacije potpomažu integraciji, doprinose unaprjeđenju socijalne kohezije te tako utječu na socijalne rizike, a ključna uloga u svemu tome je partnerstvo između različitih dionika, odnosno civilnog sektora, tržišta i javne uprave.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Podrška usmjerena društvenoj participaciji
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.1.3. Strateško područje 3: Ekonomija

Problem ruralnih ekonomija predstavljaju slabi demografski trendovi, često praćeni s visokom stopom iseljavanja, nižim obrazovnim dostignućima, nedostatkom mogućnosti razvoja poslovanja u odnosu na urbane sredine, problemom nedovoljne razvijenosti poljoprivrede, te nepostojanjem jačih gospodarskih dionika na tržištu. Kako bi se značajno unaprijedilo trenutačno stanje Općine, potrebno je o ekonomiji ruralnog prostora promišljati kroz prizmu pametne ekonomije.

Pametna ekonomija podrazumijeva gospodarstvo temeljeno na prikupljanju, obradi i analizi informacija o ekonomiji, usmjeravanje fokusa prema zdravoj ekonomiji te pravovremena i strateška raspodjela dostupnih sredstava kako bi se razvile nove i unaprijedile stare djelatnosti, kao i ulaganje u postojeće i buduće kapacitete stanovništva. Svrha navedenog pametnog gospodarstva jest razvijanje standarda i kvalitete života kako bi se potaknuo ostanak stanovništva na prostorima Općine, odnosno omogućila demografska obnova navedene sredine.

Uzimajući u obzir kako je ekonomija ključna poluga za razvoj određenog područja, potrebno je o njoj razmišljati kroz kontekst uporabe digitalnih tehnologija. Ekonomija utječe na mogućnosti zapošljavanja na području općine te omogućava povećanje proračuna čime se potiče daljnji razvoj nekog područja. Upravo zbog toga potrebno je ulagati u osnovnu infrastrukturu za gospodarsku djelatnost, ulaganje u istraživanje i razvoj te društveni okvir navedenog područja. Uz razvoj osnovnih djelatnosti, dobru nadopunu ekonomiji predstavlja mogući razvoj pametnog turizma.

Glavna svrha strateškog područja poticanje je razvoja gospodarstva kroz razvoj postojećih te osnivanje novih poduzeća. Razmjena znanja između relevantnih dionika važan je preduvjet u tome.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača te Jedinostveni upravni odjel Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su sva poduzeća i ustanove osnovane od strane Općine Nova Rača.

Ciljna skupina su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu transparentnosti i rada, efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine. Ciljna skupina su i poslovni subjekti koji će na ovaj način moći dobiti informaciju i uslugu brže i kvalitetnije, a čime će se postići veća efikasnosti, efektivnost te funkcionalnost. Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

S obzirom na to, strateškim područjem 3: Ekonomija definirane su slijedeće mjere:

3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo

3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	
Opis	Razvoj malog i srednjeg poduzetništva odnosi se na poticanje, podržavanje i unaprjeđenje aktivnosti malih i srednjih poduzeća kako bi se potaknuo gospodarski rast, stvorila radna mjesta te potaknula inovacija i konkurentnost. Mali i srednji poduzetnici često predstavljaju srce gospodarstva i igraju ključnu ulogu u raznovrsnim sektorima. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva važan je za održavanje dinamičnosti gospodarstva, poticanje inovacija i stvaranje održivih radnih mjesta. Inicijative usmjerene na razvoj malog i srednjeg poduzetništva često imaju šire društvene i ekonomske pozitivne učinke, doprinoseći lokalnom razvoju i jačanju zajednica. Malo i srednje poduzetništvo na razini područja općine nedostatan je razvijeno te je potrebno u njega ulagati kako bi se stvorila radna mjesta te utjecalo na gospodarski razvoj Općine, a čime se posljedično utječe na povećanje proračuna te povećanje mogućnosti ulaganja i u druge važne sektore razvoja. Upravo zbog toga kreirana je i mjera 3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva čime se kroz implementaciju digitalnih tehnologija planira utjecati na razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Implementacijom digitalnih tehnologija tako se omogućava bolja komunikacija između javne uprave i poduzetnika, povećanje fleksibilnosti i mobilnosti, bolje upravljanje podacima te povećanje efikasnosti poslovnih procesa.
Nositelj mjere	Općina Nova Rača
Pokazatelj učinka	Aktivnosti usmjerene razvoju malog i srednjeg poduzetništva
Razdoblje provedbe	2024. – 2034.

3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	
<i>Opis</i>	Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva odnosi se na primjenu digitalnih tehnologija i inovacija kako bi se poboljšala produktivnost, ekonomičnost ili kvaliteta usluge. Za razvoj digitalnih rješenja potrebno je stvaranje okoline koja potiče inovacije, povećava konkurentnost, poboljšava radne procese i otvara nova tržišta, što dugoročno dovodi do jačeg gospodarskog rasta. Na području Općine trenutačno su nedostatno korištena i implementirana digitalna inovativna rješenja zbog čega nisu iskorištene sve mogućnosti i svi potencijali koje digitalna rješenja mogu ostvariti, a koja se tiču povećane produktivnosti, realiziranja inovacija i konkurentske prednosti, boljeg donošenja odluka, poboljšane kvalitete proizvoda i usluga, efikasnijeg upravljanja resursima te povećanja održivosti i smanjenja utjecaja na okoliš. Iz tog razloga kreirana je mjera 3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva kojoj je cilj implementiranje inovacija na tržištu, a kako bi se postigao razvoj novih, kvalitetnijih usluga i robe na tržištu, a što bi sve doprinijelo održivom gospodarskom razvoju.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Projekt razvoja digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.1.4. Strateško područje 4: Okoliš

Očuvanost i zaštićenost prirode u ruralnoj sredini specifičnost je koja se veže uz ruralni prostor. Kako bi priroda opstala te se takvo stanje zadržalo, potrebno se dodatno usmjeriti na mjere kojima se promiče zaštita i očuvanje prirode, prirodne baštine te okoliša općenito, posebno uzimajući u obzir posljedice klimatskih promjena koje dovode do stavljanja naglaska na upravljanje prirodnim resursima i otpadom, odnosno učinkovitijem korištenju izvora energije.

Kako bi se navedenim resursima upravljalo kvalitetno, ovim strateškim područjem definirano je pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem te ulaganje u pametne energetske sustave koji omogućuju bolju energetske iskoristivost kroz korištenje obnovljivih izvora energije, a što dovodi do smanjenja troškova te negativnih posljedica na okoliš. Osim toga, navedenim ulaganjima doprinosi se većoj otpornosti infrastrukture na utjecaj klimatskih promjena. U takve se sustave ugrađuju posebni digitalni sustavi i pametna oprema uz postavljanje informacijsko-komunikacijske platforme za prikupljanje, obradu i razmjenu podataka, odnosno proračun i prikaz indikatora u sustavima infrastrukturnih mreža za opskrbu energijom poput električne, rasvjetne, plinske, vodovodne i dr. kako bi se pronašlo optimalno rješenje za izvođenje funkcija.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača te Jedinstveni upravni odjel Općine, kao i poduzeća u vlasništvu Općine. Ostali subjekti koji sudjeluju u realizaciji strateškog cilja su ustanove i tijela na području Općine.

Ciljna skupina projekta su javna tijela koja će na ovaj način osnažiti fizičke kapacitete za pripremu i provedbu javnih politika i programa, a čime će se stvoriti temelj za veću razinu efikasnosti i efektivnosti, odnosno povećati kvaliteta poslovanja Općine.

Krajnji korisnici su stanovnici Općine te drugi posjetitelji koji će realizacijom projekta ostvariti veću razinu dostupnosti usluga i informacija potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do većeg povjerenja javne uprave prema stanovnicima.

Mjere kojima će se realizirati strateško područje 4: Okoliš su slijedeće:

4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije

4.2. Razvoj kružnog gospodarstva

4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	
Opis	Razvoj infrastrukture za energente odnosi se na planiranje, izgradnju, održavanje i poboljšanje fizičke strukture ili sustava koji omogućuje proizvodnju, prijenos, distribuciju i potrošnju različitih vrsta energenata. Infrastruktura za energente igra ključnu ulogu u podršci energetskega sektoru i osiguravanju stabilnosti opskrbe energijom. Ova vrsta infrastrukture obuhvaća različite vrste energenata: fosilna goriva, obnovljive izvore energije, električnu energiju i sl. Razvoj infrastrukture za energente ima ključnu ulogu u ostvarivanju energetske tranzicije prema održivijim i ekološki prihvatljivijim oblicima proizvodnje i potrošnje energije. Osim toga, to može potaknuti gospodarski rast, stvaranje radnih mjesta i poboljšati ukupnu otpornost energetskega sustava. Na razini područja Općine postoji nedostatan ulaganje u energetske učinkovite infrastrukture, a problem predstavlja i zastarjelost i nedostatan pokrivenost samom infrastrukturom. Uzimajući u obzir sve veću potrebu za povećanjem otpornosti infrastrukture uslijed sve drastičnijih posljedica uzrokovanih klimatskim promjenama i drugim vanjskim faktorima na koje je teško ili nemoguće utjecati, ovom će se mjerom 4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije usmjeriti na povećanje učinkovitosti infrastrukture za energiju na području Općine.
Nositelj mjere	Općina Nova Rača
Pokazatelj učinka	Aktivnost unaprjeđenja infrastrukture za korištenje energije
Razdoblje provedbe	2024. – 2034.

4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva	
<i>Opis</i>	Kružno gospodarstvo predstavlja koncept koji se suprotstavlja linearnom gospodarskom modelu (uzimanje, proizvodnja, korištenje i odlaganje) i zagovara održiviji pristup iskorištavanju resursa. Kružno gospodarstvo teži smanjiti otpad, iskoristiti resurse efikasnije te promovirati obnovljive izvore i ponovnu upotrebu materijala. Ovaj pristup ima za cilj minimizirati negativne ekološke utjecaje i doprinijeti dugoročnoj održivosti. S druge strane zelena infrastruktura odnosi se na planiranje, dizajniranje, izgradnju i održavanje fizičke infrastrukture koja podržava održivost, prirodnu ravnotežu i ekološku cjelovitost. Cilj je stvoriti sustave koji promiču harmoniju između ljudi i okoliša, smanjujući negativne ekološke utjecaje doprinoseći očuvanju prirodnih resursa. Implementacija modela kružnog gospodarstva i zelene infrastrukture u Republici Hrvatskoj još je uvijek na svome začetku te je potrebno dodatne resurse usmjeriti kako bi se model kružnog gospodarenja te model zelene infrastrukture implementirao u javne politike. Upravo zbog toga ovom se mjerom 4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva planiraju implementirati konkretni projekti usmjereni na te model, a kako bi se doprinijelo minimiziranju ekoloških utjecaja te održivom razvoju prostora koji doprinosi većoj kvaliteti života stanovnika Općine.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Projekt usmjeren na razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.1.5. Strateško područje 5: Temeljne usluge

Javna infrastruktura predstavlja jedan od značajnih čimbenika razvoja te bez nje nije moguće ostvariti rast i razvoj nekog područja. Ruralni prostori okarakterizirani su problemom nedostupnosti temeljnih usluga u odnosu na urbane sredine. Problem leži u nepostojanju fizičke infrastrukture namijenjene za osiguravanje temeljnih usluga, ali i u nedovoljnoj financijskoj održivosti navedene infrastrukture.

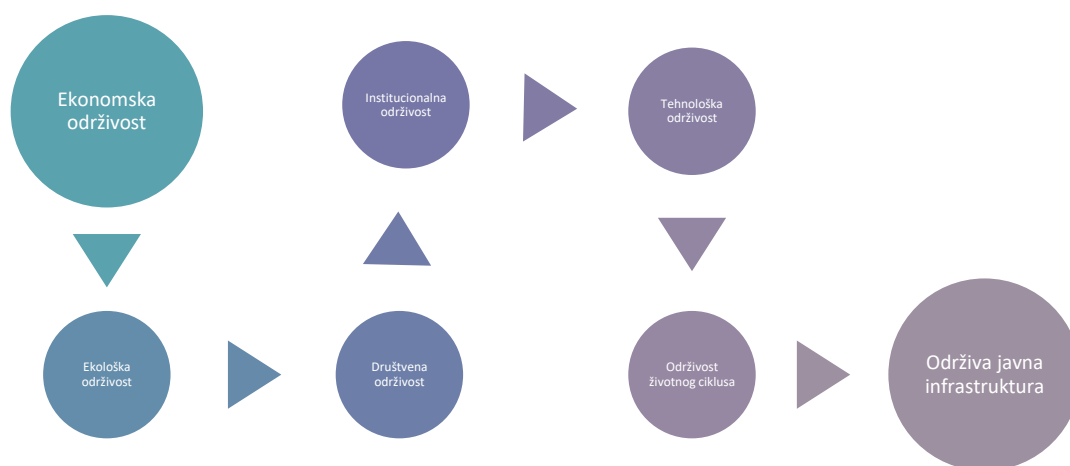
Navedenim izazovima svakako doprinose problematični demografski trendovi. Ti trendovi uključuju starenje stanovništva, iseljavanje, ali i probleme vezane za nezaposlenost i malu stopu aktivnosti stanovništva koji dovode do većih potreba za dodatnim specifičnim uslugama s jedne strane, ali i do teškoća u financiranju infrastrukture i usluga.

Kako bi se što adekvatnije odgovorilo na navedenu problematiku, potrebno je da javna infrastruktura bude što održivija, i to u pogledu ekonomske i financijske, ekološke, društvene i institucionalne održivosti⁸⁸. Ekonomska dimenzija tako podrazumijeva da je navedena građevina:

- ekonomski profitabilna, ima financijsku održivost, instrument je za postizanje javnih politika
- ekološki je prihvatljiva, dakle pruža zaštitu od prirodnih i klimatskih nepogoda, čuva okoliš i pruža zaštitu od onečišćenja, efikasno koristi resurse
- omogućava društvenu održivost kroz to što smanjuje siromaštvo i isključivost, doprinosi promicanju ljudskih prava te očuvanju kulturne baštine
- ispunjava institucionalnu dimenziju koja podrazumijeva usklađenost sa strategijama, efikasno upravljanje i odgovornost, jačanje administrativnog kapaciteta i održivost pri promjenama.

U odnosu na UN- ove kriterije za održivu infrastrukturu, World Economic forum uključuje i dodatne kriterije poput: tehnološke održivosti koja se odnosi na održivost tehničko – tehnoloških rješenja te održivosti životnog ciklusa, odnosno održivosti objekta u njegovom životnom vijeku.

Slika 25. Infografika svojstva održive javne infrastrukture. Izvor: Level Project d.o.o.

⁸⁸ United Nations. Guiding Principles on PeopleFirst Public-Private Partnership. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.uneceppp-icoe.org/people-first-ppps/what-are-people-first-ppps/>
 Juričić, D (2020). Pametna javna infrastruktura – šest kvaliteta održive javne infrastrukture. Centar kompetencija za pametne gradove. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://smart-ri.hr/pametna-javna-infrastruktura-sest-kvaliteta-odrzive-javne-infrastrukture/>

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača te Jedinostveni upravni odjel.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati fizičke kapacitete za realizaciju javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za rast i razvoj područja te stanovništvo i poslovni subjekti na području Općine koje će na ovaj način dobiti infrastrukturu kojom će moći podmiriti svoje potrebe i realizirati svoja prava.

Krajnji korisnici su drugi posjetitelji koji će realizacijom strateškog područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga potrebnih za ostvarenje vlastitih potreba i prava što će dovesti do veće prepoznatljivosti i atraktivnosti općine.

Mjere kojima će se realizirati Strateško područje 5: Temeljne usluge su slijedeće:

5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge

5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija

5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	
<i>Opis</i>	Infrastruktura za temeljne usluge odnosi se na planiranje, izgradnju i održavanje fizičke strukture koja omogućava pružanje ključnih usluga koje su esencijalne za funkcioniranje društva. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge ključan je za stvaranje stabilnog i održivog društva. Kvalitetna infrastruktura poboljšava životne uvjete građana, potiče gospodarski rast, osigurava pristup obrazovanju i zdravstvenoj skrbi te podržava opću funkcionalnost zajednice. Problemi ruralnog područja povezani su s prisutnim ograničavajućim faktorima razvoja područja koja se očituju u nejednakoj distribuciji društvenih sadržaja i programa, kao i nejednakoj distribuciji društvene infrastrukture. Kako bi se stanovnicima Općine osigurala viši standard života te poboljšala kvaliteta života unaprijediti će se postojeća, te će izgraditi nova infrastruktura namijenjena za društvenu djelatnost, a koja će se zasnivati na primjeni pametnih rješenja i tehnologija kako bi navedena infrastruktura postala dostupnija za stanovništvo Općine. U tome smislu ulagati će se u integriranu i višenamjensku infrastrukturu koja će biti ekološki i društveno prihvatljiva, primjenu efikasnih tehnologija, modularnost i decentraliziranost, kvalitetne i efikasne materijale, minimiziranje otpada, ugradnju prirodnih materijala, pristupačnost za sve skupine korisnika, inovativno financiranje te upravljanje rizicima.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen objekt u skladu s modelom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	
<i>Opis</i>	Infrastruktura za korištenje digitalnih tehnologija odnosi se na stvaranje fizičkih i logičkih okvira koji podržavaju implementaciju i širenje digitalnih tehnologija u različitim sektorima gospodarstva i društva. Ova infrastruktura obuhvaća različite komponente koje omogućuju povezivanje, prijenos podataka, sigurnost, pristup mreži i druge funkcionalnosti koje su ključne za uspješno korištenje digitalnih alata. Razvoj ove infrastrukture ključan je za podršku digitalnoj transformaciji, unaprjeđenju inovacija, poboljšanju učinkovitosti i osiguravanju održivog razvoja u različitim sektorima gospodarstva i društva. Na razini područja Općine postoji nedovoljno razvijena infrastruktura za uporabu komunikacijsko – informacijskih tehnologija zbog koje postoje poteškoće u korištenju digitalnih alata. Kako bi se navedeno izmijenilo definirana je mjera 5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija putem koje će se realizirati jedan od preduvjeta za korištenje digitalnih alata, odnosno razvoj pametnog razvoja Općine. Za navedenu mjeru potrebno je značajno unaprijediti postojeću mrežu kako bi se ostvarila brža i stabilnija povezanost s internetom. Sastavni dio razvoja te infrastrukture čini unaprjeđivanje mrežne infrastrukture, uspostava širokopojasne mreže te razvoj bežičnog pristupa internetu. Izgradnja infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija omogućiti će povećanje dostupnosti brzog interneta za cijelo područje Općine te će omogućiti i brži i bolji pristup internetu koji će zauzvrat omogućiti razvoj specifičnih tipova djelatnosti na razini Općine, ali i omogućiti viši standard i kvalitetu života stanovništva na području Općine.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Projekt usmjeren na razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.1.6. Strateško područje: Održiv promet i mobilnost

Klimatske promjene i njezine posljedice stvaraju najaktualniji problem današnjice, dok je **promet** jedan od značajnijih čimbenika koji njima doprinosi. Primjena digitalnih tehnologija uvelike može pomoći kod navedenog problema kroz stavljanje naglaska na korištenje električnih prometnih sredstava, ali i digitalizacije i optimizacije sustava koje će doprinijeti smanjenju emisije ugljičnih plinova, odnosno smanjiti utjecaj na klimatske promjene. Osim toga, česti problem općina predstavlja nedostatna povezanost s drugim općinama i naseljima. Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost usmjereno je na razvijanje održivijih načina mobilnosti kojima će se omogućiti brži, kvalitetniji i jeftiniji prijevoz stanovnika i robe na području Općine na način koji u najmanjoj mogućoj mjeri ugrožava okoliš. U tom kontekstu koncept pametnog prometa i mobilnosti podrazumijeva fizičku, komunikacijsku i informacijsku infrastrukturu, platformu za povezivanje podataka i informacija te aplikacijsku razinu koji tek zajedno mogu ispuniti puni potencijal.

Nositelj implementacije strateškog cilja jest Općinska uprava Općine Nova Rača te Jedinstveni upravni odjel Općine.

Ciljna skupina projekta su javna tijela – općinska uprava koja će na ovaj način povećati fizičke kapacitete za realizaciju javnih politika i projekata, a čime će se stvoriti temelj za rast i razvoj područja te stanovništvo i poslovni subjekti na području Općine koje će na ovaj način dobiti infrastrukturu kojom će moći podmiriti svoje potrebe i realizirati svoja prava.

Krajnji korisnici su drugi posjetitelji koji će realizacijom strateškog područja ostvariti veću razinu dostupnosti usluga potrebnih za ostvarenje što će dovesti do veće prepoznatljivosti i atraktivnosti Općine.

Mjere kojima će se realizirati Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost su slijedeće:

6.1. Razvoj prometne infrastrukture

6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu

6.1. Razvoj prometne infrastrukture	
Opis	Prometna infrastruktura obuhvaća fizičke objekte, sustave i mreže koji omogućuju kretanje ljudi i roba unutar društva. To uključuje različite oblike prijevoza, poput cesta, željeznica, zračnih luka, luka, pješačkih staza i biciklističkih staza, te pripadajuće objekte poput mostova, tunela, semafora i drugih elemenata. Prometna infrastruktura igra ključnu ulogu u povezivanju mjesta, olakšavanju ekonomske aktivnosti, pružanju pristupa uslugama i poticanju gospodarskog razvoja. Prometna infrastruktura ključna je za funkcioniranje društva i gospodarstva, pružajući osnovne uvjete za mobilnost, dostupnost resursa i trgovinu. Njezin razvoj i održavanje od velike su važnosti za siguran, učinkovit i održiv prijevoz ljudi i roba. Iako postoji relativno dobra prometna cestovna povezanost između naselja na razini Općine i Županije, problem na razini Općine predstavlja nedostatak prometne infrastrukture za pješake i bicikliste, ali i nedostatna razvijenost javnog prijevoza, kao i drugih oblika prijevoza. Kako bi se navedeno unaprijedilo mjerom 6.1. Razvoj prometne infrastrukture planira se razvoj povezanosti, dostupnosti te sigurnosti u pogledu prometne infrastrukture.
Nositelj mjere	Općina Nova Rača
Pokazatelj učinka	Projekt usmjeren na razvoj prometne infrastrukture
Razdoblje provedbe	2024. – 2034.

6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	
<i>Opis</i>	Razvoj pametnih rješenja u prometu odnosi se na primjenu digitalnih tehnologija i inovacija u prometnom sektoru kako bi se unaprijedila učinkovitost, sigurnost i održivost prometa. Ova rješenja koriste napredne informacijske tehnologije, senzore, podatkovnu analizu i komunikacijske platforme kako bi optimizirala prometne sustave, pružila bolje iskustvo korisnicima i smanjila negativne utjecaje na okoliš. Na razini područja Općine nedostavno je razvijena pametna prometna infrastruktura zbog čega su nedovoljno iskorišteni potencijali koje digitalna rješenja posjeduju, a kao što su smanjenje ekološkog otiska, povećanje efikasnosti i funkcionalnosti navedene infrastrukture. Upravo zbog toga definirana je Mjera 6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu. Mjera je usmjerena na razvoj pametne prometne infrastrukture kojoj je cilj realizirati infrastrukturu koja je učinkovitija, štedljivija, ekonomičnija, sigurnija te ekološki održivija u odnosu na trenutačnu.
<i>Nositelj mjere</i>	Općina Nova Rača
<i>Pokazatelj učinka</i>	Projekt usmjeren na razvoj pametnog rješenja u prometu
<i>Razdoblje provedbe</i>	2024. – 2034.

5.2. Definirani projekti

U ovom poglavlju definiraju se prioritetni projekti koje će Općina Nova Rača provesti u narednih 10 godina, a koji će doprinijeti pametnom razvoju Općine Nova Rača.

Navedeni projekti su:

- Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu
- Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave
- Izrada strateških dokumenata
- Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS
- Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi
- Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva
- Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje
- Sufinanciranje razvoja gospodarstva
- Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo
- Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike
- Poticanje pametnih rješenja u turizmu
- Modernizacija poduzetničke zone
- Izgradnja svetišta u Novoj Rači
- Modernizacija javne rasvjete
- Unaprjeđenje energetske infrastrukture
- Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom
- Sanacija odlagališta otpada Kozarevac Račanski
- Provođenje mjera uklanjanja otpada
- Energetska obnova Društvenog doma u Slovinskoj Kovačici
- Uređenje groblja Nevinac
- Uređenje javnih površina
- Izgradnja doma Sasovac – II faza
- Izgradnja multifunkcionalne zgrade u Novoj Rači
- Obnova Društvenog doma u naselju Međurača
- Obnova Društvenog doma u naselju Dautan
- Obnova Društvenog doma u naselju Bulinac
- Obnova Društvenog doma u naselju Bedenik
- Izgradnja vodovodne mreže
- Izgradnja kanalizacije na području Općine Nova Rača
- Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu
- Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom
- Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge

- Uređenje ulice kod zdravstvene ambulante Nova Rača
- Rekonstrukcija ceste Orlovac – groblje
- Rekonstrukcija ceste Međurača – Kozarevac Račanski
- Rekonstrukcija ceste Dautan – Patkovac
- Izgradnja pješačke infrastrukture
- Izgradnja biciklističke infrastrukture
- Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila
- Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture

Tablica 10. Prioritetni projekti koji će biti provedeni na području Općine Nova Rača s indikatorima ostvarenja rezultata i razdobljem provedbe projekata. Izvor: Level Project d.o.o.

Br.	Naziv projekta	Nositelj projekta	Strateško područje	Mjera	Iznos financiranja	Indikator ostvarenja rezultata	Razdoblje provedbe projekta
1	Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu	Općina Nova Rača	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	33.180,70 Eur	Realiziran portal općine kroz koji su dostupne relevantne informacije za stanovnike	2024. -2034.
2	Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave	Općina Nova Rača	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj	13.272,28 Eur	Uveden sustav za registraciju i autentifikaciju korisnika za pristup digitalnim uslugama uprave	2024. -2034.
3	Izrada strateških dokumenata	Općina Nova Rača	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	5.000,00 Eur	Donesen minimalno jedan strateški dokument	2024. -2034.
4	Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS	Općina Nova Rača	Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama	1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje	2.000,00Eur	Usklađena minimalno jedna zemljišna knjiga s katastrom	2024. -2034.
5	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi	Općina Nova Rača	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.1. Edukacija i informiranje stanovništva	1.000,00 Eur	Organizirana minimalno jedna edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi	2024. -2034.
6	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva	Općina Nova Rača	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.1. Edukacija i informiranje stanovništva	1.000,00 Eur	Organizirana minimalno jedna edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva	2024. -2034.
7	Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje	Općina Nova Rača	Strateško područje 2: Kvaliteta života	2.2. Povećanje društvene participacije	558.763,00 Eur	Sufinancirano minimalno 24 programa vezana za obrazovanje	2024. -2034.
8	Sufinanciranje razvoja gospodarstva	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	836.153,00 Eur	Realizirano minimalno 40 potpora za poljoprivrednike i poduzetnike	2024. -2034.
9	Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	265.446,00 Eur	Realiziran minimalno 1 projekt usmjeren na pametna rješenja za malo i srednje poduzetništvo	2024. -2034.

10	Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo	33.180,70 Eur	Izrađena digitalna platforma koja povezuje javnu upravu i poduzetnike	2024. -2034.
11	Poticanje pametnih rješenja u turizmu	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo	50.000,00 Eur	Realiziran minimalno 1 projekt usmjeren na pametna rješenja u turizmu	2024. -2034.
12	Modernizacija poduzetničke zone	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo	10.000,00 Eur	Modernizirana poduzetnička zona	2024. -2034.
13	Izgradnja svetišta u Novoj Rači	Općina Nova Rača	Strateško područje 3: Ekonomija	3.2. Razvoj infrastrukture usmjerene na gospodarstvo	20.000,00 Eur	Izrađeno svetište u Novoj Rači	2024. -2034.
14	Modernizacija javne rasvjete	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	172.540,00 Eur	Modernizirana javna rasvjeta u duljini od minimalno 500 metara	2024. -2034.
15	Unaprjeđenje energetske infrastrukture	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije	447.940,00 Eur	Unaprjeđena energetska infrastruktura u duljini od minimalno 500 metara	2024. -2034.
16	Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	3.318,00 Eur	Provedeno minimalno 5 edukacija vezanih za održivo gospodarenje otpadom	2024. -2034.
17	Sanacija odlagališta otpada Kozarevac Račanski	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	1.500.000,00 Eur	Sanirano odlagalište otpada Kozarevac Račanski	2024. -2034.
18	Provođenje mjera uklanjanja otpada	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	9.954,00 Eur	Provedena minimalno 1 mjera za uklanjanje otpada	2024. -2034.
19	Uređenje javnih površina	Općina Nova Rača	Strateško područje 4: Okoliš	4.2. Razvoj kružnog gospodarstva	597.252,00 Eur	Uređena minimalno jedna javna površina na području Općine	2024. -2034.
20	Energetska obnova Društvenog doma u Slovinskoj Kovačici	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	30.000,00 Eur	Energetski obnovljen Društveni dom u Slovinskoj Kovačici	2024. -2034.
21	Izgradnja doma Sasovac – II faza	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	125.000,00 Eur	Izgrađen dom Sasovac	2024. -2034.

22	Uređenje groblja Nevinac	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	30.000,00 Eur	Uređeno groblje Nevinac	2024. -2034.
23	Izgradnja multifunkcionalne zgrade u Novoj Rači	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	1.500.000,00 Eur	Izgrađena multifunkcionalna zgrada u Novoj Rači	2024. -2034.
24	Obnova Društvenog doma u naselju Međurača	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 Eur	Obnovljen Društveni dom u naselju Međurača	2024. -2034.
25	Obnova Društvenog doma u naselju Dautan	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 Eur	Obnovljen Društveni dom u naselju Dautan	2024. -2034.
26	Obnova Društvenog doma u naselju Bulinac	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 Eur	Obnovljen Društveni dom u naselju Bulinac	2024. -2034.
27	Obnova Društvenog doma u naselju Bedenik	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	500.000,00 Eur	Obnovljen Društveni dom u naselju Bedenik	2024. -2034.
28	Izgradnja vodovodne mreže	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	1.000.000,00 Eur	Izgrađena vodovodna mreža	2024. -2034.
29	Izgradnja kanalizacije na području Općine Nova Rača	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge	5.000.000,00 Eur	Izgrađena kanalizacijska mreža na području Općine Nova Rača	2024. -2034.
30	Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	33.181,00 Eur	Realizirano minimalno jedno mjesto s javnim WI- FI-jem	2024. -2034.
31	Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	663.614,00 Eur	Razvijena mrežna infrastruktura s ciljem osiguranja pune pokrivenosti optičkom mrežom	2024. -2034.
32	Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge	Općina Nova Rača	Strateško područje 5: Temeljne usluge	5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija	30.000,00 Eur	Razvijeno minimalno 1 pametno inovativno rješenje usmjereno na temeljne usluge	2024. -2034.
33	Uređenje ulice kod zdravstvene ambulante Nova Rača	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	400.000,00 Eur	Uređena ulica kod zdravstvene ambulante Nova Rača	2024. -2034.
34	Rekonstrukcija ceste Orlovac - groblje	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	80.000,00 Eur	Rekonstruirana cesta Orlovac - groblje	2024. -2034.

35	Rekonstrukcija ceste Međurača – Kozarevac Račanski	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	80.000,00 Eur	Rekonstruirana cesta Međurača – Kozarevac Račanski	2024. -2034.
36	Rekonstrukcija ceste Dautan – Patkovac	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	80.000,00 Eur	Rekonstruirana cesta Dautan - Patkovac	2024. -2034.
37	Izgradnja pješačke infrastrukture	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	124.428,00Eur	Izgrađena infrastrukture za pješake u duljini od minimalno 500 metara	2024. -2034.
38	Izgradnja biciklističke infrastrukture	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.1. Razvoj prometne infrastrukture	124.428,00 Eur	Izgrađena infrastruktura za bicikliste u duljini od minimalno 500 metara	2024. -2034.
39	Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	82.952,00 Eur	Postavljena minimalno 1 e-punionica za električna vozila	2024. -2034.
40	Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	Općina Nova Rača	Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost	6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu	5.000,00 Eur	Razvijeno minimalno jedno pametno rješenje s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	2024. -2034.

Tablica 11. Terminski plan provedbe projekata. Izvor: Level Project d.o.o.

Naziv projekta	Vremensko razdoblje provedbe											Indikativni ukupni trošak (s PDV-om)	Mogući načini financiranja projekta
	2024.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2033.	2034.		
Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu												33.180,70 Eur	Mehanizam za oporavak i otpornost, nacionalna sredstva, sredstva županije, sredstva Općine
Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave												13.272,28 Eur	
Izrada strateških dokumenata												5.000,00 Eur	
Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS												2.000,00Eur	
Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi												1.000,00 Eur	
Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva												1.000,00 Eur	
Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje												558.763,00 Eur	
Sufinanciranje razvoja gospodarstva												836.153,00 Eur	
Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo												265.446,00 Eur	
Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike												33.180,70 Eur	
Poticanje pametnih rješenja u turizmu												50.000,00 Eur	
Modernizacija poduzetničke zone												10.000,00 Eur	
Izgradnja svetišta u Novoj Rači												20.000,00 Eur	
Modernizacija javne rasvjete												172.540,00 Eur	
Unaprjeđenje energetske infrastrukture												447.940,00 Eur	
Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom												3.318,00 Eur	
Sanacija odlagališta otpada Kozarevac Račanski												1.500.000,00 Eur	
Provođenje mjera uklanjanja otpada												9.954,00 Eur	
Uređenje javnih površina												597.252,00 Eur	

Energetska obnova Društvenog doma u Slovinskoj Kovačici												30.000,00 Eur	
Izgradnja doma Sasovac – II faza												125.000,00 Eur	
Uređenje groblja Nevinac												30.000,00 Eur	
Izgradnja multifunkcionalne zgrade u Novoj Rači												1.500.000,00 Eur	
Obnova Društvenog doma u naselju Međurača												500.000,00 Eur	
Obnova Društvenog doma u naselju Dautan												500.000,00 Eur	
Obnova Društvenog doma u naselju Bulinac												500.000,00 Eur	
Obnova Društvenog doma u naselju Bedenik												500.000,00 Eur	
Izgradnja vodovodne mreže												1.000.000,00 Eur	
Izgradnja kanalizacije na području Općine Nova Rača												5.000.000,00 Eur	
Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu												33.181,00 Eur	
Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom												663.614,00 Eur	
Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge												30.000,00 Eur	
Uređenje ulice kod zdravstvene ambulante Nova Rača												400.000,00 Eur	
Rekonstrukcija ceste Orlovac - groblje												80.000,00 Eur	
Rekonstrukcija ceste Međurača – Kozarevac Račanski												80.000,00 Eur	
Rekonstrukcija ceste Dautan – Patkovac												80.000,00 Eur	
Izgradnja pješačke infrastrukture												124.428,00Eur	
Izgradnja biciklističke infrastrukture												124.428,00 Eur	
Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila												82.952,00 Eur	

Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture												5.000,00 Eur	

5.3. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe

Poglavlje Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe obuhvaća prikaz sljedećih podataka:

- ✚ podaci o ključnim pokazateljima rezultata s ciljanim vrijednostima
- ✚ okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti provedbe definiranih aktivnosti temeljem ostvarenja pokazatelja,
- ✚ indikativan financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu aktivnosti/projekata,
- ✚ terminski plan provedbe odabranih aktivnosti/projekata koji doprinose ostvarenju utvrđenih pokazatelja rezultata s označenim ključnim točkama ostvarenja.

Ukupan iznos svih projekata koji se planiraju realizirati u sljedećem razdoblju je **15.948.602,68 Eur.** Najveći iznos otpada na strateško područje 5: Temeljne usluge u sklopu kojeg se planira realizacija čak **trinaest projekata** u iznosu od 10.411.795,00 Eur. Sljedeće strateško područje po ukupnom iznosu projekata jest Strateško područje 4: Okoliš u sklopu kojeg se planira realizacija **sešt projekata** u iznosu od 2.731.004,00 Eur.

Tablica 12. Ključni pokazatelji rezultata s ciljnim vrijednostima, okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti te terminski plan provedbe odabranih aktivnosti. Izvor: Level Project d.o.o.

Ključni pokazatelji rezultata s ciljanim vrijednostima					Vrijeme provedbe
Pokazatelj rezultata	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljna vrijednost	Ključna točka ostvarenja	
Strateško područje 1: Upravljanje Općinom i uslugama					
1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj					
1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje					
Realiziranje temelja za digitalizaciju javne uprave kroz razvijenu digitalnu platformu javne uprave i postavljeno strateško -prostorno usmjerenje na pametan razvoj	Digitalna platforma javne uprave Strateški i prostorno planski dokumenti	0 0	2 2	Kreiranje portala JLS-a kao digitalne platforme za pametnu upravu Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama uprave Izrada strateških dokumenata Rješavanje imovinsko – pravnih odnosa vezanih za vlasništvo JLS	2024. -2034
Strateško područje 2: Kvaliteta života					
2.1. Edukacija i informiranje stanovništva					
2.2. Povećanje društvene participacije					
Povećanje kvalitete života kroz povećanje educiranosti i participacije u pametnom razvoju	Aktivnosti koje unaprjeđuju korištenje digitalnih tehnologija Podrške usmjerene društvenoj participaciji	0 0	2 24	Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti osoba zaposlenih u javnoj upravi Organizacija edukacija za povećanje informatičke pismenosti stanovništva Pružanje podrške za razvoj socijalnog kapitala Sufinanciranje programa vezanog za obrazovanje	2024. -2034
Strateško područje 3: Ekonomija					
3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva					
3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva					
Poboljšanje gospodarske situacije kroz poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	Aktivnosti usmjerene razvoju malog i srednjeg poduzetništva Projekt razvoja digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva	0 0	41 4	Sufinanciranje razvoja gospodarstva Poticanje razvoja pametnih rješenja za malo i srednje poduzetništvo Izrada digitalne platforme koja povezuje javnu upravu i poduzetnike Poticanje pametnih rješenja u turizmu Modernizacija poduzetničke zone Izgradnja svetišta u Novoj Rači	2024. -2034

<i>Strateško področje 4: Okoliš</i>					
<i>4.1. Razvoj infrastrukture za koriščenje energije</i>					
<i>4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva</i>					
Unaprjeđenje okoliša kroz razvoj infrastrukture za koriščenje energije te razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva	Aktivnost unaprjeđenja infrastrukture za koriščenje energije Projekt usmjeren na razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva	0 0	2 8	Modernizacija javne rasvjete Unaprjeđenje energetske infrastrukture Provođenje izobrazno – informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom Sanacija odlagališta otpada Kozarevac Račanski Provođenje mjera uklanjanja otpada Uređenje javnih površina	2024. -2034
<i>Strateško področje 5: Temeljne usluge</i>					
<i>5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge</i>					
<i>5.2. Razvoj infrastrukture za koriščenje digitalnih tehnologija</i>					
Razvoj temeljnih usluga kroz razvoj infrastrukture za temeljne usluge te infrastrukture za koriščenje digitalnih tehnologija	Izgrađen/rekonstruiran/opremljen objekt u skladu s modelom zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva Projekt usmjeren na razvoj infrastrukture za koriščenje digitalnih tehnologija	0 0	10 3	Energetska obnova Društvenog doma u Slovinskoj Kovačici Uređenje groblja Nevinac Izgradnja doma Sasovac – II faza Izgradnja multifunkcionalne zgrade u Novoj Rači Obnova Društvenog doma u naselju Međurača Obnova Društvenog doma u naselju Dautan Obnova Društvenog doma u naselju Bulinac Obnova Društvenog doma u naselju Bedenik Izgradnja vodovodne mreže Izgradnja kanalizacije na području Općine Nova Rača Razvoj mreže brzog bežičnog besplatnog pristupa internetu Razvoj mrežne infrastrukture s ciljem pune pokrivenosti optičkom mrežom Razvoj pametnih inovativnih rješenja usmjerenih na temeljne usluge	2024. -2034
<i>Strateško področje 6: Održiv promet i mobilnost</i>					
<i>6.1. Razvoj prometne infrastrukture</i>					
<i>6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu</i>					
Unaprjeđenje održivosti prometa i mobilnosti kroz razvoj prometne infrastrukture i razvoj pametnih rješenja u prometu	Projekt usmjeren na razvoj prometne infrastrukture Projekt usmjeren na razvoj pametnog rješenja u prometu	0 0	6 2	Uređenje ulice kod zdravstvene ambulante Nova Rača Rekonstrukcija ceste Orlovac – groblje	2024. -2034

				Rekonstrukcija ceste Međurača – Kozarevac Račanski Rekonstrukcija ceste Dautan – Patkovac Izgradnja pješačke infrastrukture Izgradnja biciklističke infrastrukture Postavljanje e-punionica za električna motorna vozila Modernizacija nerazvrstanih cesta Razvoj pametne inovativne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja prometne infrastrukture	

Tablica 13. Indikativni financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu strateških područja. Izvor: Level Project d.o.o.

												Ukupna alokacija
Pokazatelj rezultata	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	2030.	2031.	2032.	2033.	2034.	
Strateško područje 1: Upravljanje općinom i uslugama												
1.1. Postavljanje temelja za pametan razvoj												
1.2. Unaprjeđenje sustava za prostorno i strateško planiranje												
Realiziranje temelja za digitalizacije javne uprave kroz razvijenu digitalnu platformu javne uprave i postavljeno strateško -prostorno usmjerenje na pametan razvoj												53.452,98 Eur
Strateško područje 2: Kvaliteta života												
2.1. Edukacija i informiranje stanovništva												
2.2. Povećanje društvene participacije												
Povećanje kvalitete života kroz povećanje educiranosti i participacije u pametnom razvoju												560.763,00 Eur
Strateško područje 3: Ekonomija												
3.1. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva												
3.2. Razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva												
Poboljšanje gospodarske situacije kroz poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva i razvoj digitalnih inovativnih rješenja za unaprjeđenje gospodarstva												1.214.779,70 Eur
Strateško područje 4: Okoliš												
4.1. Razvoj infrastrukture za korištenje energije												
4.2. Razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva												
Unaprjeđenje okoliša kroz razvoj infrastrukture za korištenje energije te razvoj zelene infrastrukture i kružnog gospodarstva												2.731.004,00 Eur
Strateško područje 5: Temeljne usluge												
5.1. Razvoj infrastrukture za temeljne usluge												
5.2. Razvoj infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija												
Razvoj temeljnih usluga kroz razvoj infrastrukture za temeljne usluge te infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija												10.411.795,00 Eur
Strateško područje 6: Održiv promet i mobilnost												
6.1. Razvoj prometne infrastrukture												
6.2. Razvoj pametnih rješenja u prometu												
Unaprjeđenje održivosti prometa i mobilnosti kroz razvoj prometne infrastrukture i razvoj pametnih rješenja u prometu												976.808,00 Eur
Planirani izvori financiranja	Fondovi EU, državni proračun, županijski proračun, općinski proračun											

6. Literatura

Popis literature:

1. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2024). Sumarni podaci iz Upisnika poljoprivrednika. Sumarni podaci o PG-ovima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://agronet.apprrr.hr/v1/Forms/PublicForms/PublicData.aspx>
2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Agronet. Tražene kulture na Jedinstvenom zahtjevu iz 2023. godine. Ekološka proizvodnja. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.apprrr.hr/agronet/>
3. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Agronet. Sumarni podaci iz Upisnika poljoprivrednika. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://agronet.apprrr.hr/v1/Forms/PublicForms/PublicData.aspx>
4. Agencija za ugljikovodike. Web GIS portal – Ugljikovodici. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://gis.azu.hr/portal/apps/webappviewer/index.html?id=6b2324ed725a4a2e9d1a5a665d23262a>
5. Bahtijarević – Šiber, F., Sikavica, P. i Pološki Vokić, N. (2008). Suvremeni menadžment- vještine, sustavi, izazovi. Zagreb: Školska knjiga, 2008.
6. Baškarad, M., & Grd, S. (2014). Vizija i misija u javnom sektoru. Računovodstvo i financije, 62(5-6), 47-55.
7. Bjelovarsko – bilogorska županija (2021). Županijski glasnik. Službeno glasilo Bjelovarsko – bilogorske županije, 10 – 2021. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bbz.hr/zupanijski-glasnik/Zupanijski-glasnik-10-2021/1/>
8. Digitalna agenda za Europu. Informativni članci o Europskoj uniji. Europski parlament. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/64/digitalna-agenda-za-europu>
9. Digitalno desetljeće Europe: digitalni ciljevi za 2030. Europska komisija. Dostupno na mrežnoj stranici: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_hr
10. Državna geodetska uprava. Grafički dio prostornog statističkog registra. Geostat. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geostat.dzs.hr/>
11. Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva 2011. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/H01_01_03/h01_01_03_zup07.html
<https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm>
12. Državni zavod za statistiku (2011). Popis stanovništva 2021. godine. Stanovništvo staro 15 i više godina prema ekonomskoj aktivnosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
13. Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo prema starosti i spolu u naseljima, Popis 2011. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/H01_01_01/h01_01_01_zup07_2879.html
14. Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema spolu, a nepismeni i prema starosti. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_33/h01_01_33_zup07.html
15. Državni zavod za statistiku (2011). Stanovništvo staro 10 i više godina prema informatičkoj pismenosti, starosti i spolu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_34/h01_01_34_zup07_2879.html
16. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo po gradovima i općinama. Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
17. Državni zavod za statistiku (2021). Popis stanovništva 2021. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
18. Državni zavod za statistiku (2021). Stanovništvo po županijama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
19. Državni zavod za statistiku (2021). Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2021. Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. – stanovništvo po naseljima. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
20. Državni zavod za statistiku (2023). Hrvatska u brojkama 2023. Dostupno na mrežnoj stranici: https://podaci.dzs.hr/media/rh0njfqt/croinfig_2023.pdf
21. Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2021. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>
22. Europska komisija (2019.). Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Europski zeleni plan (COM(2019) 640 final) od 11.12.2019. godine. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640>
23. Fina info.BIZ. Baza poslovnih informacija. Poduzetnici na području Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://infobiz.fina.hr/serviceinfo>
24. Forum Invest d.o.o. (2017). Strateški razvojni program Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/12-09-2018-strategija-nova-raa.pdf>
25. Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti. Interaktivni preglednik. Dostupnost širokopojasnom internetu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?id=ded1f4bce144a6eb9df7da3d7081dcf>
26. Hrvatske ceste. Geoportal javnih cesta RH. Dostupno na mrežnoj stranici: https://geoportal.hrvatske-cestes.hr/gis?c=669992%2C5002636&l=lyr_cestes%2Chc_opcine_mg&so=&z=8.1
27. Hrvatske šume d.o.o. (2024). Javni podaci o šumama. WEB Preglednik HŠ d.o.o. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2>
28. Hrvatske šume d.o.o. (2024). Javni podaci o šumama. WEB Preglednik HŠ d.o.o. Uredajni zapisnik: Sažetak. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://webgis.hrsume.hr/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=8bb3e1d6b80d49ad9e0193f8b62380e2>

29. Institut IGH, d.d. (2022). Elaborat zaštite okoliša u postupku odjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš za zahvat Sanacija odlagališta otpada „Kozarevac Račanski“ u Općini Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mingo.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA-ZA-PROCJENU-UTJECAJA-NA-OKOLIS-ODRZIVO-GOSPODARENJE-OTPADOM/Opuo/OPUO_2023/15_O2_2023_Elaborat_Sanacija_odlagalista_Kozarevac_Racanski.pdf
30. Juričić, D (2020). Pametna javna infrastruktura – šest kvaliteta održive javne infrastrukture. Centar kompetencija za pametne gradove. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://smart-ri.hr/pametna-javna-infrastruktura-sest-kvaliteta-odrzive-javne-infrastrukture/>
31. Ključni ciljevi politike ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027. Europska komisija. Agriculture and rural development. Dostupno na mrežnim stranicama: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_hr
32. Lokalna akcijska grupa (LAG) Sjeverna Bilogora (2023). Lokalna razvojna strategija LAG-a Sjeverna Bilogora za razdoblje 2023. – 2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.lag-sjeverna-bilogora.hr/Dokumenti/Lokalna_razvojna_strategija_LAG_a_Sjeverna_Bilogora_2023._2027._ODOBRENA_21.12.2023.pdf
33. Lokalna akcijska grupa (LAG) Sjeverna Bilogora (2023). Lokalna razvojna strategija LAG-a Sjeverna Bilogora za razdoblje 2023. – 2027. Dostupno na mrežnoj stranici: https://www.lag-sjeverna-bilogora.hr/Dokumenti/Lokalna_razvojna_strategija_LAG_a_Sjeverna_Bilogora_2023._2027._ODOBRENA_21.12.2023.pdf
34. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Strategija niskougljičnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Narodne novine, broj 63/2021.
35. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Zakon o unapređenju poduzetničke infrastrukture. Narodne novine, br. 93/13, 114/13, 41/14, 57/18, 138/21.
36. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Rješenje o utjecaju Programa zaštite divljači za površine izvan lovišta Općine Nova Rača za vremensko razdoblje od 01. travnja 2021. do 31. ožujka 2031. godine na ekološku mrežu. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mingo.gov.hr/UserDocsImages/UPRAVA%20ZA%20ZA%20C5%20TITU%20PRIRODE/Prethodna%20ocjena%202021/Prethodna%20ocjena%20za%20strategije%20planove%20i%20programa%202021/15092021_Rjesenje_Program%20zastite%20divljaci%20za%20povrsine%20izvan%20lovista%20Opcline%20Nova%20Raca.pdf
37. Ministarstvo gospodarstva. Registar eksploatacijskih polja mineralnih sirovina. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://jisms.gospodarstvo.gov.hr/#/maps>
38. Ministarstvo kulture i medija. Geoportal kulturnih dobara RH. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>
39. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (2021). Nacionalni plan razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2021. do 2027. godine. Narodne novine, broj 26/2021.
40. Ministarstvo pravosuđa i uprave (2015). Strategija razvoja javne uprave za razdoblje 2015. do 2020. godine.
41. Ministarstvo pravosuđa i uprave. Središnji državni portal – Registar udruga Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge/OwcBAAABAAEAAAAAAAAAogkBAAAAAQIAAABrEoAAAAAAAAAAAAAAAAAQEBb2niCgA>
42. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije. Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2024. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Regionalni%20razvoj/indeks%20razvijenosti/Vrijednosti%20indeksa%20razvijenosti%20i%20pokazatelja%20za%20izrac%CC%8Cun%20indeksa%20razvijenosti.pdf>
43. Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (2009). Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030.
44. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Održivo korištenje prirodnih dobara i ekološka mreža. Natura 2000. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/natura-2000>
45. Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije. Održivo korištenje prirodnih dobara i ekološka mreža. EU direktive. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/odrzivo-koristenje-prirodnih-dobara-i-ekoloska-mreza/ekoloska-mreza/eu-direktive>
46. Nacionalni portal energetske učinkovitosti. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://www.enu.hr/ee-u-hrvatskoj/20-20-20-i-dalje/ciljevi-eu-2030/>
47. Općina Nova Rača (2021). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2021/12/Provedbeni-program-Nova-Rac%CC%8Ca-2021.-2025..pdf>
48. Općina Nova Rača (2023). Plan upravljanja imovinom u vlasništvu Općine Nova Rača za 2024. godinu. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/upravljanje-imovinom/>
49. Općina Nova Rača (2023). Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025. godine. I. Izmjene i dopune Provedbenog programa. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2023/02/Provedbani-program-Opcline-Nova-Raca-I.-Izmjene-i-dopune.pdf>
50. Općinsko vijeće (2009). Statut Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/statut-opcine-nova-raca-1.pdf>
51. Općinsko vijeće Općine Nova Rača (2010). Odluka o upravljanju grobljima.
52. Općinsko vijeće Općine Nova Rača (2022). Odluka o načinu pružanja javne usluge sakupljanja komunalnog otpada na području Općine Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://komunalac-bj.hr/images/uploads/opcina-nova-raca-odluka-nacin.pdf>
53. Particip GmbH (2023). Plan upravljanja područjima ekološke mreže Ribnjaci uz Česmu, Česma – šume, Ribnjak Dubrava, Ribnjaci Siščani i Blatnica, Ribnjaci Narta i Rijeka Česma te Posebnim rezervatom Česma (PU 047). Dostupno na mrežnoj stranici: https://zeleni-prsten.hr/portal/wp-content/uploads/2023/07/PU047_Cesma_i_pridruzena_podrucja_F.pdf
54. Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača (2017). Grafički dio: 2.b Infrastrukturni sustavi – Energetski sustav. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/prostorni-plan/>
55. Službena stranica HAKOM-a. Prikaz korištenja brzina širokopojasnog pristupa. Dostupno na mrežnoj stranici: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?data_id=dataSource_1-18c69d78cb3-layer-5%3A280&id=4955eb9f79d34e7583e4c6fdb6817c70
56. Službena stranica Lokalne akcijske grupe Sjeverna Bilogora (2024). Potpisan ugovor za provedbu jednodnevnog edukativnog predavanja i praktične radionice „Digitalizacija u poljoprivredi“. Dostupno na mrežnoj stranici: https://lag-sjeverna-bilogora.hr/default_vijest_wide.asp?sid=6258

57. Službena stranica Općine Nova Rača. Evidencija nerazvrstanih cesta. Dostupno na mrežnoj stranici: https://nova-raca.hr/aktualne_novosti/obavijest-208/
58. Službena stranica Općine Nova Rača. Lokalna sauprava. Općinsko vijeće. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/lokalna-samouprava/opcinsko-vijece/>
59. Službena stranica Turističke zajednice Bjelovarsko-bilogorske županije. Servisne stanice za popravak bicikla i info table. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.tzbbz.hr/cikloturizam/bjelovar/servisne-stanice-za-popravak-bicikla-i-info-table>
60. Središnja lovna evidencija. Aktivna lovišta. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://sle.mps.hr/huntingGroundPublic/index>
61. Strategija digitalne Hrvatske za razdoblje do 2032. godine. Narodne novine, broj 2/23.
62. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske. Narodne novine, broj 30/2009.
63. United Nations. Guiding Principles on PeopleFirst Public-Private Partnership. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://www.unecppp-icoe.org/people-first-ppps/what-are-people-first-ppps/>
64. Vlada Republike Hrvatske (2023). Uredba o ekološkoj mreži u nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže. Narodne novine, broj NN 80/19, 119/23.
65. Vlada Republike Hrvatske (2024). Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti. Narodne novine, br. 3/2024. Dostupno na mrežnoj stranici: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2024_01_3_60.html
66. Vlada republike Hrvatske. 2030 Nacionalna razvojna strategija. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://hrvatska2030.hr/rs4/>
67. Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. Bioportal. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://bioportal.hr/>
68. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Narodne novine broj 33/2001, 60/2001, 129/2005, 109/2007, 125/2008, 36/2009, 150/2011, 144/2012, 19/2013, 137/2015, 123/2017, 98/2019, 144/2020.
69. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. Narodne novine, broj 123/2017, 151/2022.
70. Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23.
71. Zavod za prostorno uređenje Bjelovarsko-bilogorske županije (2017). Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača. Pročišćene odredbe nakon usvajanja II ID PPUO Nova Rača. Dostupno na mrežnoj stranici: <https://nova-raca.hr/wp-content/uploads/2020/01/ppp1tekstualni-dio.pdf>

Popis Slika:

Slika 1. Konceptualne odrednice pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.	4
Slika 2. Dimenzije na koje utječe implementacija Strategija pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.	6
Slika 3. Dimenzije utjecaja Strategije pametnog razvoja. Izvor: Level Project d.o.o.	8
Slika 4. Razvojni smjerovi i strateški ciljevi Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske. Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske.	14
Slika 5. Položaj Općine Nova Rača u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Bjelovarsko – bilogorske županije za razdoblje 2015. – 2019.	21
Slika 6. Prikaz naselja Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	22
Slika 7. Organizacijska struktura Općine Nova Rača. Izvor: Provedbeni program Općine Nova Rača za razdoblje 2021. – 2025.	24
Slika 9. Podjela subjekata na području Općine Nova Rača prema veličini te podjela prihoda po veličini subjekata. Izvor: InfoBIZ Fina.	34
Slika 10. Geološka građa područja Općine Nova Rača Izvor: Level Project d.o.o.	36
Slika 11. Prikaz reljefa na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	36
Slika 12. Pedologija područja Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	37
Slika 13. Prikaz karte s označenim ARKOD parcelama okarakterizirane vrstom uporabe na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci preuzeti sa stranice APPRRR-a za 2024. godinu.	37
Slika 14. Prikaz državnih odjela gospodarskih jedinica na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	39
Slika 15. Lovišta na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	40
Slika 16. Prikaz zaštićenog prostora Ekološkom mrežom Natura 2000 Općine Nova Rača. Izvor: Level project d.o.o.	42
Slika 17. Prikaz infrastrukture vezane za transport plina i plinoposkrbe te elektroenergetike na području Općine Nova Rača. Izvor: Grafički prikaz 2.b. Infrastrukturni sustavi – Energetski sustav. Prostorni plan uređenja Općine Nova Rača.	46
Slika 18. Prikaz postotka korištenja brzina širokopojsnog pristupa Općine Nova Rača. Izvor: HAKOM.	47
Slika 19. Prikaz dostupnosti pokretnog širokopojsnog pristupa brzina od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s na području Općine Nova Rača s prikazom broja operatora koji posjeduju vlastitu mrežnu infrastrukturu. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci dobiveni od HAKOM.	47
Slika 20. Prikaz dostupnosti pokretnog širokopojsnog pristupa brzina od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s na području Općine Nova Rača s prikazom broja operatera koji posjeduju vlastitu mrežnu infrastrukturu. Izvor: Level Project d.o.o. Dobiveni podaci od HAKOM.	48
Slika 21. Prikaz dostupnosti nepokretnog širokopojsnog pristupa raznih brzina na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o. Podaci dobiveni od HAKOM-a.	49
Slika 22. prikaz prometnog sustava na području Općine Nova Rača. Izvor: Level Project d.o.o.	50
Slika 23. Prikaz prometnog sustava Općine Nova Rača unutar Grafičkog prikaza Korištenje i namjena površina II. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Nova Rača. Izvor: Grafički dio PPUO Nova Rača.	52
Slika 24. Prikaz strateškog okvira. Izvor: Izrada autora.	57
Slika 25. Određenje pametne uprave. Izvor: Level Project d.o.o.	59
Slika 26. Infografika svojstva održive javne infrastrukture. Izvor: Level Project d.o.o.	70

Popis Grafova:

Graf 1. Broj stanovnika Općine Nova Rača prema ekonomskoj aktivnosti. Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2021. godine. 31

Popis Tablica:

Tablica 1. Proračun Općine Nova Rača za razdoblje od 2021.-2023. godine. Izvor: Izvještaj o izvršenju proračuna 2020. godine, Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2022. godinu te Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna Općine Nova Rača za 2023. godinu.	25
Tablica 2. Broj stanovnika po naseljima Općine Nova Rača u 2021. i 2011. godini. Izvor: Državni zavod za statistiku, Podaci za 2021. i 2011. godinu.	26
Tablica 3. Pokazatelji starenja Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku. Podaci za 2011. i 2021. godinu.	27
Tablica 4. Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi na području Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku, podaci za 2021. godinu.	28
Tablica 5. Organizacije civilnog društva na području Općine Nova Rača. Izvor: Ministarstvo pravosuđa i uprave. Registar udruga Republike Hrvatske.	29
Tablica 6. Zaposlene osobe po području djelatnosti na području Općine Nova Rača. Izvor: Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva 2021. godine. Zaposleni prema područjima djelatnosti, starosti i spolu po gradovima/općinama.	32
Tablica 7. Pregled županijskih i lokalnih cesta na području Općine Nova Rača. Izvor: Hrvatske ceste. Geoportal javnih cesta RH.	51
Tablica 8. Popis nerazvrstanih cesta na području Općine Nova Rača. Izvor: Evidencija nerazvrstanih cesta. Dostupno na mrežnoj stranici: https://nova-raca.hr/aktualne_novosti/obavijest-208/	51
Tablica 9. SWOT analiza. Izvor: Level Project d.o.o.	54
Tablica 10. Prioritetni projekti koji će biti provedeni na području Općine Nova Rača s indikatorima ostvarenja rezultata i razdobljem provedbe projekata. Izvor: Level Project d.o.o.	77
Tablica 11. Terminski plan provedbe projekata. Izvor: Level Project d.o.o.	81
Tablica 12. Ključni pokazatelji rezultata s ciljnim vrijednostima, okvir za praćenje i vrednovanje uspješnosti te terminski plan provedbe odabranih aktivnosti. Izvor: Level Project d.o.o.	85
Tablica 13. Indikativni financijski plan s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu strateških područja. Izvor: Level Project d.o.o.	88

